

**STRATEGIA ROZWOJU
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO
POWIATU KWIDZYŃSKIEGO**

KWIDZYN 2018

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Kwidzyńskiego przyjęta Uchwałą nr XIX/131/2000 Rady Powiatu w Kwidzynie z dnia 26 kwietnia 2000 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Kwidzyńskiego.

Zmiany Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Kwidzyńskiego :

1. Uchwała nr XLVIII/337/2002 Rady Powiatu w Kwidzynie z dnia 29 kwietnia 2002 r. w sprawie wprowadzenia zmian do *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Kwidzyńskiego*
2. Uchwała nr XVII/105/2003 Rady Powiatu Kwidzyńskiego z dnia 29 grudnia 2003 r. w sprawie uchwalenia zmian do *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Kwidzyńskiego*
3. Uchwała nr XXIII/166/2004 Rady Powiatu Kwidzyńskiego z dnia 28 czerwca 2004 r. w sprawie zmian w Uchwale nr XVII/105/2003 Rady Powiatu Kwidzyńskiego z dnia 29 grudnia 2003 r. w sprawie uchwalenia zmian do *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Kwidzyńskiego*
4. Uchwała nr XLII/304/2005 Rady Powiatu Kwidzyńskiego z dnia 12 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia zmian do *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Kwidzyńskiego*
5. Uchwała nr XXXIX/231/2009 Rady Powiatu Kwidzyńskiego z dnia 14 grudnia 2009 r. w sprawie uchwalenia zmian do *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Kwidzyńskiego*
6. Uchwała nr XXXVI/259/2014 Rady Powiatu Kwidzyńskiego z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie uchwalenia aktualizacji *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Kwidzyńskiego*

SPIS TREŚCI

WSTĘP	04
OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA POWIATU	05
DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA	07
ANALIZA SWOT	109
MISJA	119
PLAN STRATEGICZNY	120
WDRAŻANIE I MONITOROWANIE STRATEGII	149

WSTĘP

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Kwidzyńskiego jest dokumentem, który pełni rolę schematu integrującego działania uczestników życia gospodarczego i społecznego, przy jak największym udziale mieszkańców powiatu kwidzyńskiego, do których adresowane jest to opracowanie.

Proces uspołecznienia budowy i aktualizacji strategii został oparty na metodzie aktywnego planowania strategicznego, zwanego także planowaniem partnerskim i partycypacyjnym, z udziałem mieszkańców powiatu reprezentujących różne grupy społeczno-zawodowe.

Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu kwidzyńskiego jest dokumentem o charakterze ogólnym, odnoszącym się do długiego horyzontu czasowego i poprzedzającym sformułowanie szczegółowych przedsięwzięć i projektów.

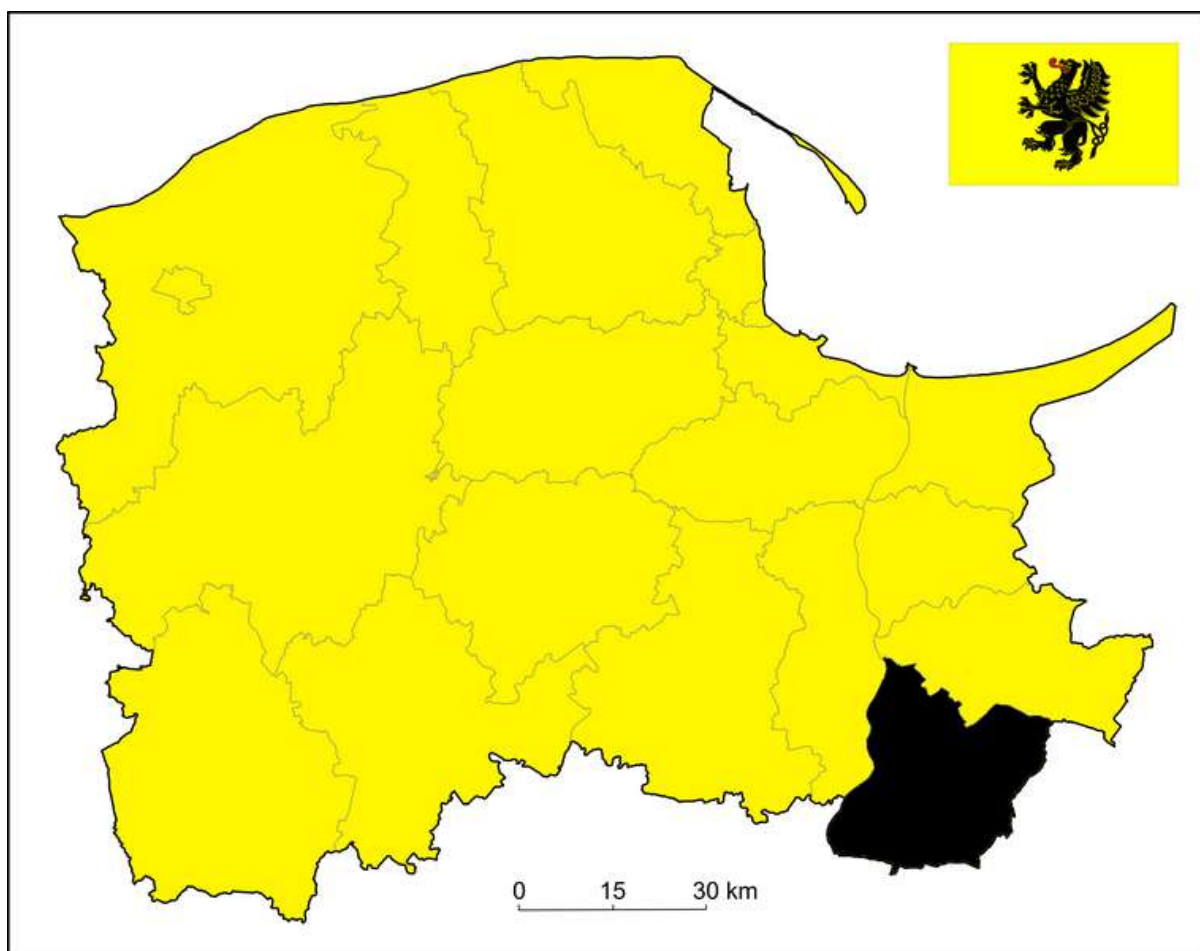
Poniższy dokument składa się z kilku istotnych elementów. Pierwszym z nich jest diagnoza społeczno-gospodarcza oraz analiza SWOT, a więc określenie mocnych i słabych stron, a także szans i zagrożeń. W dalszej części określono misję rozwoju, która w najbardziej ogólny sposób określa przyszły charakter powiatu kwidzyńskiego. Ma postać syntetyczną i hasłową. W części planu strategicznego zawarto priorytety rozwoju powiatu w poszczególnych dziedzinach życia społeczno-gospodarczego, a także cele strategiczne w zakresie ich osiągania, którym z kolei przyporządkowano określone kierunki działania, wyznaczające sposób ich realizacji. Dokument określa również sposób jego wdrażania i monitorowania.

Charakter opracowania wyklucza zamieszczanie jakichkolwiek kalkulacji finansowych oraz określenia źródeł finansowania. Zgodnie z metodologią budowy strategii powyższe elementy znajdują się w innych dokumentach oraz w szczegółowych projektach.

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Powiat kwidzyński leży w południowo-wschodniej części województwa pomorskiego w regionie Dolnego Powiśla. Powiat kwidzyński jest obszarem typowo rolniczym, z silnym ośrodkiem życia gospodarczego, jakim jest stolica powiatu – miasto Kwidzyn.

Rysunek nr 01 – Położenie powiatu kwidzyńskiego w Województwie Pomorskim

Źródło : <https://pl.wikipedia.org>

W skład powiatu kwidzyńskiego wchodzi następujące jednostki administracyjne: miasto Kwidzyn, miasto i gmina Prabuty, gmina Gardeja, gmina Kwidzyn, gmina Ryjewo, gmina Sadlinki.

Rysunek nr 02 - Podział administracyjny powiatu kwidzyńskiego

Źródło : <https://pl.wikipedia.org>

Powiat kwidzyński zajmuje powierzchnię 835 km² i zamieszkuje go 83 495 osób, w tym 41 439 mężczyzn oraz 42 056 kobiet. Wskaźnik gęstości zaludnienia ludności na 1 km² w osobach wynosi 100. Tereny miejskie zamieszkuje 47 353 osoby, a tereny wiejskie 36 142 osoby.

Źródło : Bank Danych Lokalnych.
Stan na dzień : 31.12.2016

DIAGNOZA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA

SPOŁECZNOŚĆ

EDUKACJA

BAZA OŚWIATOWA

Tabela nr 01 – Stan techniczny obiektów do działalności oświatowej.

Lp.	Nazwa jednostki	Rok budowy	Ilość obiektów	Liczba sal/ pracowni	Pow. użytkowa [m ²]	Kubatura [m ³]	Stan techniczny	Koszty utrzymania w roku 2017 (\$4260)
1.	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 1 w Kwidzynie ul. Konarskiego 12	1937-39 zabytek	Budynek szkoły	28	6410,03	19450	Budynek w dobrym stanie technicznym. W 2017 roku przeprowadzono termomodernizację budynku (wymiana okien) oraz rozpoczęto prace dotyczące przygotowania koncepcji budowy obiektów sportowych.	170 171 PLN
2.	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 2 w Kwidzynie ul. Słoneczna 2	1995	Budynek szkoły	21	4000	18435,14	Budynek w dobrym stanie technicznym, wyposażony w salę sportową. W 2015 roku przeprowadzono termomodernizację budynku (wymieniono okna).	154 875 PLN
			Hala sportowa		850	7575,17		
		Łącznie				4850		
3.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Kwidzynie ul. Słowiańska 17	1835-37 zabytek	Budynek szkoły nr 1	21	657,7	7760	W 2012 roku zakończono częściową termomodernizację (wymiana instalacji c.o. i sieci ciepłowniczej). W 2014 roku wykonano docieplenie ścian budynku, stropu poddasza, elewację budynku, wymianę pokrycia dachowego i stolarki okiennej. Założono oświetlenie zewnętrzne i wyremontowano	113 571 PLN
			Budynek szkoły nr 2		415	3859		
			Sale gimnastyczne		748	5456,76		
		Łącznie				1820,7		

							podjazd. Od września 2017 r. trwają prace modernizacyjne wnętrza budynku.	
4.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Kwidzynie ul. Katedralna 5	1873 zabytek	Budynek szkoły		7476,81	38642	Budynek szkoły zakwalifikowano do renowacji. W 2011 roku przeprowadzono termomodernizację dachu. W roku 2012 oddano do użytku pełnowymiarową halę sportową. Pomieszczenia internatu zostały zmodernizowane w 2016 r. Od września 2017 r. trwają prace modernizacyjne wewnątrz, jak i na zewnątrz budynku.	378 923 PLN
		2012	Hala sportowa		1869	18208,71		
		bd	Internat (ul. Grudziądzka 8)		981,43	2649,86		
		Łącznie			10327,24	59500,57		
5.	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Kwidzynie ul. Staszica 25	1953	Budynek szkoły nr 1	47	2605	11522	Budynki w dobrym stanie technicznym. W 2014 roku wykonano docieplenie ścian, stropu poddasza i ścian piwnic wraz z izolacją przeciwwilgociową, wymieniono pokrycie dachowe oraz instalację c.o. budynku przy ul. Staszica 27. Wykonano ogrodzenie, utwardzono plac i chodniki przy budynku. Zmodernizowano również obiekty warsztatów przy ul. Ogrodowej. Wykonano drogę wewnętrzną oraz miejsca parkingowe. W 2015 r. przeprowadzono termomodernizację stropodachu budynku przy ul. Staszica 25.	205 431 PLN
		1966	Budynek szkoły nr 2		2638	10812		
		1971	Budynek warsztatów przy ul. Ogrodowej 2		2783	13100		
		Łącznie			8026	35434		
6.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Prabutach ul. Szkolna 4	1935/1971	Budynek szkoły wraz z salą gimnastyczną	11	1527	5039,1	Budynek szkoły w dobrym stanie technicznym. W roku 2014 wykonano docieplenie ścian i stropodachu, izolację pionową,	77 803 PLN

							wymieniono częściowo stolarkę okienną i drzwiową oraz instalację c.o.	
7.	Zespół Szkół Specjalnych w Kwidzynie ul. Ogrodowa 2	1971	Budynek szkoły	15	2336,11	11059,04	W 2012 roku szkoła została przeniesiona do nowej siedziby, budynek uprzednio został zmodernizowany i dostosowany do potrzeb uczniów niepełnosprawnych.	75 702 PLN
8.	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Barcicach Barcice 66	1927/2004	Budynek szkoły wraz z internatem	14	1223,55	6975,10	W roku 2010 zmodernizowano budynek. W 2011 roku została oddana do eksploatacji nowa lokalna oczyszczalnia ścieków na potrzeby SOSW wraz z przyłączem kanalizacyjnym.	18 807 PLN +34 803 (opał \$4210) = 53 610 PLN
9.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kwidzynie	Bd	Poradnia Kwidzyn	13	371,43	1003,83	Poradnia mieści się w pomieszczeniach, które są w dobrym stanie technicznym	26 177,18 PLN
		1970	Filia Prabuty	6	90	198		

Źródło danych : wg informacji własnych
Stan na dzień : 31.12.2017 r.

W latach 2010-2017 powiat kwidzyński przeprowadził szereg remontów i inwestycji poprawiających stan techniczny i bezpieczeństwo, a także komfort pracy i nauki w obiektach oświatowych. Łączne nakłady finansowe przeznaczone na ten cel to 24 720 251 PLN. Pomimo dotychczas poczynionych dużych nakładów finansowych na realizację wcześniej zaplanowanych przedsięwzięć istnieje potrzeba dalszych działań modernizacyjnych w celu poprawy stanu powiatowej infrastruktury i bazy placówek oświatowych, w tym dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych.

ORGANIZACJA SZKÓŁ I PLACÓWEK

Powiat kwidzyński jest organem prowadzącym dla 6 zespołów szkół ponadgimnazjalnych, wygasającego zespołu szkół gimnazjalnych, zespołu szkół specjalnych, specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego, poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz międzyszkolnego ośrodka sportowego. Wśród zespołów funkcjonują 3 licea ogólnokształcące dla młodzieży (w tym jedno sportowe liceum ogólnokształcące) i 2 licea ogólnokształcące dla dorosłych. Pozostałe zespoły szkół ponadgimnazjalnych kształcą w różnych zawodach na poziomie technikum i branżowej szkoły I stopnia.

Aktualną sieć szkół i placówek prowadzonych przez powiat przedstawiają poniższe tabele.

Tabela nr 02 - Podstawowe dane o szkołach ponadgimnazjalnych dla młodzieży

Lp.	Zespół szkół	Szkoła	Liczba uczniów	w tym w klasach:				Liczba oddziałów	Średnio w oddziale
				I	II	III	IV		
1.	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 1 w Kwidzynie	I Liceum Ogólnokształcące w Kwidzynie	327	109	124	94	-	12	27,25
2.	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 2 w Kwidzynie	II Liceum Ogólnokształcące w Kwidzynie	276	91	100	85	-	9	30,6
		Sportowe Liceum Ogólnokształcące w Kwidzynie	183	58	65	60		6	
3.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Kwidzynie	Technikum nr 1 w Kwidzynie	400	96	89	112	103	14	28,57
		Branżowa Szkoła I Stopnia nr 1 w Kwidzynie	-	-	-	-	-	-	-
4.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Kwidzynie	Technikum nr 2 w Kwidzynie	236	54	65	58	59	8	29,5
		Branżowa Szkoła I Stopnia nr 2 w Kwidzynie prowadząca oddziały Zasadniczej Szkoły Zawodowej nr 2 w Kwidzynie	233	80	84	69	-	9	25,89
5.	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Kwidzynie	Technikum nr 3 w Kwidzynie	212	58	62	44	48	8	26,5
		Branżowa Szkoła I Stopnia nr 4 w Kwidzynie prowadząca oddziały Zasadniczej Szkoły Zawodowej nr 4 w Kwidzynie	209	91	50	68	-	7	29,86
6.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Prabutach	Technikum w Prabutach	94	28	31	35	0	3	31,33
		Branżowa Szkoła I Stopnia w Prabutach prowadząca oddziały Zasadniczej Szkoły Zawodowej w Prabutach	87	37	19	31	-	3	29

Źródło danych : wg SIO (System Informacji Oświatowej)
Stan na dzień : 30.09.2017 r.

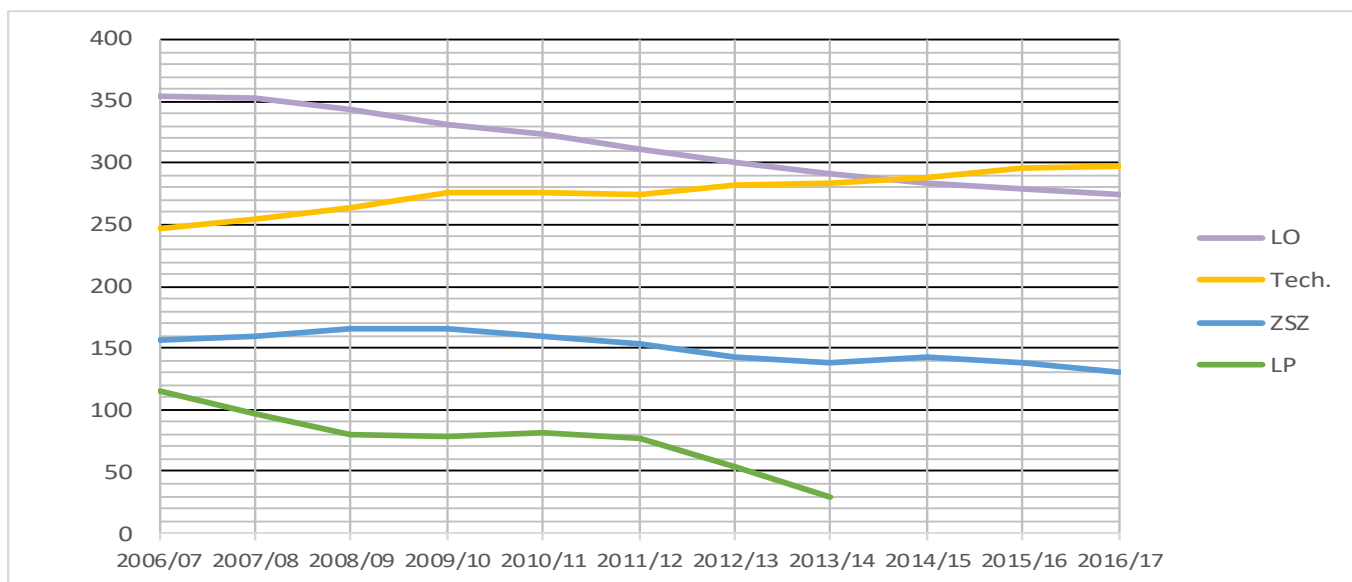
Tabela nr 03 - Podstawowe dane o szkołach ponadgimnazjalnych dla dorosłych

Lp.	Zespół szkół	Szkoła	Liczba słuchaczy	w tym w klasach:				Liczba oddziałów
				I	II	III	IV	
1.	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 1 w Kwidzynie	Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Kwidzynie	12	0	0	12	-	1
2.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Prabutach	Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Prabutach	9	0	0	9	-	1

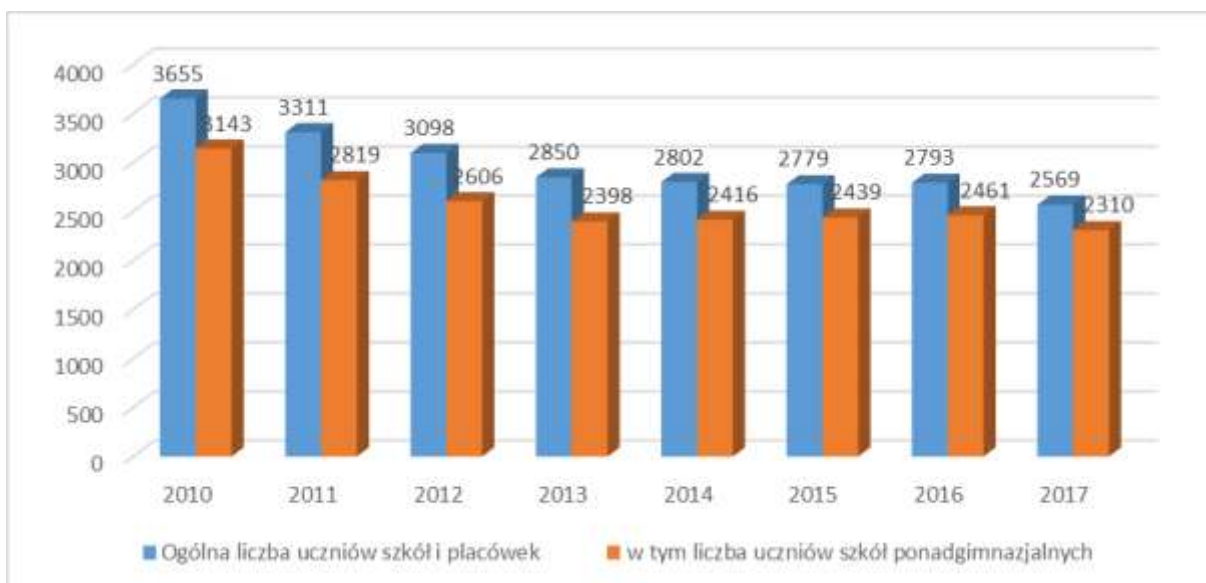
Źródło danych : wg SIO
Stan na dzień : 30.09.2017 r.

W ostatnich latach zauważalna jest malejąca liczba słuchaczy w szkołach ponadgimnazjalnych dla dorosłych.

Wykres nr 01 - Zmiany średnich liczb uczniów szkół poszczególnych typów (za M. Tobor, J. M. Czajkoski „Wybrane wskaźniki opisujące oświatę samorządową”)

Wykres nr 02 - Zmiana liczby uczniów szkół i placówek oświatowych powiatu w latach 2010-2017

Źródło danych : wg SIO
Stan na dzień : 30.09. danego roku

Od roku 2010 ogólna liczba uczniów w szkołach i placówkach prowadzonych przez powiat zmniejszyła się o 1086 uczniów.

Tabela nr 04 - Podstawowe dane o szkołach specjalnych

Lp.	Zespół szkół/ placówka	Szkoła/ typ zajęć	Liczba uczniów	w tym w klasach:							Liczba oddziałów
				I	II	III	IV	V	VI	VII	
1.	Specjalny Ośrodek Szkolno- Wychowawczy w Barcicach	Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka	8	-	-	-	-	-	-	-	-
		Przedszkole Specjalne	9	-	-	-	-	-	-	-	2
		Szkoła Podstawowa Specjalna w Barcicach	73	4	10	8	11	8	14	18	11
2.	Zespół Szkół Specjalnych w Kwidzynie	Gimnazjum Specjalne nr 4 w Kwidzynie	36	-	12	24	-	-	-	-	5
		Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy w Kwidzynie	31	8	10	13	-	-	-	-	5
		Zajęcia rewalidacyjno- wychowawcze dla uczniów niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu głębokim	17	-	-	-	-	-	-	-	5
3.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Kwidzynie	Specjalna Branżowa Szkoła I Stopnia nr 7 w Kwidzynie	32	5	9	18	-	-	-	-	3

Źródło danych : wg SIO
Stan na dzień : 30.09.2017 r.

Aktualna sieć szkół powiatu jest optymalna zarówno ze względu na obecną liczbę uczniów, jak również perspektywę wdrażanej reformy strukturalnej edukacji, przyjęcie podwójnego rocznika w latach 2019-2022 i wydłużenie o rok kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych. Ponadto sieć szkół racjonalnie uzupełnia się ofertą edukacyjną dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.

Tabela nr 05 – Struktura zawodów, w których kształcą szkoły

Szkoła		Zawód	L. uczniów
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Kwidzynie	Technikum nr 1	Technik informatyk	108
		Technik ekonomista	102
		Technik logistyki	135
		Technik organizacji reklamy	55
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Kwidzynie	Technikum nr 2	Technik hotelarstwa	59
		Technik papiernictwa	116
		Technik obsługi turystycznej	11

	Branżowa Szkoła I Stopnia nr 2 (w tym oddziały Zasadniczej Szkoły Zawodowej nr 2)	Technik żywienia i usług gastronomicznych		50
		Kucharz		81
		Cukiernik		67
		Oddz. wielozawodowe	Fryzjer	36
			Piekarz	5
			Kucharz	1
			Cukiernik	6
			Sprzedawca	36
			Wędliniarz	1
	Specjalna Branżowa Szkoła I Stopnia nr 7 (w tym oddziały Zasadniczej Szkoły Zawodowej Specjalnej nr 7)	Oddz. wielozawodowe	Kucharz	25
			Mechanik pojazdów samochodowych	2
			Piekarz	2
			Sprzedawca	2
			Blacharz samochodowy	1
Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Kwidzynie	Technikum nr 3	Technik mechatronik		79
		Technik budownictwa		12
		Technik informatyk		8
		Technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej		45
		Technik elektronik		41
		Technik elektryk		27
	Branżowa Szkoła I Stopnia nr 4 (w tym oddziały Zasadniczej Szkoły Zawodowej nr 4)	Monter mechatronik / mechatronik		78
		Stolarz		16
		Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budown.		31
		Mechanik pojazdów samochodowych		54
		Oddz. wielozawodowe	Elektromechanik pojazdów samochodowych	2
			Lakiernik	8
			Operator obrabiarek skrawających	1
			Blacharz samochodowy	2
			Elektryk	6
			Elektromechanik	5
			Stolarz	1
			Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych	1
			Murarz-tylnkarz	4
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Prabutach	Technikum	Technik pojazdów samochodowych		26
		Technik handlowiec		36
		Technik informatyk		32

	Branżowa Szkoła I Stopnia (w tym oddziały Zasadniczej Szkoły Zawodowej)	Mechanik pojazdów samochodowych		20
		Kierowca-mechanik		12
		Oddz. wielozawodowe	Sprzedawca	8
			Kucharz	11
			Mechanik pojazdów samochodowych	6
			Elektromechanik pojazdów samochodowych	1
			Fryzjer	7
			Monter-elektronik	2
			Operator obrabiarek skrawających	8
			Elektryk	4
			Kominiarz	1
			Stolarz	4
			Piekarz	1
			Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych	2

Źródło danych : wg SIO
Stan na dzień : 30.09.2017 r.

W ponadgimnazjalnych szkołach zawodowych wg stanu na dzień 30.09.2017 r. uczyło się łącznie 1503 uczniów, z tego w technikach – 942 i branżowych szkołach I stopnia – 561. Spośród uczniów kształcących się na poziomie technikum najczęściej uczy się w zawodzie: technik logistyk – 135 (tj. 14,33%), najmniej natomiast w zawodzie: technik teleinformatyk – 8 (tj. 0,85%). W branżowej szkole I stopnia najbardziej popularnym zawodem jest kucharz, w którym kształcą się 81 uczniów (14,44%), a najmniej – kierowca-mechanik, który wybrało 12 uczniów (tj. 2,14%) (uwzględniając uczniów kształcących się w oddziałach wielozawodowych, tzw. młodocianych pracowników realizujących praktyczną naukę zawodu u pracodawców – najmniej popularne zawody to: wędliniarz, operator obrabiarek skrawających, monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych, elektromechanik pojazdów samochodowych, kominiarz i piekarz, w których kształcą się po 1 uczniu).

Aktualna oferta edukacyjna ponadgimnazjalnych szkół zawodowych dostosowana jest do aspiracji młodzieży oraz potrzeb rynku pracy, m.in. poprzez szeroką współpracę szkół z lokalnymi pracodawcami i przedsiębiorstwami. Poprzez wspólną promocję podjęto próbę ukierunkowania wyborów gimnazjalistów odnośnie kierunków kształcenia na branże, które pracodawcy zgłaszają jako deficytowe. Ponadto oferowane kierunki związane są liczbą miejsc pracy w danej branży, a nie tylko i wyłącznie z liczbą zarejestrowanych w powiecie podmiotów gospodarczych w danej branży.

Tabela nr 06 – Wykaz szkół i placówek niepublicznych dotowanych przez powiat

Lp.	Nazwa organu prowadzącego i adres	Szkoła/ placówka	Liczba uczniów/ słuchaczy/ dzieci/ wychowanków
1.	Centrum Nauki i Biznesu "Żak" Sp. z o. o. ul. Piotrkowska 278, 90-361 Łódź	Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych "Żak" ul. Chopina 26, 82-500 Kwidzyn	382
		Policealna Szkoła Aktywizacji Zawodowej "Żak" ul. Chopina 26, 82-500 Kwidzyn	261
2.	Kwidzyńskie Stowarzyszenie Oświatowe ul. Chopina 4, 82-500 Kwidzyn	Społeczne Liceum Ogólnokształcące ul. Chopina 4, 82-500 Kwidzyn	76
3.	Stowarzyszenie Rehabilitacyjne Centrum Rozwoju Porozumiewania ul. Kołłątaja 4, 82-500 Kwidzyn	Niepubliczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna ul. Kołłątaja 4, 82-500 Kwidzyn	95
4.	Fundacja Wspierania Społeczności Lokalnych "SAPERE AUDE" Okrągła Łąka 40, 82-522 Sadlinki	Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy Okrągła Łąka 40, 82-522 Sadlinki	12
		Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy ul. Grunwaldzka 4, 82-550 Prabuty	13
5.	Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Autyzmem „SNOA” Pl. Plebiscytowy 2/16, 82-500 Kwidzyn	Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy w Kwidzynie ul. Warszawska 18, 82-500 Kwidzyn	7

Źródło danych : wg SIO
Stan na dzień : 30.09.2017 r.

UWARUNKOWANIA DEMOGRAFICZNE

Tabela nr 07 – Prognozowana liczba 15/16-latków

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Powiat kwidzyński	899	1855	972	992	1003	1070	1068	989	956	936	819
Województwo	22366	45439	23790	24990	26603	28563	28522	27071	26001	25631	23850
Polska	353750	706403	367810	381810	401973	429550	431584	412731	395345	388125	360783

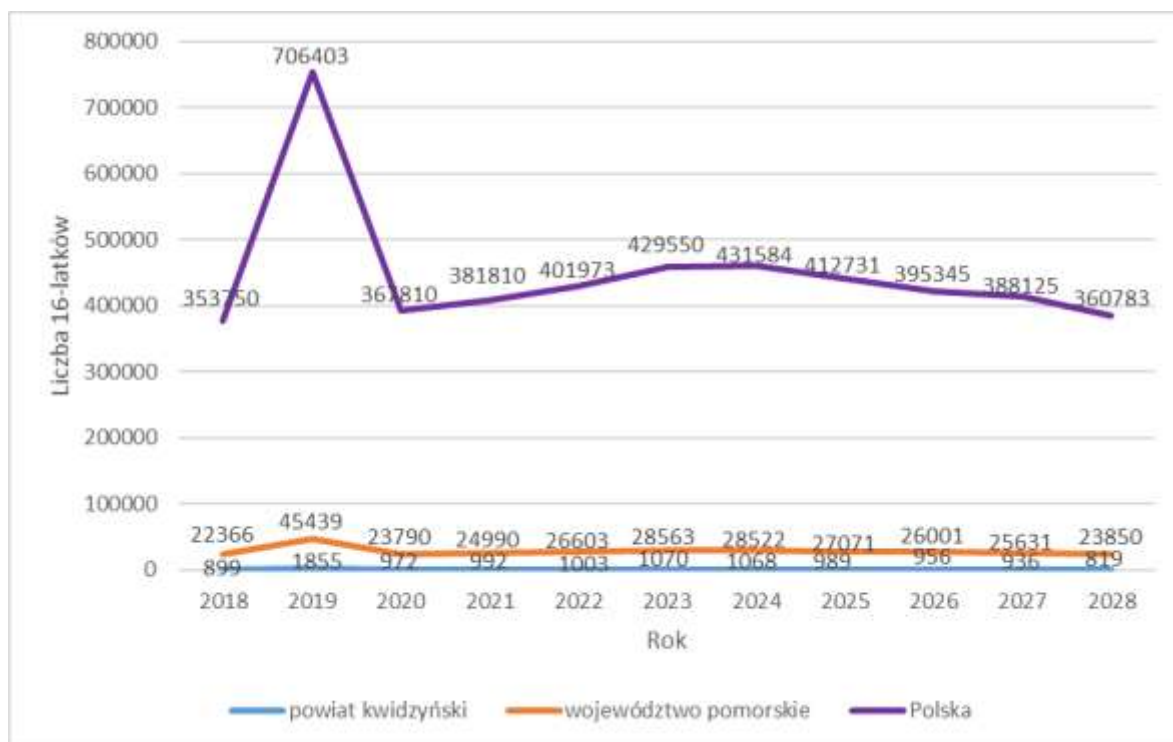
Rok 2018 – nabór do szkół ponadgimnazjalnych wyłącznie dla absolwentów gimnazjów (podano liczbę 16-latków);

W związku z reformą oświaty – przekształceniem 6-letnich szkół podstawowych w 8-letnie oraz likwidacją gimnazjów w roku 2019 w naborze do szkół ponadgimnazjalnych (ponadpodstawowych) udział będą brać absolwenci klas VIII szkoły podstawowej i III klas gimnazjów [kumulacja „podwójnego rocznika”] dlatego dla roku 2019 podano łączną liczbę 15 i 16-latków;

Od 2020 r. podano liczbę 15-latków, ponieważ nabór będzie prowadzony wyłącznie dla absolwentów szkół podstawowych;

Na podstawie opracowania GUS „PROGNOZA LUDNOŚCI na lata 2014-2050” Warszawa 2014, wyd. ZWS

Wykres nr 03 – Prognozowana liczba 15/16-latków

Źródło : opracowanie GUS „Prognoza ludności na lata 2014-2050” Warszawa 2014, wyd.ZWS

Tabela nr 08 – Prognozowanie liczby absolwentów gimnazjów/szkół podstawowych w latach 2018-2025 (informacje pozyskane z gmin)

Absolwenci	Źródło danych	Miasto Kwidzyn	Miasto i Gmina Prabuty	Gmina Kwidzyn	Gmina Sadlinki	Gmina Ryjewo	Gmina Gardeja	Ogółem
2018	SIO na 30.09.2017	399	129	97	45	70	75	815
	SIO na 30.09.2016	417	138	98	43	68	84	848
	SIO na 30.09.2015	435	147	103	51	66	88	890
	SIO na 30.09.2014	403	143	92	52	66	91	847
	SIO na 30.09.2013	421	148	93	56	64	97	879
	SIO na 30.09.2012	431	148	91	56	66	99	891
2019	SIO na 30.09.2011	429	147	88	55	68	97	884
	SIO na 30.09.2017	859	256	183	120	112	204	1734
	SIO na 30.09.2016	816	254	187	128	111	207	1703
	SIO na 30.09.2015	421	120	85	70	62	111	869
	SIO na 30.09.2014	415	126	86	73	59	115	874
	SIO na 30.09.2013	425	125	89	68	58	114	879
2020	SIO na 30.09.2012	443	126	86	67	60	111	893
	SIO na 30.09.2011	450	126	94	67	59	111	907
	SIO na 30.09.2017	405	131	89	66	49	96	836
	SIO na 30.09.2016	402	130	94	62	48	95	831
	SIO na 30.09.2015	431	136	84	64	53	102	870
	SIO na 30.09.2014	408	142	82	64	54	102	852
2021	SIO na 30.09.2013	412	143	85	65	55	109	869
	SIO na 30.09.2012	456	150	88	64	55	110	923
	SIO na 30.09.2011	456	147	89	63	58	113	926
	SIO na 30.09.2017	475	145	98	60	65	98	941
	SIO na 30.09.2016	452	145	95	61	68	99	920

	SIO na 30.09.2015	420	132	96	61	47	95	851
	SIO na 30.09.2014	393	134	93	62	48	92	822
	SIO na 30.09.2013	403	134	94	61	48	84	824
	SIO na 30.09.2012	435	136	96	64	46	94	871
	SIO na 30.09.2011	-	-	-	-	-	-	-
2022	SIO na 30.09.2017	561	175	116	98	77	118	1145
	SIO na 30.09.2016	495	175	111	98	78	121	1078
	SIO na 30.09.2015	464	145	99	66	65	106	945
	SIO na 30.09.2014	429	143	101	68	67	108	916
	SIO na 30.09.2013	434	150	104	71	67	111	937
	SIO na 30.09.2012	-	-	-	-	-	-	-
2023	SIO na 30.09.2017	637	185	127	76	89	115	1229
	SIO na 30.09.2016	590	184	123	72	90	115	1174
	SIO na 30.09.2015	547	176	109	103	76	123	1134
	SIO na 30.09.2014	511	177	114	104	80	128	1114
	SIO na 30.09.2013	-	-	-	-	-	-	-
	SIO na 30.09.2012	-	-	-	-	-	-	-
2024	SIO na 30.09.2017	217	66	56	31	29	72	471
	SIO na 30.09.2016	190	69	58	37	31	78	463
	SIO na 30.09.2015	647	194	142	75	89	137	1284
	SIO na 30.09.2014	-	-	-	-	-	-	-
	SIO na 30.09.2013	-	-	-	-	-	-	-
	SIO na 30.09.2012	-	-	-	-	-	-	-
2025	SIO na 30.09.2017	411	101	86	57	58	95	808
	SIO na 30.09.2016	-	-	-	-	-	-	-
	SIO na 30.09.2015	-	-	-	-	-	-	-
	SIO na 30.09.2014	-	-	-	-	-	-	-
	SIO na 30.09.2013	-	-	-	-	-	-	-
	SIO na 30.09.2012	-	-	-	-	-	-	-

*W związku z reformą oświaty – przekształceniem 6-letnich szkół podstawowych w 8-letnie oraz likwidację gimnazjów w roku 2019 w naborze do szkół ponadgimnazjalnych (ponadpodstawowych) udział będą brać absolwenci klas VIII szkoły podstawowej i III klas gimnazjów (kumulacja „podwójnego rocznika”) w ubiegłych latach te prognozy nie były uwzględnione.

W roku 2019 w związku z kumulacją „podwójnego rocznika” (absolwenci 8-letnich szkół podstawowych i absolwenci gimnazjów) szkoły ponadgimnazjalne (ponadpodstawowe) będą musiały zmierzyć się z trudnym zadaniem jakim będzie zapewnienie odpowiedniej oferty kształcenia, gdyż absolwenci ci będą realizowali dwie różne podstawy programowe i zgodnie z wprowadzonymi przepisami będą oni musieli uczęszczać do odrębnych klas. Takie rozwiązanie ograniczy dostępność do oferty kształcenia, jako że wprowadzenie podwójnych klas w określonym zawodzie (np. technik papiernictwa dla absolwentów szkoły podstawowej i technik papiernictwa dla absolwentów gimnazjów) bez uzasadnienia płynącego z rynku pracy w przyszłości może skutkować problemami w znalezieniu zatrudnienia.

Tabela nr 09 – Ocena warunków lokalowych w latach 2017-2023 w szkołach ponadgimnazjalnych dla młodzieży prowadzonych przez powiat

ZSO nr 1 w Kwidzynie			ZSO nr 2 w Kwidzynie		
Rok szkolny	Przewidywana liczba uczniów	Max. Liczba uczniów, którzy zmieszczą się w salach, które posiada szkoła	Rok szkolny	Przewidywana liczba uczniów	Max. Liczba uczniów, którzy zmieszczą się w salach, które posiada szkoła
2017/18	327	832	2017/18	459	630
2018/19	323		2018/19	462	

2019/20	423		2019/20	578	
2020/21	436		2020/21	551	
2021/22	467		2021/22	554	
2022/23	406		2022/23	437	
ZSP nr 1 w Kwidzynie			ZSP nr 2 w Kwidzynie		
Rok szkolny	Przewidywana liczba uczniów	Max. Liczba uczniów, którzy zmieszczą się w salach, które posiada szkoła	Rok szkolny	Przewidywana liczba uczniów	Max. Liczba uczniów, którzy zmieszczą się w salach, które posiada szkoła
2017/18	400	530	2017/18	501	969
2018/19	386		2018/19	526	
2019/20	528		2019/20	696	
2020/21	540		2020/21	703	
2021/22	538		2021/22	809	
2022/23	538		2022/23	854	
CKZiU w Kwidzynie			ZSP w Prabutach		
Rok szkolny	Przewidywana liczba uczniów	Max. Liczba uczniów, którzy zmieszczą się w salach, które posiada szkoła	Rok szkolny	Przewidywana liczba uczniów	Max. Liczba uczniów, którzy zmieszczą się w salach, które posiada szkoła
2017/18	421	664	2017/18	181	366
2018/19	469		2018/19	216	
2019/20	708		2019/20	293	
2020/21	742		2020/21	289	
2021/22	745		2021/22	290	
2022/23	672		2022/23	287	

Źródło : opracowanie własne na podstawie danych z gmin powiatu kwidzyńskiego oraz szkół ponadgimnazjalnych

Na podstawie przeanalizowanych danych dotyczących bazy oświatowej, uwzględniając prognozowaną liczbę uczniów, która weźmie udział w rekrutacji w 2019 i 2020 roku można stwierdzić, że szkoły ponadgimnazjalne prowadzone przez powiat są w stanie pomieścić „podwójny rocznik”.

WYNIKI NAUCZANIA

Tabela nr 10 – Zdawalność egzaminu maturalnego absolwentów szkół ponadgimnazjalnych dla młodzieży prowadzonych przez powiat kwidzyński z uwzględnieniem wyników egzaminu w terminie głównym, dodatkowym i poprawkowym w latach 2010-2017

Szkoła	Średni wynik zdawalności w %								
	2010	2011	2012	2013	2014	2015		2016	2017
	STARA FORMUŁA					NOWA FORMUŁA			
Szkoły ponadgimnazjalne prowadzone przez powiat	93,24	92,73	92,40	93,12	89,21	98,77	79,44	93	88,33
Woj. pomorskie	82	83,9	85,6	87	81	86	71	89,8	84
Polska	81	85	86	88	82	89	70	85	84,5

Źródło : opracowanie własne na podstawie danych ze szkół, OKE w Gdańsku, CKE

Wspomaganie pracy szkół realizowane w ramach strategii oświatowej przyniosło realne efekty. Abiturienti powiatowych szkół zarówno w egzaminie maturalnym przeprowadzanym według starej formuły, jak również w nowej formule uzyskiwali wyniki wyższe niż maturzyści w województwie i kraju. Pozwala to na rekomendowanie kontynuacji podejmowanych działań wspomagających szkoły w procesie kształcenia.

Tabela nr 11 – Ogólna zdawalność egzaminów zawodowych w szkołach zawodowych prowadzonych przez powiat w kontekście wyników wojewódzkich i krajowych (NOWA FORMUŁA)

Zdawalność	2016		2017	
	Styczeń-luty	Maj-czerwiec	Styczeń-luty	Maj-lipiec
POWIAT	74,1	82,28	82,35	72,99
Województwo	66,9	73,3	67,2	72,5
Polska	70,81	75,76	72,57	78,02

Źródło : opracowanie własne na podstawie danych ze szkół, OKE w Gdańsku, CKE

Aktualnie egzaminy zawodowe (zdawane w nowej formule w dwóch sesjach w czasie całej nauki szkolnej) w zakresie poszczególnych kwalifikacji w skali całego powiatu wypadają korzystnie w stosunku do kraju i województwa.

Tabela nr 12 – Ogólna zdawalność egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie (NOWA FORMUŁA EGZAMINU) w szkołach prowadzonych przez powiat kwidzyński w kontekście wyników wojewódzkich i krajowych w latach 2016-2017

Rok	Szkoła	Sesja egzaminacyjna: styczeń - luty					Sesja egzaminacyjna: maj - czerwiec					Ogólna zdawalność w danym roku	
		Liczba zdających	Liczba uczniów w, którzy zdali	Szkoła	Woj.	Polska	Liczba zdających	Liczba uczniów, którzy zdali	Szkoła	Woj.	Polska	POWIAT	Poska
2016	ZSP 1	76	61	80,26	66,9	70,81	191	163	85,34	73,3	75,76	78,62	73,67
	ZSP 2	73	56	76,71			94	88	93,62				
	CKZiU	126	92	73,02			65	47	72,31				
	ZSP w Prabutach	30	17	56,67			28	13	46,43				
2017	ZSP 1	131	116	88,55	67,2	72,57	186	150	80,65	72,5	78,02	77,11	75,69
	ZSP 2	72	60	83,33			83	75	90,36				
	CKZiU	101	78	77,23			98	53	54,08				
	ZSP w Prabutach	19	12	63,16			44	22	50				

Źródło : opracowanie własne na podstawie danych ze szkół, OKE w Gdańsku, CKE

Uczniowie szkół zawodowych prowadzonych przez powiat w 2016 i 2017 roku uzyskali ogólną zdawalność (2016 – 78,62% i 2017 – 77,11%) wyższą niż ich koledzy w kraju (2016 – 73,67% i 2017 – 75,69%). Jednak w zakresie niektórych kwalifikacji, w szczególności zdawanych w CKZiU oraz ZSP w Prabutach wynik nie jest zadowalający.

Tabela nr 13 – Losy absolwentów szkół ponadgimnazjalnych powiatu kontynuujących naukę w latach 2011-2017

Rok	Absolwenci liceów ogólnokształcących		Absolwenci techników	
	Kontynuujący naukę na uczelniach wyższych [% w stosunku do wszystkich absolwentów]	Kontynuujący naukę w szkołach policealnych [% w stosunku do wszystkich absolwentów]	Kontynuujący naukę na uczelniach wyższych [% w stosunku do wszystkich absolwentów]	Kontynuujący naukę w szkołach policealnych [% w stosunku do wszystkich absolwentów]
2011	85	2	32	4
2012	85	2	44	5
2013	86	1	25	2
2014	80	1	32	0,42
2015	75,4	1,6	30	2
2016	83,9	3	47,7	2,3
2017	73,7	2,4	38,7	-

Źródło : sprawozdania dyrektorów szkół

Tabela nr 14 – Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych powiatu wybierający Powiślańską Szkołę Wyższą w Kwidzynie

Rok	Liczba absolwentów	Liczba absolwentów wybierająca PSW	Absolwenci wybierający PSW [w %]
2011	635	17	2,68%
2012	611	7	1,15%
2013	542	1	0,18%
2014	478	5	1,05%
2015	444	9	2,03%
2016	409	5	1,13%
2017	469	4	0,85%

Źródło : sprawozdania dyrektorów szkół na podstawie deklaracji uczniów bezpośrednio po ukończeniu szkoły

W powyższych latach liczba absolwentów, która wybierała lokalną uczelnię wyższą wynosiła od 0,18 % (w 2013 r.) do 2,68% (w roku 2011).

Tabela nr 15 – Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych powiatu zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy na dzień 30.09 danego roku

	2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017	
	Absolwenci		Absolwenci		Absolwenci		Absolwenci		Absolwenci		Absolwenci		Absolwenci	
	LO	T+ZSZ	LO	T+ZSZ	LO	T+ZSZ	LO	T+ZSZ	LO	T+ZSZ	LO	T+ZSZ	LO	T+ZSZ
Ogólna liczba absolwentów	301	495	329	445	295	423	243	373	252	418	240	291	247	351
Absolwenci pozostający w rejestrze PUP	22	164	32	138	23	90	13	89	6	44	8	41	8	49

Źródło : Powiatowy Urząd Pracy w Kwidzynie

WSPÓŁPRACA SZKÓŁ Z LOKALNYMI PRACODAWCAMI

Kształtowania postaw i kompetencji niezbędnych do funkcjonowania na rynku pracy, to ważne zadanie szkół i organów je prowadzących. Zadanie to można w pełni zrealizować tylko wtedy, jeśli na co dzień prowadzi się dialog i współpracę z pracodawcami, poznając ich oczekiwania, stosowaną technologię oraz korzystając z wiedzy i zasobów biznesowych partnerów. Te wartości i cele przyświecały szkołom zawodowym i organowi prowadzącemu –

powiatowi kwidzyńskiemu w rozwijaniu partnerstwa w zakresie kształcenia zawodowego z lokalnymi firmami, ważnymi dla rozwoju gospodarczego regionu. W trosce o jak najwyższą jakość kształcenia zawodowego w powiecie nawiązano pogłębioną współpracę pomiędzy firmami: International Paper Kwidzyn, KBR Poland, Lacroix Electronic oraz Jabil Circuit, a trzema szkołami zawodowymi: Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego, Zespołem Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 i nr 2 (wszystkie w Kwidzynie). Firmy te to duże, ważne korporacje z branży papierniczej, usługowo-remontowej, elektronicznej oraz z sektora energii odnawialnej i inteligentnych sieci energetycznych z kapitałem zagranicznym (amerykańskim i francuskim) zapewniające kilka tysięcy miejsc pracy. Współpraca została sformalizowana przez podpisanie stosownych umów zawierających wiele ważnych ustaleń i zadań. Inauguracja miała uroczysty wymiar. Odbędzie się w Starostwie Powiatowym w obecności Starosty Kwidzyńskiego oraz dziennikarzy i była transmitowana przez lokalne telewizje. Współdziałanie obejmuje m.in.: utworzenie zamawianych przez pracodawców kierunków kształcenia (technik elektronik – klasa patronacka Lacroix Electronics, technik mechatronik, technik elektryk, technik mechatronik, technik mechanik, technik papiernictwa), pogłębione praktyki dla uczniów, staże w firmach dla nauczycieli zawodu, organizowanie wycieczek zawodowych i konkursów wiedzy technicznej, partycypowanie pracodawcy w unowocześnianiu bazy warsztatowej szkoły poprzez przekazywanie sprzętu i urządzeń mogących stanowić pomoce dydaktyczne w szkole, możliwość uczestnictwa zarówno nauczycieli jak i najlepszych uczniów w szkoleniach organizowanych przez pracodawcę oraz w innych wydarzeniach i działaniach mających na celu poprawę jakości kształcenia uczniów. Na najlepszych absolwentów spełniających kryteria rekrutacji czekają oferty rocznego płatnego stażu. Dodatkowym atutem dla najlepszych uczniów kończących szkoły objęte umową jest możliwość skorzystania z chesnego w ramach podjęcia nauki na kierunku studiów zaakceptowanym przez firmę. Stosowaną praktyką jest także prowadzenie zajęć w szkole przez specjalistę z firmy partnerskiej. We współpracy z pracodawcami organizowane są również spotkania w gimnazjach dla uczniów i ich rodziców, podczas których przedstawiany jest zakres współpracy danej placówki z pracodawcami oraz oferta kształcenia szkół na nowy rok szkolny. Pracodawcy są również aktywni przy organizacji targów edukacyjnych skierowanych do uczniów klas trzecich gimnazjów, a także do nauczycieli, rodziców oraz pracodawców zainteresowanych nawiązaniem współpracy z powiatowymi szkołami. Ponadto ponadgimnazjalne szkoły zawodowe prowadzone przez powiat kwidzyński współpracują z wieloma innymi, mniejszymi pracodawcami, którzy wspierają szkoły w kształceniu zawodowym uczniów, między innymi z dużą grupą rzemieślników zrzeszonych w Cechu Rzemiosł Różnych. Pracodawcy stale są obecni na ważnych uroczystościach szkolnych i powiatowych uroczystościach oświatowych.

ZEWNĘTRZNA OCENA SYSTEMU EDUKACJI POWIATU KWIDZYŃSKIEGO

Powiat w latach 2014-2017 czterokrotnie został uhonorowany certyfikatem „*Samorządowy Lider Edukacji*” przyznany przez Fundację Rozwoju Edukacji i Szkolnictwa Wyższego reprezentującą środowiska naukowe polskich uczelni wyższych. Certyfikat przyznawany jest jednostkom samorządu terytorialnego, które – w opinii ekspertów reprezentujących środowiska naukowe – wyróżniają się osiągnięciami w dziedzinie rozwoju oświaty, propagowaniu wysokich standardów edukacyjnych i budowaniu podstaw gospodarki opartej na wiedzy. Ponadto, oprócz certyfikatu głównego w poszczególnych latach powiat został uhonorowany dodatkowymi wyróżnieniami:

- ✓ certyfikatem *PRIMUS 2015*, który potwierdza uzyskanie najwyższej liczby punktów rankingowych wśród wszystkich gmin, powiatów i samorządów województw certyfikowanych w danej edycji,
- ✓ wyróżnieniem Nadzwyczajnym „*Lider Jakości Kształcenia*”, które otrzymały samorządy troszczące się w sposób szczególny o podnoszenie jakości

nauczania w prowadzonych szkołach i placówkach oraz mogące być pod tym względem wzorami do naśladowania dla innych JST (2016).

- ✓ dwa Certyfikaty specjalne w 2017 roku: jeden z nich to "Certyfikat Srebrny" dla uzyskujących wyróżnienie "Samorządowy Lider Edukacji" po raz czwarty - potwierdza to, iż realizowana przez nie nowoczesna i innowacyjna polityka oświatowa ma charakter trwały i długookresowy.
- ✓ Drugi to "Lider Bezpieczeństwa w Oświacie" jest to wyróżnienie nadzwyczajne dla samorządów przyznane przez Komisję Certyfikacyjną za szczególnie nowatorskie i innowacyjne wdrażanie rozwiązań i procedur podnoszących poziom bezpieczeństwa uczniów w szkołach i placówkach.

Kolejnym wyróżnieniem, którym powiat kwidzyński został uhonorowany, to Hit 2014 w kategorii Edukacja, Kultura i Sport za rozwój i modernizację bazy oświatowej samorządu powiatu kwidzyńskiego w latach 2010-2014.

Działania szkół i powiatu, a także zaangażowanie lokalnego biznesu w rozwój szkolnictwa zawodowego, zostały dostrzeżone przez Ministerstwo Gospodarki. Dnia 5 marca 2015 roku podczas konferencji w Gdańskim Parku Naukowo-Technologicznym wyróżnienia Ministra Gospodarki za promowanie i realizację szkolenia zawodowego oraz efektywną współpracę z pracodawcami w procesie kształcenia młodzieży na rzecz lokalnego rynku pracy otrzymały dwa zespoły szkół z terenu powiatu kwidzyńskiego: Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 i Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Kwidzynie oraz powiat kwidzyński i firma International Paper Kwidzyn.

WYZWANIA

- 1) Utrzymanie wysokiej jakości kształcenia i poprawa mniej zadowalających wskaźników efektywności,
- 2) Stałe dostosowywanie oferty edukacyjno-terapeutycznej do potrzeb dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie,
- 3) Utrzymywanie bazy oświatowej na poziomie umożliwiającym zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków nauki oraz dostosowanej do realizacji aktualnych programów kształcenia,
- 4) Wdrażanie reformy oświatowej – z uwzględnieniem zmian prawnych, organizacyjnych i finansowych.

Powyższe wyzwania determinują wybór celów, priorytetów i działań w ramach Strategii w obszarze edukacji.

SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE

Główny Urząd Statystyczny w notatce informacyjnej z dnia 27.12.2017 r. „Działalność stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, fundacji, społecznych podmiotów wyznaniowych oraz samorządu gospodarczego i zawodowego w 2016 r. – wyniki wstępne” podał, iż w 2016 r. aktywnie działało 91,8 tys. stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, fundacji, społecznych podmiotów wyznaniowych oraz organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego. Liczba takich organizacji zwiększyła się o 5% od 2014 r. i o 15% od 2010 r. Zrzeszały one w 2016 r. łącznie 9,1 mln członków. Omawiane organizacje dysponowały 138,4 tys. pełnoetatowych miejsc pracy, które stanowiły 1,4% przeciętnego zatrudnienia w gospodarce narodowej.

Zgodnie z informacjami zamieszczonymi na www.pomorskie.ngo.pl w województwie pomorskim pod koniec 2015 r. zarejestrowanych było 7 426 fundacji i stowarzyszeń, co stanowiło ok. 6 % całego polskiego sektora. Biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców w województwie oznaczało to 32 organizacje na 10 tys. mieszkańców.

W powiecie działają 174 organizacje pozarządowe. Z ogólnej liczby najwięcej organizacji działa na terenie miasta Kwidzyn – to jest 60,9 %, natomiast najmniej na terenie gminy Sadlinki – 5,2 %.

Liczba organizacji pozarządowych w powiecie z podziałem na gminy.

Tabela nr 16 – Liczba organizacji pozarządowych w powiecie z podziałem na gminy

<i>Podział terytorialny</i>	<i>Liczba organizacji</i>
Miasto Kwidzyn	106
Gmina Kwidzyn	14
Miasto i Gmina Prabuty	22
Gmina Gardeja	10
Gmina Ryjewo	13
Gmina Sadlinki	9
<i>RAZEM</i>	<i>174</i>

Źródło danych : informacje własne
Stan na dzień : 11.04.2018 r.

Ponadto zgodnie z posiadanymi przez powiat informacjami na jego terenie działają także : 34 jednostki straży pożarnych, 17 stowarzyszeń zwykłych, 45 stowarzyszeń kultury fizycznej nieprowadzących działalności gospodarczej, 26 uczniowskich klubów sportowych, a także 33 fundacje. Dane wg stanu na dzień 11.04.2018 r.

Dane dotyczące wskaźnika – fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców

Tabela nr 17 – Dane dotyczące wskaźnika – fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców

Jednostka administracyjna	2014	2015	2016
Województwo pomorskie	3,31	3,51	3,68
Podregion starogardzki – powiaty :			
Powiat kwidzyński	2,95	3,20	3,34
Powiat malborski	2,72	2,95	3,16
Powiat sztumski	3,22	3,56	3,67
Powiat starogardzki	2,40	2,58	2,67
Powiat tczewski	2,44	2,58	2,75

Źródło danych : Bank Danych Lokalnych
Stan na dzień : 31.12 danego roku kalendarzowego

Jak wynika z powyższych danych wskaźnik ten systematycznie rośnie w powiecie kwidzyńskim. Jest wyższy od analogicznego wskaźnika dla powiatu malborskiego, starogardzkiego i tczewskiego. Wskaźnik jest niższy niż dla powiatu sztumskiego oraz od wskaźnika wojewódzkiego.

Powyższe dane wskazują na fakt, iż mieszkańcy powiatu chętnie integrują się w ramach różnych grup. Niemniej pomimo dużej liczby różnych organizacji zauważalnym jest fakt, iż ten potencjał nie do końca jest wykorzystany. Widoczną barierą jest wciąż za mała liczba konkursów, w których te organizacje mogłyby uczestniczyć oraz w dalszej perspektywie realizować swoje przedsięwzięcia. Organizacje często są słabo zakorzenione strukturalnie i bez stabilnych źródeł finansowania. Nie wszystkie są aktywne i prowadzą stałą działalność. Nadal widoczna jest potrzeba ciągłej ich profesjonalizacji oraz wzmacnianie potencjału. Wciąż niewystarczające są działania związane z efektywnym systemem wsparcia organizacji uwzględniającym specyfikę i potrzeby powiatu. Rozwój przestrzeni publicznych ma często nieskoordynowany i akcyjny charakter. Poziom zaangażowania społeczności lokalnych i organizacji pozarządowych w tego typu działania jest niewystarczający. Istotne jest więc prowadzenie wspomnianych działań na rzecz tworzenia przestrzeni dla aktywności społecznej oraz włączanie przedstawicieli organizacji w prace na rzecz realizacji zadań publicznych. Z jednej strony spowoduje to większy wpływ trzeciego sektora na podejmowane decyzje, a z drugiej pozwoli na zawiązywanie partnerstw na rzecz wspólnych przedsięwzięć.

Zauważalnym natomiast jest fakt, iż istnieje potrzeba wśród mieszkańców do nawiązywania kontaktów zagranicznych oraz realizacji różnych inicjatyw o charakterze międzynarodowym. Dlatego ważne jest tworzenie warunków do rozwijania kontaktów zagranicznych, które będą sprzyjały rozwojowi społeczno-gospodarczemu w różnych dziedzinach życia. Poprzez

szerokie włączenie możliwie wielu mieszkańców wspierane będą długotrwałe przyjaźnie pomiędzy partnerskimi jednostkami i rozwijane wzajemne kontakty organizacji i instytucji.

Współpraca partnerska z powiatem Osterholz rozpoczęła się w 2004 rok, a została sformalizowana w 2006 roku poprzez podpisanie Umowy Partnerskiej. Cele partnerstwa to przede wszystkim: współpraca w duchu wzajemnego zrozumienia i zaufania we wszystkich dziedzinach działania samorządu terytorialnego oraz umożliwienie i wspieranie spotkań między mieszkańcami obydwu powiatów. W szczególności dąży się do stworzenia możliwości do spotkań młodzieży, związków, stowarzyszeń i innych organizacji działających w obu powiatach w ramach możliwie szerokiej wymiany. Podpisane porozumienie partnerskie o współpracy jest również wyrazem woli mieszkańców powiatów do działań partnerskich, w myśl celów, w duchu przyjaźni i zrozumienia między narodami i regionami Unii Europejskiej. W efekcie współpracy powstają nowe idee współpracy oraz zawiązują się przyjaźnie między mieszkańcami powiatów. Dotychczas nawiązane przyjaźnie, często między całymi rodzinami, świadczą o autentyczności współpracy. To partnerstwo jest autentyczne i co roku owocuje współpracą samorządów, młodzieży, szkół, jednostek, instytucji, czy organizacji pozarządowych. Szczególne miejsce w kontaktach międzypowiatowych zajmuje młodzież. Współpraca młodzieży jest najbardziej dynamiczną dziedziną współpracy międzypowiatowej. Od początku zawiązanego partnerstwa młodzi mieszkańcy powiatów uczestniczą w wymianach młodzieży. Spotkania w formie projektów łączą w sobie szeroko rozumianą kulturę, rekreację sportową, naukę języków, poznawanie walorów turystycznych. Równie pozytywnie wypadają wspólne przedsięwzięcia między szkołami. Działania w ramach współpracy często wspierane są przez Polsko-Niemiecką Współpracę Młodzieży. Na przestrzeni ostatnich lat współpraca oraz wymiana doświadczeń w ramach „dobrych praktyk” dotyczyła szerokiego spektrum zagadnień jak kultura, historia, edukacja, rynek pracy. Doświadczeniami jak wyżej wspomniano dzielili się przedstawiciele jednostek samorządów terytorialnych, instytucji, organizacji pozarządowych, seniorzy, osoby niepełnosprawne, sygnaliści myśliwscy, fotograficy, pszczelarze. Powiat kwidzyński jest otwarty również na inne obszary i formy współpracy w zależności od zapotrzebowania zgłaszanego przez mieszkańców.

TURYSTYKA I SPORT

ANALIZA ZASOBÓW POWIATU KWIDZYŃSKIEGO POD KĄTEM MOŻLIWOŚCI ICH WYKORZYSTANIA DLA PROMOCJI TURYSTYKI

PRZEZ TEREN POWIATU PRZECHODZĄ LICZNE ZNAKOWANE SZLAKI TURYSTYCZNE PIESZE I ROWEROWE

Najpopularniejsze z nich to :

- ✓ Szlak Kopernikowski (czerwony, w powiecie kwidzyńskim – 53 km) - jest to długodystansowy szlak łączący Toruń z Olsztynem. Jego północny odcinek, od Gardei do Mingajn (w granicach dawnego woj. elbląskiego) znajdujący się pod opieką Oddziału PTTK w Kwidzynie liczy 272 km;
- ✓ Szlak Napoleoński (rzeki Liwy) (zielony, w powiecie kwidzyńskim 41,8 km) Kwidzyn – Piekarniak – Szadowo – Wola Sosenka – Jezioro Liwieniec – Prabuty – Jezioro Burgale – Kamieniec – Rudniki – Ieśniczówka Fabianki – Jezioro Czerwica – Ieśniczówka Solniki – Piotrkowo – Szymbark – Iława – 89 km;

- ✓ Szlak Gardeja – Jezioro Kuchnia (żółty, w powiecie kwidzyńskim 6,8 km)
Gardeja – jezioro Kuchnia – Nogat – Szynwałd – Wydrzno – Szembruk – Szembruczek – Rogóźno Zamek – Słup Młyn – Orle – Salno – Dąbrówka Królewska – Kłódka – Owczarki – Wielkie Tarpno – Grudziądz - 79 km;
- ✓ Szlak Papiernika przygotowany we współpracy z International Paper, wiedzie przez kilka gmin naszego powiatu. Jego pierwsza część prowadzi z Kamionki do Laskowic przez Brokovo, Ośno i Szadowski Młyn. Druga część - dłuższa - rozpoczyna się przy budynku dworca kolejowego w Kwidzynie i biegnie do Dankowa, potem przez Krzykosy, Otoczyn, Klasztor, Trumieje, Czarne Dolne, Gardeję i dalej do Sadlinek – 50,7 km;
- ✓ Szlaki spacerowe na Miłosnej (żółty, 5 km) ;
- ✓ Szlak zielony (11 km);
- ✓ Szlak „Górski” (niebieski, 12 km);
- ✓ Międzynarodowy szlak rowerowy R-1;
- ✓ Szlak rowerowy Doliny Dolnej Wisły;
- ✓ Trasa rowerowa dookoła powiatu kwidzyńskiego
- ✓ Szlaki rowerowe wokół Prabut
- ✓ Ścieżka rowerowo – konno – piesza (20 km)
- ✓ Ścieżka rowerowo-edukacyjna Zielona Szkoła w Brachlewie (10 km)
- ✓ Ścieżka rowerowa w gminie Gardeja (czarny, 65 km)
- ✓ Ścieżka rowerowa w Kwidzynie – Las Miłosna (7 km)
- ✓ Ścieżka rowerowa w gminie Kwidzyn (czerwony, 58 km)
- ✓ Szlak „Okrężny” (żółty, 5 km)
- ✓ Szlak zielony (11 km)
- ✓ Szlak łącznikowy (niebieski, 12,8 km)
- ✓ Szlak Zamków Powiśla (czerwony, 100,5 km)
- ✓ Ścieżka rowerowa w gminie Ryjewo (zielony, 44 km)

I. Kwidzyn – Mareza – Podzamcze – Janowo – Gniew – Nicponia – Tymawa – Jażwiska – Opalenie – Korzeniewo – Kwidzyn (36 km)

II. Kwidzyn – Miłosna – Ieśniczówka Sadlinki – Dziwno – Gardeja – Zebrdowo – Cygany – Krzykosy – Miłosna – Kwidzyn (45 km)

III. Kwidzyn – Górki – Rakowiec – Ośno – Szadowo – grodzisko wczesnośredniowieczne – Brokovo – Tychnowy – Podzamcze – Mareza – Kwidzyn (39 km)

IV. Kwidzyn – Korzeniewo- Grabówko – Nowy Dwór – Olszanica – Bronisławowo – Karpiny – Sadlinki – Białki – ulica Zamiejska – Kwidzyn (44 km)

V. Kwidzyn – Mareza – Podzamcze – Biały Dwór – Gurcz – Szkaradowo Wielkie – Jałowiec – Ryjewo – Mątowskie Pastwiska – Barcice – Benowo – Tralewo – Biała Góra – Rudniki – Jarzębina – Szałwinek – Janowo – Pastwa – Gniewskie Pole – Lipianki – Korzeniewo – Kwidzyn (74 km)

VI. Kwidzyn – Mareza – Obory – Nowy Dwór – Grabówko – Grabowo – Kaniczki – Wiśliny – Nebrowo Wielkie – Rusinowo – Wielki Węlc – Okragła Łąka – Bronisławowo – Olszanica – Olszanica Piaski – Sadlinki – Białki – Rozpędziny – Kwidzyn (63 km)

VII. Kwidzyn I LO – Górki – poligon Płaska – jeziorko w lesie – Rakowiec – Rakowieckie Pole – Rakowiec – Pawlice – Rakowice – Dankowo – Kwidzyn (30,5 km) (przewodnik *Rowerem po ziemi kwidzyńskiej* Henryk Michalik)

Źródło: Broszura *Rowerem po ziemi kwidzyńskiej*

- ✓ Ścieżka konna: rajdowa ścieżka konna Nadleśnictwa Kwidzyn oznaczona czerwoną podkową na białym tle wynosi prawie 100 km.

Źródło: Nadleśnictwo Kwidzyn
Stan na dzień 04.05.2018 r.

Najbardziej charakterystycznym elementem sieci hydrograficznej regionu jest rzeka Liwa. Rzeka stanowi niewątpliwą atrakcję turystyczną powiatu, nie tylko ze względów krajobrazowych, ale również z uwagi na doskonałe warunki do organizowania na niej spływów kajakowych. Zmienności nurtu, naturalne przeszkody oraz bardzo kręta i urokliwa trasa to nie lada gratka dla miłośników turystyki wodnej.

- ✓ Rieczny **szlak turystyczny możliwy do przebycia kajakiem w powiecie kwidzyńskim** - szlak kajakowy rzeki Liwy - na całej swej długości szlak ten jest podzielony na 7 jednodniowych odcinków: Kamieniec – Bronowo, Bronowo – Prabuty, Prabuty – Gonty, Gonty – Szadowo, Szadowo – Brokowo, Brokowo – Kwidzyn, Kwidzyn – Białki – Mareza.

NAJWIĘKSZE JEZIORA W POWIECIE

- ✓ Jezioro Dzierzgoń (788 ha i głębokość do 15 m) - malownicze jezioro spełnia funkcję naturalnego zbiornika retencyjnego, na części jego powierzchni znajduje się obszar chronionego krajobrazu;
- ✓ Jezioro Kucki (powierzchnia 188 ha) – przepływowe jezioro wytopiskowe, malownicze położenie wśród lasów, z wysoką linią brzegową;
- ✓ Jezioro Klasztorne (Leśne), powierzchnia 40 ha, głębokość do 22,3 m;
- ✓ Jezioro Klasztorne połączone z Klasztornym (Leśnym) przepływowe jezioro wytopiskowe (o powierzchni 78 ha i głębokości do 25 m);
- ✓ Jezioro Orkusz (powierzchnia 82,7 ha i głębokość do 10m) - jezioro wytopiskowe;
- ✓ Jezioro Burgale (powierzchnia 80 ha i głębokość do 4m) - jezioro wytopiskowe;
- ✓ Jezioro Sowica (powierzchnia 77,8 ha i głębokość do 5m) - jezioro wytopiskowe;
- ✓ Jezioro Czarne (powierzchnia 76,3 ha i głębokość do 8m) - jezioro wytopiskowe,
- ✓ Jezioro Biała Góra - 3 jeziorka Trzech Króli (powierzchnia 15 ha)
- ✓ Jezioro Białe (powierzchnia 4,9 ha i głębokość do 2 m)
- ✓ Jezioro Borowy Młyn (powierzchnia 7,5 ha i głębokość do 1,5 m)
- ✓ Jezioro Buława – k. Trzciana (powierzchnia 3 ha)
- ✓ Jezioro Dziwno – Trzciano, Otlów (powierzchnia 5,1 ha)
- ✓ Jezioro Glina – Nebrowo Wlk. (powierzchnia 8 ha i głębokość do 5 m)
- ✓ Jezioro Głębocek (powierzchnia 2,5 ha i głębokość do 7 m)
- ✓ Jezioro Jerzewo – Brachlewskie, Zajezerze (powierzchnia 18,3 ha i głębokość do 24,6 m)
- ✓ Jezioro Kamień (powierzchnia 5 ha i głębokość do 5 m)
- ✓ Jezioro Kocioł (powierzchnia 3 ha i głębokość do 2,5 m)
- ✓ Jezioro koło Pastwy (powierzchnia 6,8 ha)
- ✓ Jezioro Korzeniewo - Glinianki (powierzchnia 3,7 ha)
- ✓ Jezioro Kowalskie – Kowale (powierzchnia 2,7 ha)
- ✓ Jezioro Krzykoskie (powierzchnia 6,8 ha i głębokość do 4 m)
- ✓ Jezioro Leśne (powierzchnia 38,9 ha i głębokość do 20 m)
- ✓ Jezioro Mątki (powierzchnia 6 ha i głębokość do 2 m)
- ✓ Jezioro Morawy – Morskie (powierzchnia 12,2 ha i głębokość do 10 m)
- ✓ Jezioro Obory (powierzchnia 2,8 ha)
- ✓ Jezioro Ośno (powierzchnia 3,2 ha)
- ✓ Jezioro Otlowo (powierzchnia 1,1 ha)
- ✓ Jezioro Otoczyn (powierzchnia 4,8 ha i głębokość do 5 m)
- ✓ Jezioro Płońskie – Plińskie (powierzchnia 15,8 ha i głębokość do 2,4 m)
- ✓ Jezioro Podzamcze (powierzchnia 2,2 ha)

- ✓ Jezioro Przysiań Batorego (powierzchnia 0,92 ha i głębokość do 4 m)
- ✓ Jezioro Raczek Duży – Rakowiec (powierzchnia 7 ha)
- ✓ Jezioro Rakowiec Mały (powierzchnia 8,2 ha i głębokość do 2,5 m)
- ✓ Jezioro Rybno – Martwe, Rybie (powierzchnia 19,25 ha i głębokość do 10 m)
- ✓ Jezioro Sarnówek – Różan (powierzchnia 22,6 ha i głębokość do 12 m)
- ✓ Jezioro Straszewo (powierzchnia 3 ha)
- ✓ Jezioro Szadowskie (powierzchnia 7 ha)
- ✓ Jezioro Świdno – Leśne (powierzchnia 25 ha i głębokość do 22,3 m)
- ✓ Jezioro Wandowo – Wandowskie (powierzchnia 9,2 ha i głębokość do 11 m)
- ✓ Jezioro w Liczu (powierzchnia 4 ha i głębokość do 9 m)
- ✓ Jezioro w polu k/Gardei (powierzchnia 4 ha i głębokość do 6 m)

Źródło: Wody Powiatu Kwidzyńskiego - Zeszyt Kwidzyński Nr 15, Kwidzyn 2011

Większość jezior regionu zapewnia turystom możliwość wypoczynku i biwakowania. Według danych z banku danych lokalnych wg stanu na dzień 31.12.2016 powierzchnia gruntów leśnych w powiecie wynosi 1 255,06 ha.

POZOSTAŁE MIEJSCA REKREACJI I TURYSTYKI

- ✓ Ogród Dendrologiczny w Miłosnej, który odwiedza rocznie około 2-3 tysiące osób
- ✓ Miejsca biwakowania (m.in. Jaromierz nad Jeziorem Kucki, Młynisko nad Liwą)
- ✓ Obiekty położone są na terenach leśnych, przy drogach publicznych w miejscach często odwiedzanych przez ludzi. Przy drodze Krajowej nr 55 znajdują się trzy miejsca postoju z toaletą (jedno w Miłosnej, dwa w Ryjewie), gdzie znajdują standardowo miejsca do zaparkowania samochodu, ławostoly, kosze na śmieci (opróżniane dwa razy w tygodniu). Dodatkowo w większych obiektach zadaszenia i paleniska na ognisko wraz z ławkami
- ✓ Stadnina Koni w Miłosnej i Nowej Wiosce

Źródło: Nadleśnictwo Kwidzyn

Stan : na dzień 04.05.2018 r.

dwa rezerваты :

- ✓ „*Kwidzyńskie Ostnice*” - rezerwat florystyczny o powierzchni 0,20 ha ustanowiony w 1966 roku w celu ochrony najbardziej na północ wysuniętego stanowiska ostnicy Jana - roślin stepowych oraz kilku gatunków roślin ciepłolubnych. Położony jest na terenie miasta Kwidzyn
- ✓ „*Jezioro Liwieniec*” - rezerwat ornitologiczny o powierzchni 82,80 ha utworzony w 1967 roku dla ochrony ostoi ptaków wodno-błotnych i miejsc gniazdowania łabędzia niemego oraz kolonii lęgowych miewy śmieszki. Położony jest w gminie Prabuty

siedem obszarów chronionego krajobrazu :

- ✓ *Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Kwidzyńskiej* – obszar o powierzchni 1597 ha. Jest to część tzw. Żuław Kwidzyńskich w Dolinie Dolnej Wisły, która ma rozbudowaną sieć hydrologiczną. Cechą charakterystyczną jest silnie zróżnicowana roślinność terenów podmokłych / gm. Kwidzyn, Sadlinki
- ✓ *Ryjewski Obszar Chronionego Krajobrazu* – obszar o powierzchni 3065 ha (z czego w granicach powiatu kwidzyńskiego znajduje się 3025 ha). Zajmuje zbocza doliny

Wisły i jej strefę krawędziową ze zbiorowiskami grądów subkontynentalnych i borów mieszanych / gm. Kwidzyn i gm. Ryjewo

- ✓ *Sadliński Obszar Chronionego Krajobrazu* – obszar o powierzchni 6879 ha. Obejmuje grądy subkontynentalne na zboczach doliny Wisły oraz fragmenty doliny Liwy. Chroni tereny leśne z otaczającymi łąkami, polami oraz niewielkimi zbiornikami wodnymi. Występują tutaj wydmy porośnięte borami / gm. Kwidzyn, Gardeja, Sadlinki
- ✓ *Morawski Obszar Chronionego Krajobrazu* – obszar o powierzchni 2909 ha. Obejmuje fragmenty Pojezierza Iławskiego o łagodnych wzgórzach morenowych, wokół zespołu tzw. jezior morawskich: Morawy, Klasztorne, Klecewskie, Kucki, Różany i Rybie. Są to tereny o dużych wartościach turystyczno-rekreacyjnych / gm. Kwidzyn, Prabuty, Gardeja
- ✓ *Obszar Chronionego Krajobrazu Jeziora Dzierżgoń* – obszar o powierzchni 5630 ha (z czego w granicach powiatu kwidzyńskiego znajduje się 1603 ha, pozostała część w powiecie malborskim). Elementami krajobrazotwórczymi tego obszaru są niecki jezior rynnowych Dzierżgoń i Balewskie wraz z terenami przyjeziornymi oraz dwa kompleksy leśne: las mieszany świeży, miejscami las wilgotny i ols / gm. Prabuty
- ✓ *Obszar Chronionego Krajobrazu Rzeki Liwy* – obszar o powierzchni 5397 ha (z czego w granicach powiatu kwidzyńskiego znajduje się 1213 ha, pozostała część poza województwem pomorskim). Obejmuje fragment Pojezierza Iławskiego z doliną Liwy i znacznym kompleksem subkontynentalnych grądów / gm. Kwidzyn, Prabuty
- ✓ *Obszar Chronionego Krajobrazu Białej Góry* – obszar o powierzchni 3971 ha (z czego w granicach powiatu kwidzyńskiego znajduje się 518 ha, pozostała część w powiecie malborskim). Obejmuje tereny międzyrzecza Wisły-Leniwki i Nogatu oraz tereny położone między Nogatem a ścianą lasu rosnącego na zboczu doliny Wisły. Brzegi rzek porastają oczerety i szuwały stwarzając dogodne warunki do bytowania i lęgu ptactwa wodnego i błotnego.

Źródło: UCHWAŁA NR 1161/XLVII/10 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO z dnia 28 kwietnia 2010 roku w sprawie obszarów chronionego krajobrazu w województwie pomorskim

Obszary NATURA 2000

Obszar PLB040003, OSO Specjalny Obszar Ochrony, Nazwa obszaru: Dolina Dolnej Wisły

Obszar Dolina Dolnej Wisły jest krajową ostoją ptaków o randze międzynarodowej PL028 (Wilk i inni 2010). Gniazduje w niej 28 gatunków ptaków z listy zał. I Dyrektywy Ptasiej; 9 gatunków znajduje się w polskiej czerwonej księdze.

Obszar rozciągnięty jest wzdłuż ponad 260 kilometrowego odcinka rzeki Wisły. Na niektórych jej odcinkach obecne są liczne mielizny i wyspy, odsłaniane szczególnie podczas niskiego stanu wody. W wielu miejscach na obszarze międzywała znajdują się rozległe podmokłe łąki. Na terasie zalewowej obecne są starorzecza i pozostałości lasów łęgowych. W miejscowości Piekło znajduje się śluza odcinająca Nogat od Wisły. Za śluzami w kierunku północnym zaczyna się żuławski odcinek Wisły. W obszarze prowadzona jest różnorodna gospodarka wodna i rolna. Ostoja jest ważnym miejscem dla ptaków wodno-błotnych podczas migracji i zimowania, ale także podczas lęgów. Obszar obejmuje 33559.04 ha.

Obszar PLH220033, OZW Obszary Mający Znaczenie dla Wspólnoty, Nazwa obszaru: Dolna Wisła

Fragment stosunkowo dobrze zachowanej doliny wielkiej rzeki, z układem roślinności nawiązującym miejscami do naturalnego. Na tym obszarze występują zróżnicowane zbiorowiska roślinne, w tym - różne typy łągów.

Obszar obejmuje fragment doliny Wisły w jej dolnym biegu, od południowej granicy woj. pomorskiego do Mostu Knybawskiego na południe od Tczewa. Poza tym w granicach ostoi znajduje się również górny odcinek Nogatu od śluzy w Białej Górze do śluzy pod Wielbarkiem. Wisła w granicach ostoi płynie szerokim korytem, niemal w całości ujętym w obwałowania. Jedynie na kilku odcinkach lewy brzeg pozbawiony jest sztucznych ograniczeń przeciwpowodziowych, tj. na północy w rejonie Subków, w okolicy Gniewa i Jaświsk oraz na południe od wsi Opalenie. Naturalny pozostał również prawy brzeg Nogatu w pobliżu wsi Węgry. W pozostałych miejscach doliny Wisły wybudowano wysokie wały przeciwpowodziowe, oddzielające koryto rzek od miejscami szerokiego dna doliny. Obecnie, jedynie na obszarze międzywała zachodzą współczesne procesy rzeczne, dlatego zachowało się tu wiele różnej wielkości starorzeczy, otoczonych zaroślami wierzbowymi oraz pozostałościami rozległych niegdyś lasów łągowych. Poza tym dno doliny jest zmeliorowane i poddane pod uprawę. Na odcinkach pozbawionych umocnień przeciwpowodziowych zbocza doliny tworzą niekiedy wysokie skarpy, na których utrzymują się ciepłolubne murawy oraz grądy. Oprócz wciąż wysokich wartości przyrodniczych, cały omawiany rejon ma duże znaczenie zarówno krajobrazowe, ze względu na rozległe formy terenowe, jak i kulturowe, ponieważ zachowało się tu wiele zabytków związanych z działalnością człowieka, takich jak zamki krzyżackie, obiekty hydrotechniczne, zabudowa i cmentarze mennonickie oraz liczne grodziska.

Wyróżniono tu 9 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG i odnotowano 15 gatunków zwierząt z Załącznika II tej dyrektywy. Szczególnie bogata i cenna jest ichtiofauna. We florze roślin naczyniowych stwierdzono liczne gatunki zagrożone i prawnie chronione w Polsce. Jest to też fragment ostoi ptasiej o randze europejskiej. Obszar obejmuje 10374.19 ha.

Obszar PLH220076, OZW Obszary Mający Znaczenie dla Wspólnoty, Nazwa obszaru: Mikołajki Pomorskie

Stanowisko strzebli błotnej w okolicy Mikołajek Pomorskich, w terenie leśnym, wskazującym na możliwość utrzymania się warunków dla dalszego bytowania tej ryby, zwłaszcza przy podjętej ochronie w postaci ostoi Natura 2000.

Fragment falistego terenu, pokrytego w większości lasem, z szeregiem zagłębień, w których obecne są torfowiska przejściowe z wodnymi oczkami lub dawnymi wyrobiskami potorfowymi. Występuje w części z nich strzebla błotna. Otaczający las tworzą płaty: kwaśnej buczyny, kwaśnej dąbrowy i grądu subatlantyckiego, a przy torfowiskach - również boru bagiennego i brzeziny bagiennej. Obszar obejmuje 132.44 ha.

Pomniki przyrody

Pomniki przyrody to pojedyncze, bądź grupowo występujące twory przyrodnicze szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczno-pamiętkowej bądź krajobrazowej. Mogą to być np. sędziwe drzewa bądź ich skupiska, duże głazy narzutowe, skałki lub inne widowiskowe „dzieła natury”. Pomnikiem stać się mogą także obiekty mniej okazałe, lecz mające jakieś szczególne znaczenie (np. drzewko posadzone przez kogoś znanego). Pomniki przyrody, jako kategoria chroniąca pojedyncze, szczególne egzemplarze określonego gatunku drzewa,

czy pojedyncze duże głazy, mają, więc przede wszystkim znaczenie kulturowe i dydaktyczne. Status pomnika przyrody nadaje danemu obiektowi wojewoda lub rada gminy.

Łącznie na terenie powiatu ustanowiono 122 pomniki przyrody. Są to głównie drzewa, wśród których dominują dęby szypułkowe i lipy drobnolistne. Trzy pomniki to głazy narzutowe.

Tabela nr 18 – Pomniki przyrody w powiecie kwidzyńskim

GMINA	POMNIKI PRZYRODY
Gardeja	23
Kwidzyn	miasto – 44 gmina – 7
Prabuty	26
Ryjewo	9
Sadlinki	13

Źródło: : www.powiatkwidzynski.pl
Stan na dzień 12.07.2010 r.

- ✓ Na uwagę zasługują tereny zieleni urządzonej, takie jak: parki w Gardei, Zebrdowie, Nowej Wiosce, Rozajnach Małych oraz wiele parków podworskich

Obszary objęte ochroną ze względu na walory przyrodnicze zajmują w powiecie kwidzyńskim powierzchnię 17 827 ha, co stanowi 21,3% jego powierzchni. Składają się na nie rezerваты przyrody, obszary chronionego krajobrazu, pomniki przyrody oraz użytki ekologiczne.

Walory antropogeniczne

Rolę wspomagającą walory naturalne stanowią wszelkiego rodzaju obiekty zabytkowe, muzea, ciekawe miejsca, imprezy kulturalne organizowane w regionie. Obszar staje się atrakcyjny, gdy turysta ma do wyboru nie tylko to, co proponuje mu natura, ale również, gdy może korzystać z walorów antropogenicznych wzbogacających teren.

ZABYTKI

Największym i najbardziej znanym zabytkiem architektury powiatu kwidzyńskiego jest górujący nad Kwidzynem **zespół katedralno-zamkowy** zbudowany w połowie XIV wieku dla Kapituły Pomezkańskiej, który został wpisany na listę pomników historii. Trzynawowa, murowana z cegły katedra wzniesiona została na planie wydłużonego prostokąta, o układzie gotyckim. Łączy się bezpośrednio od strony zachodniej z zamkiem wybudowanym na planie kwadratu z dziedzińcem po środku oraz narożnymi wieżami. Do najcenniejszych

i najciekawszych atrakcji architektury zamku należy unikalna na skalę europejską wieża latrynowa z 1384 roku, zwana Gdaniskiem. Ustawiono ją ponad pięćdziesiąt metrów przed zachodnim skrzydłem zamku i połączono z nim długim, pięcioprzęsłowym gankiem. Wnętrze ganku kryte jest płaskim stropem belkowym i oświetlone z obu stron małymi otworami. Zamek i katedra zachwycają swoim ogromem, gotyckimi wnętrzami, które pamiętają najdawniejsze dzieje i kryją tajemnice życia średniowiecznego.

Zespół katedralno-zamkowy jest ważnym i prężnym ośrodkiem życia kulturalnego w Kwidzynie. Odbывают się w nim imprezy kulturalne, wystawy, koncerty, spotkania z twórcami i artystami.

Tabela nr 19 – Frekwencja w oddziale Muzeum Zamkowego w Malborku – w Zamku w Kwidzynie za lata 2012-2017

2012	2013	2014	2015	2016	2017
18148	17554	19765	20325	22527	23264

Źródło: Departament Turystyki Referat Rozwoju Turystyki Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego
Stan na dzień 16.04.2018 r.

OBIEKTY SAKRALNE

- Katedra pw. NMP i Św. Jana Ewangelisty w Kwidzynie – największy obiekt sakralny na terenie powiatu kwidzyńskiego, stanowi część zespołu zamkowo-katedralnego. Świątynia została wzniesiona w latach 1310-1360 w stylu gotyckim i zaliczana jest do tzw. pseudobazylik (nawa środkowa jest szersza, podwyższona i nie ma własnego oświetlenia). Południowo-wschodnią część kościoła wieńczy monumentalna wieża. W katedrze znajduje się kaplica grobowa Fryderyka von Groebena z 1705 roku oraz kaplica Św. Doroty z Mątów Wielkich, która zgodnie ze swoją wolą została tutaj zamurowana w 1393 roku. Wewnątrz piękne, monumentalne wnętrza, malowidła przedstawiające świętych, rzeźby, barokowy ołtarz z końca XVII wieku, konfesjonał z początku XVIII wieku oraz dwa dzwony z XVI wieku
- Kościół pw. Św. Trójcy i Wniebowzięcia NMP w Kwidzynie, wybudowany w latach 1847-1858 według projektu K.F. Schinkla, z cegły, w stylu neogotyckim, forma bazyliki starochrześcijańskiej z oryginalną dwuwieżową fasadą wschodnią
- Kaplica ewangelicka wzniesiona w latach 80-tych XIX wieku w stylu neogotyckim w Kwidzynie
- Bożnica żydowska wzniesiona w latach 1831-1832 w Kwidzynie
- Kościół pw. Św. Antoniego w Rakowcu, wybudowany z cegły w stylu gotyckim w latach 1330-1340, przebudowany w XVIII wieku, jednonawowy, z kwadratową wieżą dzwonnicą. Przed wejściem do kościoła oraz w kruchcie znajdują się zabytkowe kąpielnie pochodzące z XV i XVI wieku. Przy kościele zabytkowa plebania / gm. Kwidzyn

- Kościół pw. Opatrzności Boskiej i Św. Jerzego w Tychnowach, wybudowany w XIV wieku, przebudowany w 1600 roku. U nasady sklepienia umieszczone są kamienne wsporniki, które przedstawiają kartusze herbowe polskich rodów. Kościół jako jedyny funkcjonował przez cały czas reformacji / gm. Kwidzyn.
- Kościół neogotycki wybudowany w latach 1867-1872 wraz z otaczającym go cmentarzem i bramą cmentarną w Janowie / gm. Kwidzyn
- Kościół gotycki - konkatedra z XIV wieku w Prabutach, wybudowana na wzór katedry kwidzyńskiej, przebudowana w połowie XIX wieku, zniszczona w czasie II wojny i dobudowana dopiero w latach 80-tych XX wieku / gm. Prabuty
- Kościółek polski – gotycki kościół wybudowany w XIV wieku w Prabutach jako kaplica zamkowa / gm. Prabuty
- Kościół pw. Św. Andrzeja z XIX wieku w Prabutach / gm. Prabuty
- Kościół z XVIII wieku, wybudowany w stylu barokowym we wsi Gdakowo / gm. Prabuty.
- Kościół z XIV wieku we wsi Odrzynowo / gm. Prabuty
- Kościół z XVIII we wsi Rodowo / gm. Prabuty
- Kościół filialny z XVIII wieku we wsi Trumiejki / gm. Prabuty
- Kościół pw. Matki Boskiej Królowej Polski w Nebrowie Wielkim, wzniesiony w latach 1746-1747 w stylu barokowym / gm. Sadlinki
- Kościół pw. Św. Rodziny w Ryjewie, wybudowany w latach 1908-1910 w stylu neogotyckim; w 1934 roku biskup Maksymilian Koller ustanowił w nim Sanktuarium Świętej Rodziny. Kościół jest pięknie położony, na wzgórzu w centralnej części wsi, góruje nad okolicą / gm. Ryjewo
- Kościół poewangelicki Błogosławionego Michała Kozala w Ryjewie, zbudowany w 1895 roku, odbudowany po II wojnie w latach 1988-1991, obecnie katolicki / gm. Ryjewo
- Kościół pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Benowie, wybudowany w latach 1881-1886, otoczony cmentarzem. Przed wejściem do kościoła znajduje się gotycka chrzcielnica / gm. Ryjewo
- Kościół pw. Św. Katarzyny w Straszewie, wzniesiony w 1647 roku prawdopodobnie na relikwach wcześniejszej budowli. Z parafii pochodził Bł. Ks. Władysław Demski, wyniesiony na ołtarze przez Jana Pawła II w czerwcu 1999 roku / gm. Ryjewo
- Kościół p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Gardei, powstał w latach 1330 - 1334, z oryginalnej substancji zabytkowej kościoła poza murami obwodowymi korpusu nawowego zachowana została tylko usytuowana przy wschodniej elewacji gotycka wieża / gm. Gardeja
- Kościół parafialny p.w. Św. Józefa z 1930 r. w Gardei, z ołtarzem Matki Bożej Królowej Niebios z roku 1931 oraz drewnianym krzyżem z 1937 roku; cmentarz katolicki z II połowy XIX wieku z neogotycką kaplicą, wzniesioną w roku 1926 oraz układem zieleni wysokiej / gm. Gardeja
- Kościół pw. M.B. Różańcowej z XIV wieku w Czarnem Dolnem, odbudowany w 1719 roku, murowany z drewnianą wieżą; usytuowany na dawnym grodzisku słowiańskim / gm. Gardeja
- Kościół pw. Chrystusa Króla w Trumiejach, zbudowany w 1313 roku w stylu gotyckim, przebudowany w wieku XIX, wewnątrz znajdują się nagrobki kamienne z 1616, 1692 i 1700 roku; cmentarz ewangelicki z I połowy XX wieku / gm. Gardeja
- Kościół pw. Zwiastowania Najświętszej Marii Panny w Nowej Wiosce, wzniesiony w latach 1844-1845, eklektyczny z elementami neoromantyzmu, murowany z cegły, otynkowany w otoczeniu katolickiego cmentarza z II połowy XIX wieku / gm. Gardeja

ZESPOŁY DWORSKO-PARKOWE

- Zespół dworsko-parkowy Biały Dwór - staropolski dwór obronny zbudowany w XVI wieku, pięknie położony na wzniesieniu, z którego rozciąga się wspaniały widok na pradolinę Wisły. Obecnie znajduje się w nim hotel / gm. Kwidzyn
- Dwór z 1664 roku w Liczu – zbudowany z cegły palonej, wzorowany na renesansie holenderskim, założony na planie prostokąta. Ciekawe elementy architektoniczne, gzymsy z drewna dębowego, detale ornamentalne z piaskowca. W hallu drewniany strop malowany z inskrypcjami opiewającymi uroki życia doczesnego. Bogato rzeźbiona klatka schodowa. Posadzka marmurowa o układzie szachownicowym. Dwór jest własnością prywatną. Po wcześniejszym umówieniu się z gospodarzami istnieje możliwość zwiedzania. Gospodarze bardzo oryginalnie i ciekawie urządzili pomieszczenia dworskie. Warto również pospacerować po przydworskim parku, gdzie spotkać można rzadkie gatunki drzew i krzewów ozdobnych / gm. Kwidzyn
- Dwór z XVI wieku w Górkach, jako jeden z nielicznych w Prusach Wschodnich zamieszkały przez polskich właścicieli, państwa Kowalskich. W okresie przedplebiscytowym stanowił bardzo ważny ośrodek polskości, a w maju 1920 roku gościł tutaj Stefan Żeromski i Jan Kasprzowicz / gm. Kwidzyn
- Dworek myśliwski z XVIII / XIX wieku w Rakowcu, obecnie pensjonat / gm. Kwidzyn
- Dworek z 1853 roku w Lipiankach / gm. Kwidzyn
- Dworek w Kałdynie z XX wieku / gm. Prabuty
- Zespół rezydencjalno-parkowy w Klecewie – pałac wybudowany w latach 1870-1871 na miejscu pałacu z XVIII wieku, w stylu neorenesansowym, o cechach francuskich, murowany, z cegły, po bokach znajdują się spiczaste wieże, elewacje ozdobione są wykutymi w kamieniu herbami; w otaczającym parku wykonany z piaskowca w stylu klasycystycznym grobowiec rodzinny barona Arnolda von Rossenberga / gm. Gardeja
- Zespół pałacowo-folwarczny w Nowej Wiosce – pałac wybudowany w XVIII wieku, przebudowany w XIX wieku na wzór zamku w Chateau; ponadto w skład zespołu wchodzi: rządcówka z początku XIX wieku, dom ogrodnika z początku XX wieku, stajnie z XIX wieku i początku XX wieku, szpital z I połowy XVIII wieku, budynki gospodarcze z XIX wieku / gm. Gardeja
- Zespoły pałacowe i folwarczne na terenie gminy Gardeja w miejscowościach: Otlówko, Rozajny, Krzykosy, Rozajny Małe, Czarne Górne, Pawłowo, Albertowo, Czachówko i in. – znajdują się w rękach prywatnych, ich właściciele nie stać na modernizację i remont

MUZEA

- Muzeum Zamkowe w Kwidzynie – mieści się w gotyckim zamku kapituły pomezańskiej z XIV wieku. Zostało utworzone w 1950 roku. Bogate zbiory muzealne reprezentują kulturę materialną prawobrzeżnego Dolnego Powiśla. Wszystkie eksponaty są podzielone na kilka działów: etnograficzny, rzemiosła artystycznego, archeologiczny, historyczny – związany z plebiscytem 1920 roku, przyrodniczy oraz narzędzia kar i tortur. Obecnie muzeum jest reorganizowane. Przygotowywana jest m.in. największa w Polsce wystawa edukacji ekologicznej
- Izba Pamięci w I Liceum Ogólnokształcącym w Kwidzynie – powstała w 1973 roku. Znajdują się tutaj pamiątki z okresu plebiscytu, zdjęcia i dokumenty mówiące o przedwojennej działalności szkoły oraz informacje o tradycjach szkoły
- Izba Pamięci w Janowie – została zorganizowana przez grono nauczycieli szkoły w Janowie w 1973 roku. W izbie znajdują się m.in. pamiątki z okresu plebiscytu i istnienia Małej Polski. Mała Polska, czyli Rzeczpospolita Janowska powstała po głosowaniu przeprowadzonym 11 lipca 1920 roku, a w jej skład wchodziło pięć wsi: Janowo, Małe Pólko, Nowe Lignowy, Bursztyn, Kramrowo, które uzyskały większość głosów za przynależnością do Polski. Przez 19 lat rozwijało się tutaj życie kulturalne, którego głównym organizatorem był Tadeusz Tollik

- Izba Pamiątek w Prabutach – mieści się w kościółku polskim. Znajdują się tutaj zbiory sztuki ludowej i przedmioty kultury materialnej okolicznych ziem, stare zdjęcia, pamiątki plebiscytowe i pamiątki z okresu ostatniej wojny

ZABYTKI OBRONNE

- Mury obronne w Kwidzynie – fragmenty murów gotyckich z XIV wieku widoczne od ul. Gdańskiej i Górnej
- Mury miejskie w Prabutach – ślady dawnych umocnień obronnych z XIV wieku

CMENTARZE

- Cmentarze mennonickie w Benowie, Barcicach i Jarzębinie, najstarsze ze zidentyfikowanych grobów pochodzą z XVIII i XIX wieku / gm. Ryjewo
- Zabytkowy cmentarz ewangelicki w Ryjewie, cmentarze katolickie w Ryjewie i Straszewie / gm. Ryjewo
- Cmentarze ewangelickie z XIX i XX wieku w miejscowościach: Krzykosy, Czarne Górne, Wilkowo, Bądko, Klasztorek, Czarne Małe, Cygany, Morawy, Olszówka, Otłowiec, Gardei, Otoczynie, Wandowie i Wrocławku / gm. Gardeja
- Cmentarzysko z początków osadnictwa w Gardei, sięgające osadnictwa rzymskiego (III-IV wiek)

BUDYNKI UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

- Pałac Fermora (później Pałac Rejencji) w Kwidzynie – wzniesiony w stylu klasycystycznym w latach 1758-1762 w czasie wojny siedmioletniej dla rosyjskiego gubernatora Wilhelma Fermora, wielokrotnie przebudowywany. Obecnie mieści Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 im. Marii Curie-Skłodowskiej
- Gmach Sądu Ziemińskiego w Kwidzynie - budowla została wzniesiona w XIX wieku w stylu klasycystycznym. Do budowy wykorzystano cegły z rozebranych skrzydeł zamkowych. Obecnie mieści się tu szkoła specjalna
- Budynek Konsulatu Polskiego w Niemczech w Kwidzynie – zbudowany pod koniec XIX wieku z inicjatywy i częściowo z funduszy rodziny Sierakowskich. Obecnie mieści się tu przedszkole.
- Budynek Poczty z 1872 roku w Kwidzynie – zbudowany z czerwonej cegły według angielskiego stylu neogotyckiego na początku wieku XX
- Gmach Sądu Rejonowego w Kwidzynie – neogotycki, zbudowany według wzorów angielskich w II połowie XIX wieku
- Gimnazjum Polskie w Kwidzynie – budynek wzniesiony w I połowie XX wieku. Było to jedno z dwóch gimnazjów polskich na terenie Niemiec przed wybuchem II wojny światowej. Obecnie mieści się w nim Liceum Ogólnokształcące oraz Izba Pamięci – Muzeum Szkolne z licznymi pamiątkami i zdjęciami z tamtego okresu.
- Dworzec kolejowy w Kwidzynie – neogotycki, zbudowany na początku XX wieku
- Dawne koszary w Kwidzynie – zespół budynków neogotyckich wybudowanych w latach 1875-1885 z czerwonej cegły na wzór gotyckiego zamczyska, obecnie koszary zagospodarowane są na instytucje publiczne, m.in. mieści się tam Urząd Gminy Kwidzyn
- Budynek klasycystyczny z ok. 1800 roku przy ul. Warszawskiej w Kwidzynie, pełnił funkcję siedziby starostwa
- Budynek Urzędu Miasta wybudowany w latach 1913-1915 w Kwidzynie

- Budynek Urzędu Gminy – mieści się w zespole dawnej Szkoły Podoficerskiej i koszar, wybudowanej w latach 1881-1909 po ustanowieniu w Kwidzynie Królewskiej Szkoły Podoficerskiej
- Gmach Gimnazjum w Kwidzynie – gimnazjum klasyczne dla chłopców zbudowane w latach 1835-1837. Dwukondygnacyjne z jednoosiową fasadą. Obecnie mieści Zespół Szkół Zawodowych nr 1
- Budynek banku, wzniesiony w stylu neoklasycystycznym ok. 1910 roku dla potrzeb Reichsbanku
- Dworzec Kolei Wąskotorowej na Marezie

ZABYTKI INŻYNIERII TECHNICZNEJ

- Ceglany most kolejowy nad Liwą na linii kolejowej Kwidzyn – Prabuty
- Ceglany most kolejowy nad Liwą na nieczynnej linii kolejowej Kwidzyn – Kisielice
- Ceglany most kolejowy na linii Kwidzyn – Opalenie
- Ceglany wiadukt w Rozpędzinach nad drogą Kwidzyn – Sadlinki na linii kolejowej Kwidzyn – Opalenie
- Most kratownicowy w Kwidzynie między rondami Wyszyńskiego i Solidarności
- Budynek elektrowozowni dla ładowania akumulatorów dwuwagonowych zespołów pasażerskich o napędzie akumulatorowym (jedyne zachowane tego typu pojazdy w Europie stacjonowały w Kwidzynie, obecnie znajduje się w Skierniewicach)
- Ślady po dawnej normalnotorowej linii kolejowej Kwidzyn – Kisielice
- Ślady linii kolejowej Kwidzyn – Mareza z unikatowym wiaduktem w łuku nad ulicą Drzymały oraz nad Liwą i kanałem Palemona oraz stromym podjazdem po skarpie wiślanej
- Ślady po dawnej wąskotorowej linii kolejowej Mareza – Korzeniewo – Górcz – Gniew z pozostałościami wiaduktu do portu w Korzeniewie, istniejącymi torami na główce wyjścia z portu w Korzeniewie, stanowiącymi fragment rampy rozładunkowej, zachowanym mostem nad Liwą w okolicach wsi Górcz oraz śladami linii kolejowej w kierunku na Gniew, zlikwidowanej tuż po referendum plebiscytowym
- Ślady linii kolejowej wąskotorowej relacji Mareza – Rusionowo
- Obiekty inżynierskie na linii Kwidzyn – Opalenie, w tym wysoki nasyp, mosty i wiadukty, w tym ten nad kanałem Palemona oraz pozostałości 3 mostów budowanych na Wiśle w rejonie Nowego Dworu Kwidzyńskiego
- Jazy na rzece Liwa
- Pozostałości po rozebranej linii kolejowej Prabuty – Myślice stanowiącej fragment linii Smętowo – Kwidzyn – Myślice (budowanej jako magistrała Bis dla linii Berlin – Królewiec)

INNE

- Spichlerz z XIX wieku w Kwidzynie – okazały spichlerz, obecnie mieści się tutaj kawiarnia
- Kamienice secesyjne (XIX/XX wiek) - typowa zabudowa dzielnic pruskich urzędników w Kwidzynie
- Zespół zabudowań - Miłosna – tereny rekreacyjno-wypoczynkowe na terenie dawnego Stada Ogierów, jednorodny stylistycznie zespół zabudowań gospodarczych i mieszkalnych o bardzo ciekawej architekturze z początków XX wieku. Organizowane są tutaj najróżniejsze formy turystyki konnej
- Chaty wiejskie z I połowy XIX wieku we wsi Tychnowy / gm. Kwidzyn
- Drewniane budynki po przedwojennych placówkach wojskowych i celnych w Korzeniewie; przystań korzeniowska odgrywała bardzo dużą rolę już w XIV wieku, istniał

nawet plan wybudowania kanału łączącego Kwidzyn z Korzeniewem; w XVIII wieku w Korzeniewie wybudowano port, w którym cumowano łodzie; obecnie istnieje przeprawa promowa przez Wisłę do miejscowości Opalenie / gm. Kwidzyn

- Młyn wraz z zabudowaniami gospodarczymi w Szadowie (obecnie wykorzystywany jako centrum szkoleniowe WOŚP) / gm. Kwidzyn
- Młyn elektryczny (w XVII wieku młyn szkoleniowy wykorzystywany przez Technikum Młynarskie) / gm. Kwidzyn
- Ślady kolejki wąskotorowej w Korzeniewie / gm. Kwidzyn¹

- Średniowieczne założenie lokacyjne pochodzące z końca XIII wieku, z dwiema głównymi ulicami, zbiegającymi się przy bramach tworzącymi w środku miasta kwadratowy rynek / m. Prabuty
- Gotycka Brama Kwidzyńska w Prabutach z resztką fundamentów murów obronnych z XIV wieku, stanowiące ślady dawnych umocnień obronnych. W XVIII wieku użytkowana była jako skład prochu i areszt
- Zabytkowe wodociągi z początku XVIII wieku w Prabutach, doprowadzały wodę do miasta od strony jeziora Młyńskiego w sklepionych korytarzach pod rynkiem
- Fontanna usytuowana na prabuckim rynku, znajduje się w Prabutach od 1929 roku; zbudowana w 1900 roku w Berlinie i sprowadzona następnie do Prabut; bogato zdobiona, z ciekawymi detalami architektonicznymi, charakterystycznymi postaciami lwów; pierwotnie stała na niej rzeźba rycerza Rolanda, którą niestety skradziono
- Pozostałości zamku biskupiego z XIII wieku w Prabutach.
- Rodowo – artystyczna wioska, rzeźby, cmentarzysko instrumentów
- Zagroda mennonicka w Mątowskich Pastwiskach – zasadniczy budynek powstał w 1779 roku, zagroda składa się z domu mieszkalnego, domu dla dziadków, obory i stodoły. Całość umieszczona jest na rzucie litery „L”. Całość jest przykładem unikalnego typu budownictwa olenderskiego / gm. Ryjewo
- Głaz z tablicą pamiątkową w Trzcianie upamiętniający zwycięstwo polskiego oręża pod dowództwem hetmana polnego Stanisława Koniecpolskiego w bitwie z wojskami szwedzkimi w 1629 roku / gm. Ryjewo.
- Tablica ku czci działaczy poloniny z Trzciana, którzy zginęli w obozach koncentracyjnych w Stutthofie i Gusen: Antoniego Lewickiego, Antoniego Pacera i Teofila Sadowskiego / gm. Ryjewo
- Największa w Polsce kolekcja dziadków do orzechów – Czarne – Górne / gm. Gardeja.
- Klasztor – ślady osadnictwa ze słowiańską kulturą materialną sięgającą X wieku / gm. Gardeja.
- Stanowiska archeologiczne na terenie gminy Kwidzyn, Gardeja, Prabuty.

Wg danych Narodowego Instytutu Dziedzictwa (NID) z dnia 15.12.2017 r. na obszarze Kwidzyna znajduje się 101 zabytkowych obiektów wpisanych do rejestru zabytków.

Źródło: polskawliczbach.pl
Stan na dzień 11.05.2018 r.

¹ Jedynym śladem kolejki wąskotorowej w Korzeniewie jest pas przydrożny biegnący wzdłuż drogi wojewódzkiej Mareza – Korzeniewo – Lipianki – Gniew, objęty planem zorganizowanego szlaku pieszo-jezdnego R1.

ISTOTNĄ ROLĘ ODGRYWA RÓWNIEŻ INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA, NA KTÓRE SKŁADAJĄ SIĘ TAKIE ELEMENTY JAK: BAZA NOCLEGOWA I GASTRONOMICZNA

OBIEKTY NOCLEGOWE W POWIECIE

I. Kwidzyn (miasto i gmina)

1. Hotel Centrum
2. Hotel Maxim
3. Pensjonat Winiarnia
4. Pensjonat Miłosna
5. Hotel Kamil
6. Zjazd Pasja
7. Apartamenty Pomerius
8. Pokoje gościnne WWW
9. Noclegi Miłosna
10. Zjazd Papiernik
11. Pokoje gościnne (Zamek Kwidzyński)
12. Centrum Balke
13. Pokoje gościnne (Piotr Leśkiewicz)
14. Kwatery Na Spacerowej
15. Pokoje gościnne ul. Staszica 1
16. Hotel Biały Dwór
17. Apartament Sleep Well
18. Hostel Spichlerz
19. Pokoje, noclegi pracownicze ul. Piękna 9
20. Kemping Brachlewo nr 203
21. Agroturystyka „Nad strumieniem”
22. Hotel Expol
23. Tanie noclegi ul. Malborska 134
24. Kwatery prywatne ul. Kościuszki 30
25. Noclegi, kwatery ul. Długa 49
26. Zielona Szkoła w Brachlewie
27. Gospodarstwo agroturystyczne „Stajnia Pasja”
28. Gospodarstwo Produkcyjno-Agroturystyczne (Janina i Zygmunt Krukowscy)
29. Gospodarstwo agroturystyczne (Cecylia Rzepczyńska)
30. Gospodarstwo agroturystyczne (Mieczysław Zagor)
31. Gospodarstwo agroturystyczne „Leśna kraina”

II. Prabuty

1. Pokoje gościnne REZJA-KOŁODZIEJE (Dominika Kaczorowska)
2. Gospodarstwo agroturystyczne (Danuta i Krzysztof Galińscy)
3. Gospodarstwo agroturystyczne ROMSTO
4. Gospodarstwo agroturystyczne „Figlówka”
5. Gospodarstwo agroturystyczne (Stanisław Andres)

6. Pokoje gościnne (Felix Anders)
7. Pokoje gościnne BAJKA
8. Kwatery pracownicze w Sypanicy

III. Ryjewo

1. Wypoczynek w Jałowcu
2. Gospodarstwo agroturystyczne „Pod akacją”
3. Gospodarstwo agroturystyczne (Danuta Ossowska)
4. Gospodarstwo agroturystyczne „Nad Wisłą”
5. Pensjonat „Basia”
6. Gospodarstwo agroturystyczne „Pod parasolem”

IV. Gardeja

1. Gospodarstwo agroturystyczne „Powiśle w Cyganach”
2. Gospodarstwo agroturystyczne Willa Polska Canaria
3. Gospodarstwo agroturystyczne „Cygańska Dolina”
4. Gospodarstwo agroturystyczne „Pod brzozą”
5. Ośrodek agroturystyczny „Nad jeziorem Różane”
6. Gospodarstwo agroturystyczne „Strusie Gniazdo”
7. Gospodarstwo agroturystyczne „Pod starą gruszą”
8. Pensjonat „Przystań”
9. Usługi noclegowe (Sylwia Cymer)

Tabela nr 20 – Obiekty noclegowe zbiorowego zakwaterowania w ujęciu liczbowym i przestrzennym

Polska	Liczba obiektów	Liczba miejsc noclegowych
2015	7 337	653 592
2016	7 711	688 889
Woj. Pomorskie		
2015	878	88 070
2016	931	96 068
Podregion starogardzki – powiaty:		
kwidzyński		
2015	9	257
2016	10	278
starogardzki		
2015	17	1 066
2016	17	1 066
tczewski		
2015	19	898
2016	19	901

malborski		
2015	11	944
2016	11	950
sztumski		
2015	-	-
2016	-	-

Źródło: Bank Danych Lokalnych
Stan na dzień 24.07.2018

Tabela nr 21 – Miejsca noclegowe całoroczne w obiektach zbiorowego zakwaterowania

<i>Polska</i>	<i>Miejsca noclegowe całoroczne</i>				
2015	461 045				
2016	490 570				
<i>Woj. Pomorskie</i>					
2015	38 967				
2016	39 680				
<i>Podregion starogardzki – powiaty:</i>	<i>kwidzyński</i>	<i>starogardzki</i>	<i>tczewski</i>	<i>malborski</i>	<i>sztumski</i>
2015	420	713	716	651	-
2016	429	661	719	663	-

Źródło: Bank Danych Lokalnych
Stan na dzień 24.07.2018

Tabela nr 22 – Hotele i obiekty podobne (hotele, motele, pensjonaty) w ujęciu liczbowym i przestrzennym

Polska	Liczba obiektów	Liczba miejsc noclegowych
2015	2 783	254 163
2016	2 960	273 266
Woj. Pomorskie		
2015	230	20 868
2016	235	21 671
Podregion starogardzki – powiaty:		
Kwidzyński		
2015	5	163
2016	5	176
malborski		
2015	6	418
2016	6	430
starogardzki		
2015	3	126
2016	1	63

tczewski		
2015	8	460
2016	8	456
sztumski		
2015	-	-
2016	-	-

Źródło: Bank Danych Lokalnych
Stan na dzień 24.07.2018

Tabela nr 23 – Hotele wg kategorii

<i>Polska</i>	<i>Hotele ogółem</i>				
2015	2 316				
2016	2 463				
<i>Woj. Pomorskie</i>					
2015	188				
2016	193				
<i>Podregion starogardzki – powiaty:</i>	<i>kwidzyński</i>	<i>starogardzki</i>	<i>tczewski</i>	<i>malborski</i>	<i>sztumski</i>
2015	4	3	6	6	-
2016	3	1	6	6	-

Źródło: Bank Danych Lokalnych
Stan na dzień 24.07.2018

Tabela nr 24 – Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w hotelach według kategorii (%)

<i>Polska</i>	<i>Wykorzystanie ogółem</i>					
2015	39,0					
2016	41,1					
<i>Woj. Pomorskie</i>						
2015	41,1					
2016	43,2					
<i>Podregion starogardzki – powiaty:</i>	<i>kwidzyński</i>	<i>starogardzki</i>	<i>tczewski</i>	<i>malborski</i>	<i>sztumski</i>	
2015	18,6	25,0	24,7	24,0	14,8	
2016	21,7	25,9	27,3	23,2	13,7	

Źródło: Bank Danych Lokalnych
Stan na dzień 24.07.2018

Tabela nr 25 – Pozostałe obiekty noclegowe zbiorowego zakwaterowania (oprócz hoteli, moteli i pensjonatów)

<i>Polska</i>	<i>Obiekty ogółem</i>				
2015	4 554				
2016	4 751				
<i>Woj. Pomorskie</i>					
2015	648				
2016	696				
<i>Podregion starogardzki – powiaty:</i>	<i>kwidzyński</i>	<i>starogardzki</i>	<i>tczewski</i>	<i>malborski</i>	<i>sztumski</i>
2015	4	14	11	5	-
2016	5	16	11	5	-

Źródło: Bank Danych Lokalnych
Stan na dzień 24.07.2018

Tabela nr 26 – Obiekty noclegowe indywidualnego zakwaterowania – kwatery agroturystyczne

Polska		Kwatery				
2015		811				
2016		802				
Woj. Pomorskie						
2015		88				
2016		85				
Podregion starogardzki – powiaty:	kwidzyński	starogardzki	tczewski	malborski	sztumski	
2015	2	6	1	1	4	
2016	2	7	1	1	4	

Źródło: Bank Danych Lokalnych
Stan na dzień 24.07.2018

Istniejąca baza noclegowa stanowi niezbędny element zagospodarowania turystycznego i ma kluczowe znaczenie dla rozwoju turystyki na danym obszarze. Odpowiedni standard i różnorodność obiektów noclegowych ze zróżnicowanymi cenami jest kluczowym elementem w procesie podejmowania decyzji o wyborze miejsca pobytu zarówno krótkiego, jak i dłuższego.

BAZA GASTRONOMICZNA

Kwidzyn – m.in:

- ✓ Bar u Magdy
- ✓ Piwnica Pizza
- ✓ Donner Kebab
- ✓ Bar Mleczny
- ✓ Spichlerz
- ✓ Pizzeria Don Corleone
- ✓ Restauracja California
- ✓ Staromiejska Restaurant & Club
- ✓ Elvis Burger
- ✓ Kebab Wielki 24h
- ✓ Bistro Szafran
- ✓ Bar Lotos
- ✓ Winiarnia
- ✓ Restauracja Orientalna Lotos
- ✓ Restauracja Zielony Pieprz
- ✓ Bistro Momento
- ✓ Hotel Maxim
- ✓ La Cantina
- ✓ Pub Piekło
- ✓ Klub Magazyn
- ✓ Restauracja Miła

Prabuty

- ✓ Bar pod Listkiem – Ryszard Celmer
- ✓ La Brocca – Barbara Stasiewicz

Gardeja

- ✓ Smakosz – Grażyna Paczkowska
- ✓ Wiola, bar gastronomiczny – Bożena Kacprzak

Sadlinki

- ✓ Mała Gastronomia, Działalność Handlowa

Ogółem na terenie powiatu kwidzyńskiego funkcjonuje **79** obiektów gastronomicznych.

Baza gastronomiczna pozwala na wyciągnięcie następujących wniosków :

1. Najwięcej obiektów gastronomicznych znajduje się w mieście i gminie Kwidzyn, a na kolejnym miejscu jest miasto i gmina Prabuty.
2. Z punktu widzenia możliwości rozwoju turystyki, negatywnie należy ocenić przede wszystkim nierównomierne rozłożenie bazy gastronomicznej.

Źródło: informacje uzyskane od PSSE
Stan na dzień 31.12.2017 r.

Turystyka jest jednym z najszybciej rozwijających się sektorów i jedną z nielicznych dziedzin, w której wzrost wpływów przekłada się na tworzenie realnych miejsc pracy. Może być ona

potężnym instrumentem polityki regionalnej, pozwalającym na wyrównywanie różnic społeczno-ekonomicznych. Turystyka należy również do jednych z najbardziej wrażliwych sektorów i jest doskonałym barometrem zmian.

Głównym zadaniem niniejszego opracowania w obszarze turystyki jest sformułowanie działań w zakresie promocji powiatu i aktywnego spędzania wolnego czasu, przy wykorzystaniu wszystkich istniejących walorów przyrodniczych i kulturowych, historii obszaru, dostępnej infrastruktury oraz całej gamy usług towarzyszących, w powiecie kwidzińskim. Opis dotyczący turystyki zawiera propozycje spędzenia wolnego czasu, korzystanie z atrakcyjności obszaru, który zapewnia ruchu turystyczny, który może zaowocować:

- wzmocnieniem pozycji turystycznej Regionu,
- zwiększeniem liczby turystów (krajowych i zagranicznych) odwiedzających ten Region,
- przedłużeniem sezonu turystycznego,
- zwiększeniem dochodów gmin i powiatu oraz ich mieszkańców,
- zwiększeniem zatrudnienia w turystyce.

Wnioski dotyczące zagospodarowania turystycznego Regionu.

Z punktu widzenia możliwości rozwoju i promocji turystyki bardzo ważnym jest istnienie na terenie powiatu rozwiniętej sieci różnorodnych i ciekawych szlaków turystycznych. Problem stanowi natomiast mała ilość obiektów sportowo-rekreacyjnych oraz niezagospodarowanie jezior (kąpieliska nieuzbrojone, brak elementów małej infrastruktury), jak również nierównomiernie rozłożona baza gastronomiczna.

DO NAJWAŻNIEJSZYCH OBIEKTÓW SPORTOWYCH ZALICZYĆ NALEŻY :

- ✓ Kompleks Widowiskowo – Sportowy w Kwidzynie (hala sportowa, 2 pływalnia kryta, siłownia, boisko do squash'a, salka gimnastyczna)
- ✓ Stadion Miejski KCSiR w Kwidzynie (2 boiska do piłki nożnej, 2 boiska do siatkówki plażowej, 2 korty tenisowe, pełnowymiarowa bieżnia LA, pole do minigolfa, tory do bocce)
- ✓ Pełnowymiarowe hale sportowe do gier zespołowych:
 - Kwidzyn: Hala KCSiR przy ul. Mickiewicza; Hala KCSiR, ul. Żeromskiego; Hala ZSP nr 2, ul. Żwirki i Wigury, Sala sportowa KCSiR przy ul. 11 Listopada
 - Prabuty: Miejska Hala Sportowa
 - Sadlinki: hala Zespołu Szkół w Sadlinkach
 - Ryjewo: hala Zespołu Szkół w Ryjewie
- ✓ Boiska „ORLIK”
 - Kwidzyn: 4 obiekty KCSiR na terenie Kwidzyna,
 - obiekt przy CKZiU
 - Prabuty: obiekt przy SP nr 2 w Prabutach
- ✓ Tereny Rekreacyjne MIŁOSNA
- ✓ Boiska sportowe w Gardei, ul Sportowa 1A
- ✓ Stadion lekkoatletyczny w Sanatorium – Prabuty
- ✓ Boisko do gry w siatkówkę nad jeziorem Sowica w Stańkowie.

- ✓ Miejsce do gry w siatkówkę plac zabaw, wypożyczalnia sprzętu wodnego – nad jeziorem Dzierzgoń w Julianowie.
- ✓ Baldram – boisko do piłki nożnej, boisko do piłki siatkowej, mini koszykówki, plac zabaw
- ✓ Brachlewo – boisko do piłki nożnej, boisko do mini koszykówki, plac zabaw
- ✓ Brokovo – boisko do piłki nożnej, boisko do piłki siatkowej, plac zabaw
- ✓ Bronno – boisko do piłki nożnej, boisko do piłki siatkowej, boisko do mini koszykówki, plac zabaw
- ✓ Dankowo – plac zabaw
- ✓ Dubiel – boisko do piłki nożnej, boisko do piłki siatkowej, plac zabaw
- ✓ Górki – boisko do piłki nożnej, boisko do piłki siatkowej, plac zabaw
- ✓ Gurcz – boisko do piłki nożnej, plac zabaw
- ✓ Janowo – plac zabaw
- ✓ Kamionka – boisko do piłki nożnej, boisko do mini koszykówki, plac zabaw
- ✓ Korzeniewo – boisko do piłki nożnej, boisko do piłki siatkowej, plac zabaw
- ✓ Licze – boisko do piłki nożnej, boisko do mini koszykówki, plac zabaw
- ✓ Lipianki – boisko do piłki nożnej, boisko do piłki siatkowej, boisko do koszykówki, plac zabaw
- ✓ Mareza – boisko do piłki nożnej, boisko do piłki siatkowej, plac zabaw
- ✓ Mareza osiedle – boisko do mini koszykówki, plac zabaw
- ✓ Obory – boisko do piłki siatkowej, plac zabaw
- ✓ Ośno – boisko do piłki nożnej, boisko do piłki siatkowej, boisko do mini koszykówki, plac zabaw
- ✓ Pastwa – Boisko do piłki nożnej, boisko do piłki siatkowej, plac zabaw
- ✓ Pawlice – boisko do piłki nożnej, boisko do piłki siatkowej, boisko treningowe do piłki nożnej, plac zabaw
- ✓ Podzamcze – boisko do piłki nożnej, plac zabaw
- ✓ Rakowice – plac zabaw
- ✓ Rakowiec – boisko do piłki nożnej, boisko do piłki siatkowej, plac zabaw
- ✓ Rozpędziny – boisko do piłki nożnej, boisko do mini koszykówki, plac zabaw
- ✓ Szałwinek – boisko do piłki nożnej, plac zabaw
- ✓ Tychnowy – boisko do mini koszykówki, plac zabaw

Istotny jest fakt, że w każdej gminie znajdują się pełnowymiarowe, trawiaste boiska do piłki nożnej, a także przy większości szkół boiska do zespołowych gier sportowych. Wszystkie szkoły dysponują salami sportowymi. Mieszkańcy powiatu korzystają również w coraz większym stopniu z rozbudowanej infrastruktury rowerowej.

źródło: dane pozyskane ze stron WWW poszczególnych gmin powiatu
Stan na dzień 11.05.2018 r.

NA TERENIE POWIATU FUNKCJONUJĄ LICZNE KLUBY, STOWARZYSZENIA SPORTOWE

STOWARZYSZENIA KULTURY FIZYCZNEJ

- ✓ Gminny Klub Sportowy w Ryjewie
- ✓ Gminne Stowarzyszenie Sportowe „Junior”
- ✓ Ludowy Klub Sportowy „Wisła” Korzeniewo
- ✓ Klub Jeździecki „Seneka”
- ✓ Międzysołecki Klub Sportowy BALATON
- ✓ Klub Sportowy Zacisze Pawlice
- ✓ Kwidzyński Klub Lekkoatletyczny „Rodło”

- ✓ Miejski Klub Sportowy „POGOŃ”
- ✓ Straszewski Klub Sportowy „CZARNI”
- ✓ Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej Ognisko „CELULOZA” w Kwidzynie
- ✓ Kwidzyński Klub Kibica Koszykówki
- ✓ Ludowy Klub Sportowy „SOKÓŁ” Mareza
- ✓ Prabuckie Towarzystwo Koszykówki „GRYF – VECRO” Prabuty
- ✓ Gminne Stowarzyszenie Rozwoju Kultury Fizycznej i Sportu Szkolnego w Kwidzynie
- ✓ Gminny Klub Sportowy GARDEJA
- ✓ Kwidzyńskie Towarzystwo Tenisowe
- ✓ Kwidzyńskie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe
- ✓ Pomorskie Stowarzyszenie Żeglarzy Niepełnosprawnych
- ✓ Integracyjny Klub Sportowy „RAZEM”
- ✓ Klub Sportowy „RODŁO” Trzciano
- ✓ Klub Piłkarski SPÓJNIA Sadlinki
- ✓ Stowarzyszenie Taneczno – Sportowe V DANCE ACADEMY
- ✓ Stowarzyszenia Kultury i Sportu Oficyna da Capoeira
- ✓ Klub Sportów Walki NO LIMITS
- ✓ Kwidzyński Klub Strzelecki VIS
- ✓ Stowarzyszenie Sportów off – road Prabuty „MOTOCROSS TEAM PRABUTY”
- ✓ Prabuckie Towarzystwo Rozwoju Sportu Szkolnego
- ✓ Gminny Klub Sportowy WOJTAS
- ✓ Stowarzyszenie Motocyklistów MOTOKWIDZYN
- ✓ Klub Sportowy „Powiśle Pawlice – Rakowiec”
- ✓ Klub Sportowy TIGER TEAM Kwidzyn
- ✓ Klub Sportowy „Capoeira Beribazu”
- ✓ Kwidzyński Klub Pływacki „Delfin”
- ✓ Klub Piłkarski „Wandowo”
- ✓ JUDO ZIELIŃSCY Kwidzyn
- ✓ Dziecięca Szkołka Piłki Nożnej Smyk
- ✓ Kwidzyńskie Stowarzyszenie Sportowe – Kolekcjonerskie „GWARD”
- ✓ VitaSport Brachlewo
- ✓ Stowarzyszenie Rekreacyjno – Sportowe „MOTYWACJA”
- ✓ Klub Sportowy Sempre Jiu Jitsu
- ✓ TRAKTOR TEAM GMINA KWIDZYN
- ✓ Minigolf Club Kwidzyn
- ✓ Towarzystwo Hokejowe TH GRYF Gardeja
- ✓ Gmina Gardeja Biega
- ✓ Klub Jeździecki Julianowo
- ✓ Amatorski Klub Bokserski Polonia Prabuty
- ✓ Klub jeździecki w Rakowcu i gospodarstwo agroturystyczne w Rakowcu

UCZNIOWSKIE KLUBY SPORTOWE

- ✓ Szkolny Klub Sportowy „Olimp” w Prabutach
- ✓ Szkolny Klub Sportowy „Kibic” w Otłowcu
- ✓ Szkolny Klub Sportowy „NOWAX” w Korzeniewie
- ✓ Szkolny Klub Sportowy „JanKuS” Janowo
- ✓ Szkolny Klub Sportowy „Gracz: Tychnowy
- ✓ Uczniowski Klub Sportowy „Maratończyk” w Kwidzynie
- ✓ Uczniowski Klub Sportowy „Rzut”
- ✓ Szkolny Klub Sportowy w Nebrowie Wielkim
- ✓ Szkolny Klub Sportowy „Zawisza” w Czarnym Dolnym
- ✓ Uczniowski Klub Sportowy „Junior” w Trumiejach
- ✓ Gminny Uczniowski Klub Sportowy „BELLATOR” w Ryjewie

- ✓ Uczniowski Klub Sportowy „Szóstka” w Kwidzynie
- ✓ Uczniowski Klub Sportowy „Promyk” w Kwidzynie
- ✓ Uczniowski Klub Sportowy „Nadwiślanin”
- ✓ Uczniowski Klub Sportowy „Młodzik”
- ✓ Uczniowski Klub Sportowy „Radość”
- ✓ Uczniowski Klub Sportowy „KUKS” w Rakowcu
- ✓ Uczniowski Klub Sportowy „WEST” Gardeja
- ✓ Uczniowski Klub Sportowy „KRAKUS” przy Gimnazjum w Wandowie
- ✓ Uczniowski Klub Sportowy PIĄTKA KWIDZYN
- ✓ Uczniowski Klub Sportowy LIS
- ✓ Uczniowski Klub Sportowy „Adaś”
- ✓ Uczniowski Międzyszkolny Klub Sportowy w Kwidzynie
- ✓ Uczniowski Klub Sportowy „Akademia Piłkarska”
- ✓ Uczniowski Klub Sportowy „Akademia Piłkarska Champions” Kwidzyn

Źródło: dane własne powiatu (*Ewidencja Stowarzyszeń kultury fizycznej nieprowadzących działalności gospodarczej oraz uczniowskich klubów sportowych*)
Stan na dzień 11.05.2018 r.

Na terenie powiatu funkcjonuje **Międzyszkolny Ośrodek Sportowy** – który jest placówką wychowania pozaszkolnego. Głównym celem działania Ośrodka jest prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych wspierających rozwój dzieci i młodzieży, rozwijanie zainteresowań i uzdolnień, a także kształtowanie umiejętności spędzania wolnego czasu. W roku szkolnym 2016/2017 w Międzyszkolnym Ośrodku Sportowym było 14 grup stałych, w których swoje zainteresowania sportowe (piłka ręczna dziewcząt/ chłopców, halowa piłka nożna, piłka siatkowa dziewcząt/chłopców, tenis stołowy dziewcząt/chłopców) realizowało 168 uczestników.

Przy Powiślańskiej Szkole Wyższej w Kwidzynie działa Akademicki Klub Sportowy.

Tabela nr 27 – Liczba klubów sportowych oraz uczniowskich klubów sportowych

Woj. Pomorskie					
2012			664		
2014			596		
2016			749		
Podregion starogardzki – powiaty:	kwidzyński	malborski	starogardzki	tczewski	sztumski
2012	28	16	38	26	18
2014	21	15	32	27	11
2016	31	23	39	39	14

Źródło: Bank Danych Lokalnych
Stan na dzień : 11.05.2018 r.

Tabela nr 28 – Liczba ćwiczących ogółem w klubach sportowych

Woj. Pomorskie					
2012			41 834		
2014			41 523		
2016			50 722		
Podregion starogardzki – powiaty:	kwidzyński	malborski	starogardzki	tczewski	sztumski
2012	1 554	1 108	2 024	2 066	801
2014	1 520	957	2 243	2 271	417
2016	1 865	1 371	2 651	2 938	697

Źródło: Bank Danych Lokalnych
Stan na dzień 11.05.2018 r.

Życie sportowe powiatu kwidzyńskiego jest bogate. Corocznie odbywa się dużo imprez o charakterze sportowym m.in. :

- ✓ Kwidzyńska liga miejska halowej piłki nożnej o puchar KCSiR
- ✓ Kwidzyńska liga miejska tenisa stołowego o puchar
- ✓ Kwidzyńska liga miejska badmintona o puchar KCSiR
- ✓ Kwidzyńska liga miejska siatkówki o puchar KCSiR
- ✓ Halowe indywidualne i drużynowe Mistrzostwa Kwidzyna w minigolfa o puchar KCSiR
- ✓ Ferie zimowe -akcja zima w mieście - organizowane zajęcia rekreacyjno - sportowe dla uczniów sp
- ✓ Indywidualne halowe mistrzostwa Kwidzyna gry w kapsle *kwidzyn kapsel tour* o puchar KCSiR
- ✓ Indywidualne halowe mistrzostwa Kwidzyna w cornhole o puchar KCSiR
- ✓ Indywidualne halowe mistrzostwa Kwidzyna w boule la molle o puchar KCSiR
- ✓ Indywidualne i drużynowe mistrzostwa Kwidzyna kobiet i mężczyzn w darta o puchar KCSiR
- ✓ Indywidualne mistrzostwa Kwidzyna w „bocce do celu” o puchar KCSiR
- ✓ Indywidualny turniej otwarcia sezonu w minigolfa o puchar KCSiR
- ✓ Indywidualny turniej grand prix Kwidzyna w minigolfa o puchar KCSiR
- ✓ Liga miejska w minigolfa o puchar KCSiR
- ✓ Liga miejska w cornhole o puchar KCSiR
- ✓ Puchar ligi miejskiej KCSiR w minigolfa
- ✓ Indywidualny Turniej o puchar lata w minigolfa
- ✓ Indywidualne mistrzostwa Kwidzyna w tenisie ziemnym z okazji Dni Kwidzyna
- ✓ Indywidualne mistrzostwa Kwidzyna w tenisie stołowym z okazji Dni Kwidzyna
- ✓ Indywidualne mistrzostwa Kwidzyna w bocce na piasku z okazji Dni Kwidzyna
- ✓ Indywidualny turniej w minigolfa z okazji Dni Kwidzyna
- ✓ Mistrzostwa Kwidzyna dubletów w boulesz okazji Dni Kwidzyna
- ✓ Indywidualne mistrzostwa Kwidzyna w squasha z okazji Dni Kwidzyna
- ✓ Mistrzostwa Kwidzyna kobiet i mężczyzn w siatkówce plażowej z okazji Dni Kwidzyna
- ✓ Mistrzostwa Kwidzyna dubletów w cornhole z okazji Dni Kwidzyna
- ✓ Weekend z minigolfem – mistrzostwa Kwidzyna par deblowych w minigolfa o puchar KCSiR

- ✓ Weekend z minigolfem – indywidualne mistrzostwa Kwidzyna w minigolfa o puchar KCSiR
- ✓ Weekend z minigolfem – indywidualne mistrzostwa Kwidzyna w minigolfie crossie o puchar KCSiR
- ✓ Wakacje szkolne - latoturnieje i rozgrywki dla dzieci i młodzieży
- ✓ Lato – wakacyjne turnieje o puchar KCSiR cykl turniejów w różnych dyscyplinach
- ✓ Indywidualne mistrzostwa Kwidzyna w boules o puchar KCSiR
- ✓ Turniej top 8 minigolfa – finał Bo pucharu KCSiR
- ✓ „Turniej spadających liści” – indywidualny turniej zakończenia sezonu 2018 w minigolfie
- ✓ Kwidzyńska liga miejska halowej piłki nożnej o puchar KCSiR
- ✓ Kwidzyńska liga miejska siatkówki o puchar KCSiR
- ✓ Kwidzyńska liga miejska w darta o puchar KCSiR
- ✓ Kwidzyńska liga miejska w badmintona o puchar KCSiR
- ✓ Turniej w mini siatkówce drużyn 3 os. Z okazji święta niepodległości o puchar KCSiR
- ✓ Impreza rekreacyjna z Mikołajem dla przedszkolaków „umiem wszystko”

Źródło: informacja uzyskana z KCSiR oraz PSZW

- ✓ Prabucki bieg przełajowy „Wokół komina”
- ✓ Bieg poświęcony powojennym żołnierzom podziemia niepodległościowego
- ✓ Otwarty Bieg Przełajowy o Puchar Wójta Gminy Sadlinki
- ✓ Prabucki Bieg Uliczny Liwa Cup
- ✓ Bieg plebiscytowy pod patronem Kuriera Kwidzyńskiego
- ✓ Bieg Papiernika
- ✓ Bieg Unijny
- ✓ Bieg osób niepełnosprawnych
- ✓ Zawody na torze motocrossowym Kwidzyn - Bądk

Ponadto na terenie całego powiatu organizowanych jest wiele imprez pozwalających na aktywne spędzanie czasu – spływy kajakowe dookoła Kwidzyna, zawody wędkarskie i spławikowe, rajdy rowerowe, liczne turnieje halowej piłki nożnej, koszykowej, siatkowej, tenisa stołowego, tenisa ziemnego, zawody w mini golfie, badmintonie, a nawet bowling'u. Ważnym elementem są ponadto zawody sportowo-pożarnicze organizowane przez jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej.

W powiecie kwidzyńskim jest bardzo dużo możliwości podejmowania aktywności fizycznej dla mieszkańców w każdym wieku. Aktywność fizyczna jest niezbędną do prawidłowego funkcjonowania organizmu. Wysiłek fizyczny w odpowiedniej dawce ma pozytywny wpływ na pozostawanie w zdrowiu, zarówno fizycznym, jak i psychicznym. Wykształcenie nawyku podejmowania aktywności fizycznej, najlepiej już wśród dzieci, sprzyja zwiększeniu sprawności fizycznej oraz zachowaniu prawidłowej masy ciała. Jest to szczególnie istotne w świetle zachodzących zmian społeczno-demograficznych (tzw. starzenie się społeczeństwa, czyli rosnący udział w społeczeństwie osób starszych) oraz związanych ze stylem życia i pracy (upowszechnienie telewizji; masowe wykorzystanie komputerów do pracy i rozrywki; dominacja transportu samochodowego, a w związku z tym spędzanie dużej ilości czasu w pozycji siedzącej) skutkujących m.in. systematycznym wzrostem liczby osób otyłych w społeczeństwie.

Dzieci i młodzież mają zapewnione godziny wychowania fizycznego w szkole, poza tym mogą korzystać z zajęć sportowych pozaszkolnych. Każdy, zarówno dzieci, dorośli oraz osoby starsze mogą uczęszczać do różnych klub/stowarzyszeń sportowych oraz brać udział w licznych imprezach sportowych ogólnodostępnych na terenie powiatu.

Komentarz do części analizy SWOT dotyczącej turystyki i sportu :

Występuje przewaga mocnych stron nad słabymi.

Mocne strony Regionu to przede wszystkim bogate i ciekawe walory antropogeniczne, nie tylko w postaci zabytków, ale również dziedzictwa i życia kulturalnego, jak i historii obszaru. Kolejne dominanty to środowisko przyrodnicze, zwłaszcza rzeka Liwa i jeziora oraz duża ilość szlaków turystycznych.

Słabe strony Regionu to przede wszystkim niewystarczająca baza turystyczna i paraturystyczna oraz duże dysproporcje rozwojowe istniejące pomiędzy miastem a gminami powiatu, jak również niewystarczająca promocja walorów powiatu. Na terenie powiatu kwidzyńskiego, w każdej gminie, znajdują się liczne obiekty sportowo-rekreacyjne, które służą zarówno do prowadzenia zajęć szkolnych, jak i dla społeczności lokalnych, na zorganizowanych zajęciach popołudniowych (organizowanych przez stowarzyszenia, kluby sportowe i inne)

Występuje zdecydowana przewaga szans nad zagrożeniami,

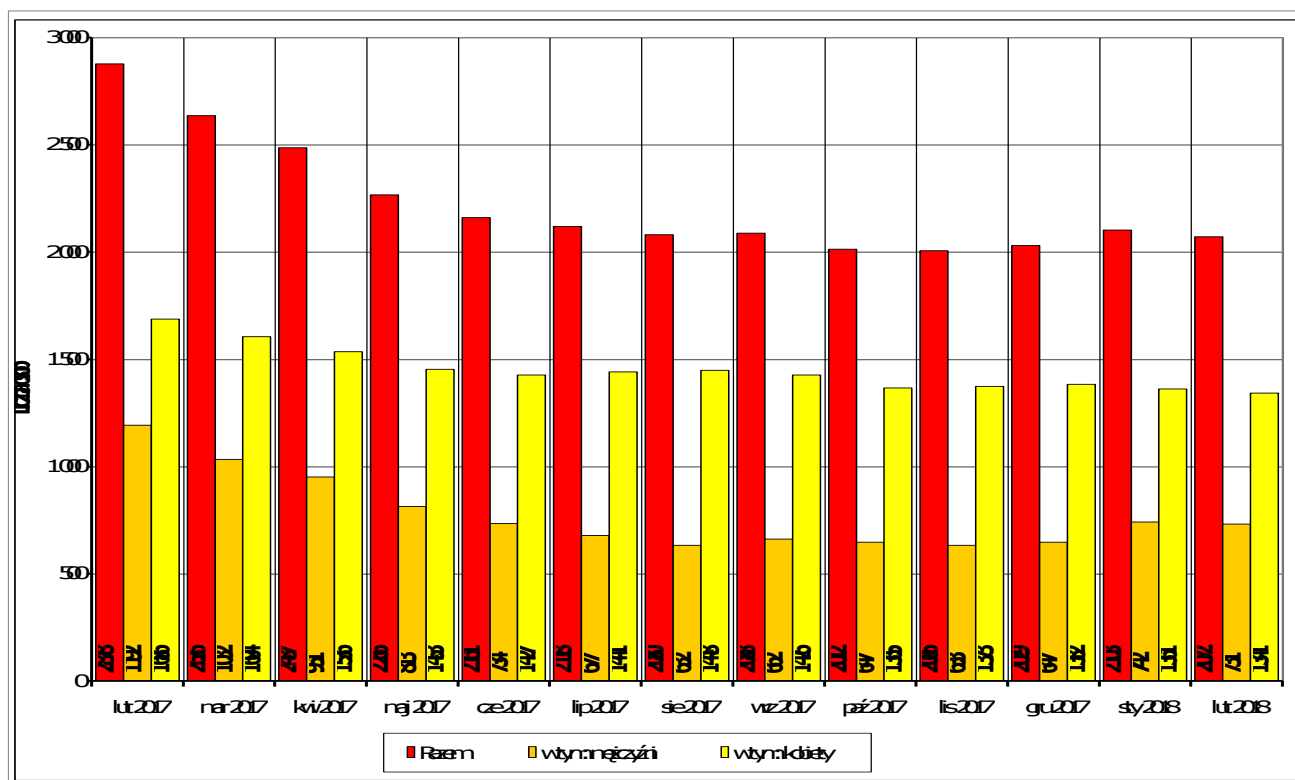
co jest wynikiem trendów obserwowanych zarówno w gospodarce polskiej, jak i światowej oraz na rynkach turystycznych. W perspektywie krótkookresowej największym zagrożeniem dla możliwości rozwoju obszaru jest sytuacja finansowa przeciętnej polskiej rodziny, jak również otoczenie konkurencyjne powiatu kwidzyńskiego. Inne zagrożenia wynikają z sytuacji polityczno-ekonomicznej nie tylko Polski, ale i całego świata, w związku, z czym są trudne do określenia. Pogorszenie się sytuacji materialnej przeciętnej polskiej rodziny może spowodować zmniejszenie wydatków na turystykę. Zagrożenie terroryzmem z jednej strony przekłada się na wahania cen ropy naftowej i podwyżki cen w kraju, a z drugiej przyczynia się do coraz częstszych decyzji rezygnacji z wyjazdu za granicę i spędzeniu wolnych chwil w Polsce. Sytuacja międzynarodowa jest obecnie na tyle skomplikowana, iż trudno jednoznacznie określić jej wpływ na polską turystykę.

Zdecydowana przewaga szans nad zagrożeniami dowodzi, iż promocja turystyki jest jak najbardziej słuszna.

RYNEK PRACY

Głównym źródłem informacji o rynku pracy w powiecie kwidzińskim jest Powiatowy Urząd Pracy. Jako instytucja rynku pracy zobowiązana jest do analizy i raportowania sytuacji, na lokalnym rynku pracy w ujęciu statystycznym.

Liczba osób bezrobotnych oraz stopa bezrobocia w powiecie kwidzińskim, podobnie jak w całym kraju, od kilku lat systematycznie maleje. Według stanu na koniec lutego 2018 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kwidzynie wyniosła 2072 osoby, w tym 731 mężczyzn (35,3% ogółu bezrobotnych) i 1341 kobiet (64,7% ogółu bezrobotnych).

Wykres 04. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w powiecie kwidzińskim w okresie luty 2017 r. - luty 2018 r. (stan na koniec danego miesiąca)

Stopa bezrobocia w powiecie kwidzińskim utrzymuje się na poziomie zbliżonym do średniej krajowej i wojewódzkiej. Na koniec lutego 2018 roku wyniosła ona 6,4% w stosunku do 5,7 % w skali województwa oraz 6,8% w skali kraju.

Wykres 05. Stopa bezrobocia w powiecie kwidzińskim, województwie pomorskim i w kraju w okresie marzec 2017 r. - luty 2018 r.

Według stanu na koniec lutego 2018 r. spośród 2072 osoby zarejestrowanych osób bezrobotnych:

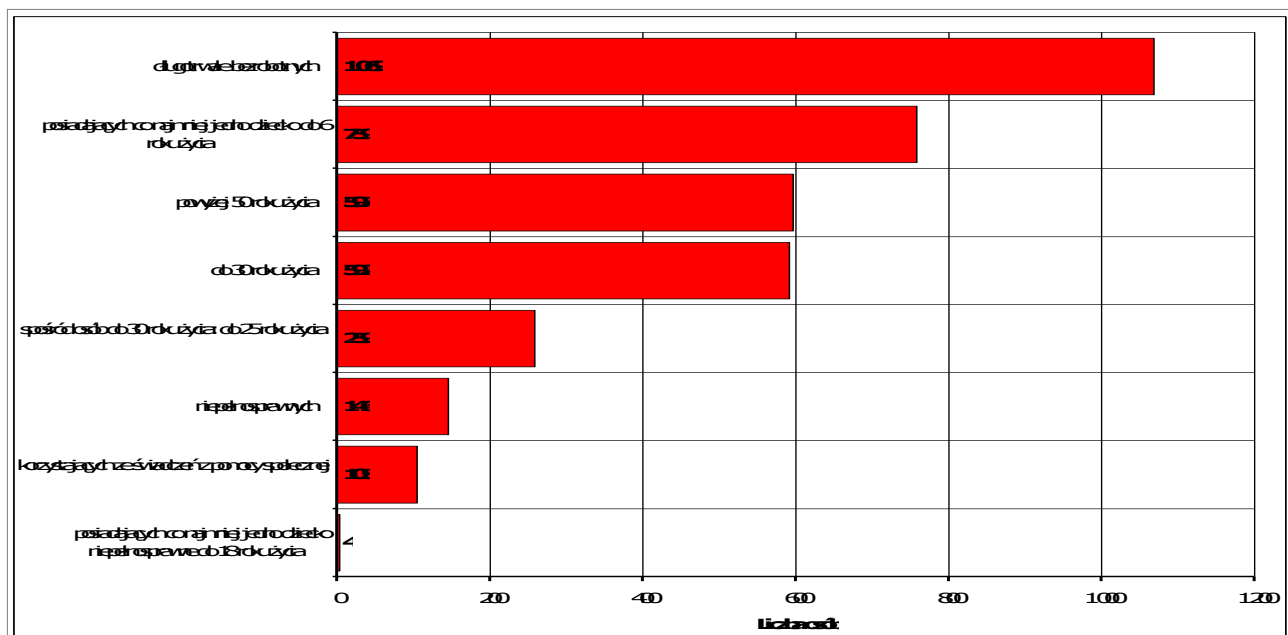
- prawo do zasiłku posiadało 318 osób, w tym 129 mężczyzn (40,6% ogółu bezrobotnych z prawem do zasiłku, 6,2% ogółu zarejestrowanych) i 189 kobiet (59,4% ogółu bezrobotnych z prawem do zasiłku, 9,1% ogółu zarejestrowanych).
- prawa do zasiłku nie posiadały 1754 osoby, w tym 602 mężczyzn (34,3% ogółu bezrobotnych bez prawa do zasiłku, 29,1% ogółu zarejestrowanych) i 1152 kobiety (65,7% ogółu bezrobotnych bez prawa do zasiłku, 55,6% ogółu zarejestrowanych).

Według stanu na koniec lutego 2018 r. status osoby pozostającej w szczególnej sytuacji na rynku pracy posiadało 1840 osób (88,8% z ogółu zarejestrowanych osób bezrobotnych), z tego:

- 592 osoby do 30 roku życia (32,2%; 28,6%)
w tym 259 osób do 25 roku życia (14,1%; 12,5%)
- 1069 osób długotrwale bezrobotnych (58,1%; 51,6%)
- 597 osób powyżej 50 roku życia (32,4%; 28,8%)
- 105 osób korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej (5,7%; 5,1%)
- 759 osób posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia (41,3%; 36,6%)
- 4 osoby posiadające co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia (0,2%; 0,2%)
- 146 osób niepełnosprawnych (7,9%; 7%)

W nawiasie podano odpowiednio: udział procentowy w ogólnej liczbie bezrobotnych pozostających w szczególnej sytuacji na rynku pracy oraz udział procentowy w ogólnej liczbie zarejestrowanych osób bezrobotnych.

Uwaga: liczba osób i ich udział procentowy nie sumują się do stanu na koniec miesiąca i do 100%, ponieważ część zarejestrowanych osób bezrobotnych posiada więcej niż jedną cechę kwalifikującą je do kategorii osób bezrobotnych posiadających status osoby pozostającej w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Wykres 06. Liczba osób bezrobotnych posiadających status osoby pozostającej w szczególnej sytuacji na rynku pracy, stan na koniec lutego 2018 r.

Istotną cechą decydującą o sytuacji i szansach bezrobotnych na rynku pracy jest nadal poziom wykształcenia, od którego zależy zarówno umiejętność skutecznego poszukiwania pracy jak i dostosowywania się do istniejących warunków.

Według stanu na koniec lutego 2018 roku spośród wszystkich 2072 osób zarejestrowanych w PUP Kwidzyn najwięcej (35,04% - 726 osób) stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym. Drugą w kolejności grupą są osoby z wykształceniem zasadniczym (28,62% - 593 osoby). Pozostałe grupy to osoby z wykształceniem średnim zawodowym i policealnym (17,23% - 357 osób), średnim ogólnokształcącym (12,21% - 253 osoby) oraz osoby z wykształceniem wyższym (6,9% - 143 osoby)

Istotną kwestią określającą sytuację osoby bezrobotnej na rynku pracy jest, określony dla niej na podstawie przepisów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, profil pomocy.

Ustawa określa trzy profile pomocy i formy pomocy stosowane w ramach tych profili:

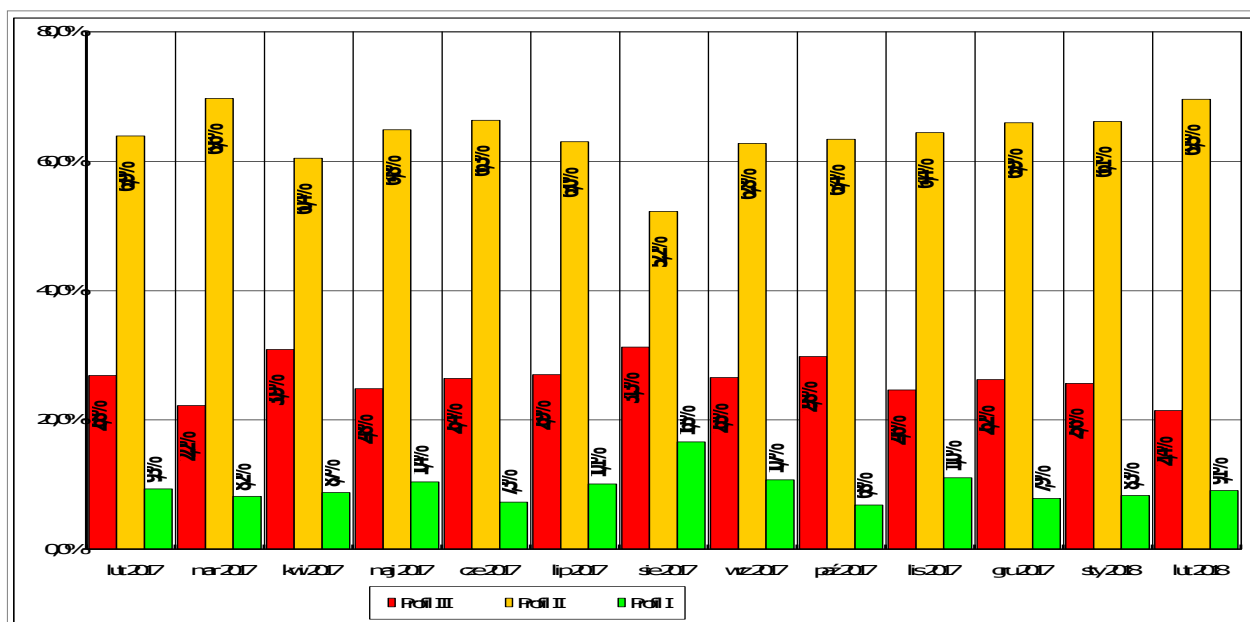
- 1) profil pomocy I – pośrednictwo pracy, a także w uzasadnionych przypadkach poradnictwo zawodowe lub formy pomocy, o których mowa w art. 40 ust. 1 i 3a, art. 45, art. 46 ust. 1 pkt 2, art. 60b, art. 61e pkt 2 oraz art. 66k–66n;
- 2) profil pomocy II – usługi i instrumenty rynku pracy, działania aktywizacyjne zlecone przez urząd pracy oraz inne formy pomocy z wyłączeniem Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w art. 62a;
- 3) profil pomocy III – Program Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w art. 62a, działania aktywizacyjne zlecone przez urząd pracy, programy specjalne, skierowanie do zatrudnienia wspieranego u pracodawcy lub podjęcia pracy w spółdzielni socjalnej zakładanej przez osoby prawne oraz w uzasadnionych przypadkach poradnictwo zawodowe.

Na koniec lutego 2018 r. ustalony profil pomocy posiadało 1891 osób, w tym:

- ⤴ I profil pomocy: 92 osoby
- ⤴ II profil pomocy: 616 osób
- ⤴ III profil pomocy: 1183 osoby

Na koniec lutego 2018 r. ustalonego profilu pomocy nie posiadało jeszcze 181 osób (zgodnie z przepisami ustawy profil pomocy ustalany jest niezwłocznie po rejestracji osoby

bezrobotnej – następuje to podczas pierwszej wyznaczonej podczas rejestracji obowiązkowej wizyty zarejestrowanej osoby w urzędzie).

Wykres 07. Udział procentowy osób z poszczególnymi profilami pomocy, którym w okresie luty 2017 r. - luty 2018 r. w danym miesiącu ustalono profil pomocy

Powyższe dane wskazują, że w rejestrze osób bezrobotnych pozostała najtrudniejsza do aktywizacji grupa osób bezrobotnych.

POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Jej celem jest podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielniania osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem poprzez rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, realizującymi zadania na szczeblu gmin i powiatu, są ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centrum pomocy rodzinie. Na terenie powiatu kwidzińskiego funkcjonuje sześć ośrodków pomocy społecznej oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej za lata 2015 – 2017 w powiecie kwidzińskim odnotowano znaczny spadek liczby gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej.

Tabela nr 29 - Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w powiecie kwidzyńskim i województwie pomorskim w latach 2015 – 2017

Wyszczególnienie	Powiat kwidzyński			Województwo pomorskie		
Lata	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Liczba rodzin	3 984	3 550	3 344	69 434	65 565	brak danych
Liczba osób w rodzinach	9 989	8 523	7 632	177 349	160 695	brak danych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu kwidzyńskiego (sprawozdanie MPiPS-03) oraz sprawozdanie resortowe MPiPS-03R
Stan : na dzień 31.12 danego roku kalendarzowego

W 2016 r. w województwie pomorskim pomocą i wsparciem objętych było 65 565 rodzin skupiających 160 695 osób. Porównując dane z lat poprzednich nadal utrzymuje się występująca już od kilku lat tendencja spadkowa w wielkości tych wskaźników. W przypadku liczby rodzin objętych pomocą spadek ten w porównaniu z rokiem 2015 wyniósł 3 869, a w przypadku liczby osób w nich funkcjonujących 16 654 osób.

W powiecie kwidzyńskim w latach 2015 – 2016 odnotowano również spadek liczby gospodarstw domowych przy niezmiennej ich liczbie w województwie pomorskim.

Tabela nr 30 - Udział gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną w powiecie kwidzyńskim i województwie pomorskim w latach 2015 – 2016

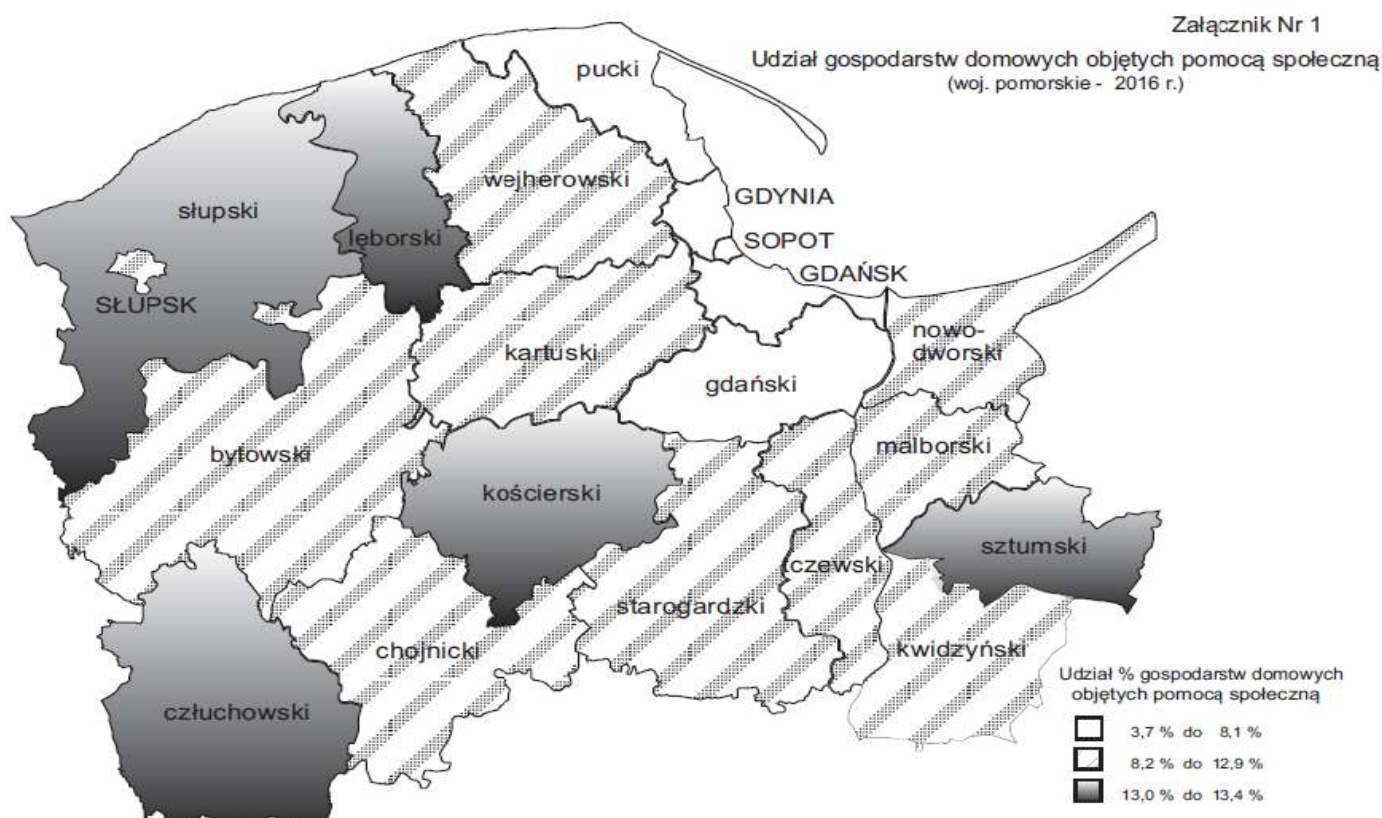
Gospodarstwo domowe	Powiat kwidzyński		Województwo pomorskie	
Lata	2015	2016	2015	2016
Ogółem	27 820	27 820	806 158	806 158
Objęte pomocą społeczną	3 990	3 560	69 434	65 565
Udział % gospodarstw objętych pomocą społeczną	14,3	12,8	8,6	8,1

Źródło: GUS (gospodarstwo domowe ogółem – spis powszechny z 2014r.) sprawozdanie resortowe MPiPS-03, opracowanie własne
Stan : na dzień 31.12 danego roku kalendarzowego

Udział gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną w 2016 r. w ogólnej liczbie gospodarstw powiatu kwidzyńskiego wyniósł 12,8 % (w województwie pomorskim 8,1 %).

Rok wcześniej kształtował się na poziomie 14,3 % (województwo pomorskie 8,6 %). Utrzymuje się zatem spadkowy trend także w przypadku tego wskaźnika.

Na mapie ukazującej udział gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną w układzie powiatowym („mapa biedy” - zał. nr 1) w porównaniu z rokiem 2015 nastąpiło niewielkie przetasowanie w usytuowaniu powiatów o najwyższym udziale gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną – grupę tą opuścił powiat kwidzyński a przybył (ponownie) powiat sztumski oraz powiat lęborski.

Specyfiką działalności systemu pomocy społecznej jest różnorodność kategorii osób korzystających z pomocy społecznej co obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 31 - Przyczyny przyznania pomocy społecznej w powiecie kwidzyńskim w latach 2015 – 2017 – liczba rodzin

Lp.	Przyczyny przyznania pomocy społecznej	2015	2016	2017
1.	Ubóstwo	3006	2520	2265
2.	Sieroctwo	0	1	0
3.	Bezdomność	187	185	188
4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	319	291	275

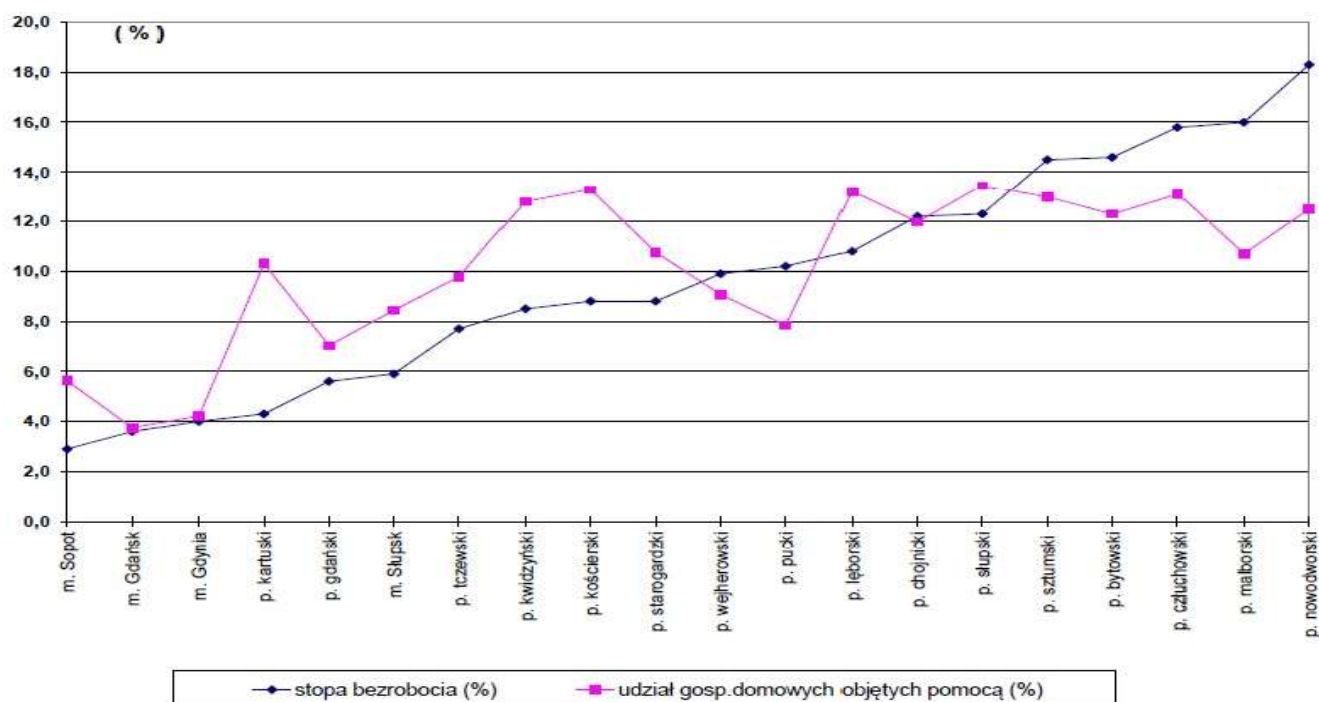
5.	Bezrobocie	2131	1598	1311
6.	Niepełnosprawność	1503	1449	1077
7.	Długotrwała lub ciężka choroba	1052	1077	1125
8.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	1096	960	926
9.	Przemoc w rodzinie	126	77	77
10.	Alkoholizm	301	294	307
11.	Narkomania	16	15	12
12.	Trudności w przystosowaniu po opuszczeniu Zakładu Karnego	51	50	49
13.	Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	2	1	1
14.	Zdarzenie losowe	8	8	9
15.	Sytuacje kryzysowe	4	1	3
16.	Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	14

Źródło: dane z ośrodków pomocy społecznej, sprawozdanie MPiPS – 03
Stan : na dzień 31.12 danego roku kalendarzowego

Głównymi powodami przyznania pomocy społecznej w powiecie kwidzyńskim jest ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba oraz bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Ubóstwo było częstszym powodem udzielania wsparcia aniżeli bezrobocie. Jednakże wskaźniki w obu przypadkach kształtują się na wysokich poziomach. W ostatnim analizowanym roku znacznie spadła liczba osób objętych wsparciem zarówno z powodu ubóstwa jak i bezrobocia.

Wpływ bezrobocia w 2016 r. na pomoc społeczną w poszczególnych powiatach województwa pomorskiego poniższy wykres.

Wykres 08 – Wpływ bezrobocia na pomoc społeczną w województwie pomorskim w 2016 roku

Źródło : GUS, Sprawozdanie resortowe MPiPS-03, opracowanie Wydział Polityki Społecznej Pomorski Urząd Wojewódzki
Stan na dzień : 31.12.2016

W części powiatów można zauważyć, że wysoki poziom bezrobocia wiąże się przeważnie z wysokim poziomem gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną.

W przypadku takich powiatów, jak : nowodworski, malborski występuje stosunkowo wysokie bezrobocie, jednak wskaźniki udziału gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną nie osiągają najwyższych wartości. Natomiast w powiecie kartuskim, kwidzińskim i kościerskim zauważa się zjawisko odwrotne – przy nie najwyższych poziomach stopy bezrobocia występuje stosunkowo duży udział gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną.

W latach 2014-2016 wśród typów rodzin objętych pomocą społeczną w województwie jedną z dominujących grup stanowią rodziny z dziećmi.

Tabele nr 32 i nr 33 – Typy rodzin objętych pomocą społeczną w województwie pomorskim w latach 2014-2016

Typ rodzin objętych pom. społ.	2014		2015		2016	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
rodziny ogółem	81 855	100	78 658	100	74 993	100
z tego:						
rodziny z dziećmi	34 269	41,9	31 753	40,4	27 958	37,3
rodziny niepełne	10 740	13,1	9 734	12,4	8 639	11,5
rodziny emerytów i rencistów	13 652	16,7	12 966	16,5	13 544	18,1

Typ rodzin objętych pom. społ.	2014		2015		2016	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
rodziny z dziećmi ogółem	34 269	100	31 753	100	27 958	100
o liczbie dzieci:						
1	11 155	32,6	10 208	32,1	8 991	32,2
2	11 890	34,7	10 964	34,5	9 553	34,2
3	6 871	20,1	6 616	20,8	5 862	21,0
4	2 739	8,0	2 513	7,9	2 261	8,1
5	988	2,9	910	2,9	816	2,9
6	383	1,1	346	1,1	297	1,1
7 i więcej	243	0,7	196	0,6	178	0,6

Źródło: Sprawozdanie resortowe MPiPS -03R, opracowanie Wydział Polityki Społecznej Pomorski Urząd Wojewódzki
Stan : na dzień 31.12 danego roku kalendarzowego

W 2016 r odsetek rodzin z dziećmi wyniósł 37,3%. Nastąpił nieznaczny spadek tego wskaźnika w porównaniu z 2015 r., który wynosił 40,4 %. Powodem spadku tego wskaźnika jest zapewne skutek realizacji Programu „Rodzina 500+”, w postaci poprawy sytuacji materialnej części rodzin z dziećmi.

Znaczną część beneficjentów pomocy społecznej w powiecie kwidzyńskim stanowią rodziny z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych jest najczęstszym powodem umieszczania dzieci w zastępczych formach opieki nad dziećmi.

Według stanu na dzień 31.12.2017 r. na terenie powiatu kwidzyńskiego funkcjonują następujące formy pomocy dziecku i rodzinie:

- 1) rodzinna piecza zastępcza:
 - 98 rodzin zastępczych spokrewnionych, które obejmują opieką 125 dzieci,
 - 33 rodzin zastępczych niezawodowych, które obejmują opieką 46 dzieci,
 - 4 rodziny zawodowe, które obejmują opieką 13 dzieci,
 - 2 rodziny zawodowe specjalistyczne, które obejmują opieką 4 dzieci,

- 1 rodzina zawodowa o charakterze pogotowia rodzinnego, w której przebywało 1 dziecko,
- 13 Rodzinnych Domów Dziecka, które obejmują opieką 78 dzieci.

2) instytucjonalna piecza zastępcza:

- Dom dla Dzieci w Kwidzynie przy ul. Malborskiej 18 b – 14 miejsc,
- Dom dla Dzieci w Kwidzynie przy ul. Staszica 27 A – 14 miejsc,
- Dom dla Dzieci w Ryjewie przy ul. Donimirskich 4 – 14 miejsc.

Domy dla Dzieci – placówki opiekuńczo – wychowawcze typu socjalizującego są formą pomocy dla dzieci i młodzieży w wieku od 10 lat do 18 roku życia i zapewniają całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokajają niezbędne potrzeby bytowe, rozwojowe i religijne.

Tabela nr 34 - Liczba dzieci w pieczy zastępczej w powiecie kwidzyńskim i województwie pomorskim w latach 2015 – 2017

Rok	Liczba dzieci w pieczy zastępczej				Razem piecza	
	Piecza rodzinna		Piecza instytucjonalna		Powiat	Województwo
	Powiat	Województwo	Powiat	Województwo		
2015	278	4 086	37	1 136	315	5 222
2016	276	3 991	39	1 062	315	5 053
2017	267	brak danych	39	brak danych	306	brak danych

Źródło : opracowanie własne oraz WRiSPZ – P za lata 2015 – 2016
Stan na dzień : 31.12 danego roku kalendarzowego

Analizując dane dotyczące liczby dzieci przebywających w pieczy zastępczej w powiecie kwidzyńskim należy stwierdzić, że wartości te utrzymują się na niezmiennym poziomie z niewielkimi wahaniami.

Natomiast kolejny materiał statystyczny dotyczący poszczególnych typów rodzin zastępczych w powiecie kwidzyńskim kształtuje się na niezmiennym poziomie z niewielkimi wahaniami - od 105 – 98 nastąpił spadek rodzin spokrewnionych, w województwie pomorskim nastąpił spadek rodzin niezawodowych z 768 do 724. W okresie poddanym analizie stwierdzono wzrost rodzinnych domów dziecka w powiecie kwidzyńskim o 1 Rodzinny Dom Dziecka, w województwie o 7.

Tabela nr 35 - Typy rodzin zastępczych w powiecie kwidzyńskim i w województwie pomorskim w latach 2015 – 2017

Rok	Rodziny zastępcze spokrewnione		Rodziny zastępcze niezawodowe		Rodziny zastępcze zawodowe		Rodzina zawodowa pogotowie rodzinne		Rodzina zastępcza zawodowa – specjalistyczna		Rodzinny Dom Dziecka	
	Powiat	Wojew.	Powiat	Wojew.	Powiat	Wojew.	Powiat	Wojew.	Powiat	Wojew.	Powiat	Wojew.
2015	105	1458	36	768	3	104	1	47	2	37	13	86
2016	104	1459	36	724	3	105	1	51	2	33	12	93
2017	98	brak danych	33	brak danych	4	brak danych	1	brak danych	2	brak danych	13	brak danych

Źródło : opracowanie własne

Stan : na dzień 31.12 danego roku kalendarzowego

Na terenie powiatu kwidzyńskiego funkcjonują dwa domy pomocy społecznej (prowadzone przez powiat) z 295 miejscami w Kwidzynie dla 115 osób somatycznie, przewlekle chorych oraz w Ryjewie dla 180 osób dorosłych przewlekle psychicznie chorych oraz dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie. Domy te świadczą usługi bytowe, opiekuńcze i wspomagające na poziomie obowiązującego ustawowo standardu.

Na terenie powiatu są również zarejestrowane 3 placówki prowadzące działalność gospodarczą przewidziana w ustawie o pomocy społecznej, polegającej na zapewnieniu całodobowej opieki osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku:

1. Dom św. Elżbiety w Kwidzynie ul. Kopernika 42 – 37 miejsc dla osób niepełnosprawnych, osób przewlekle chorych lub osób w podeszłym wieku,
2. Dom Seniora Elite Prestige, Licze 77 – 36 miejsc dla osób w podeszłym wieku,
3. Dom Seniora Karpiny 56 – 4 miejsca dla osób niepełnosprawnych, osób przewlekle chorych lub osób w podeszłym wieku

Na terenie Prabut funkcjonuje Zakład Opieki Leczniczej, który jest okresową formą opieki nad osobami od 18 roku życia, które nie wymagają już hospitalizacji szpitalnej a pobyt ma umożliwić określenie czy pacjent może wrócić do środowiska czy też powinien zostać umieszczony w domu pomocy społecznej.

Na terenie miasta Kwidzyn od 2017 roku działa Dom Dziennego Pobytu „Senior+” z 25 miejscami. Dom świadczy usługi socjalne dla osób zamieszkałych na terenie miasta Kwidzyna, nieaktywnych zawodowo powyżej 60 roku życia. Zmiany w strukturze demograficznej i wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym uzasadnia potrzebę podjęcia działań z zakresie różnorodnych form aktywizacji osób starych, m.in. poprzez specjalistyczne pomoce aktywizacyjne.

W gminie Sadlinki działa Środowiskowy Dom Samopomocy w Okrągłej Łące z liczbą 18 miejsc.

Środowiskowe Domy Samopomocy sprawdzają się jako ważny element systemu wsparcia ograniczającego wykluczenie społeczne osób z zaburzeniami psychicznymi, wprowadzają w praktykę ideę integracji społecznej oraz łamania stereotypów dotyczących funkcjonowanie tych osób.

Ponieważ w powiecie kwidzińskim występuje zapotrzebowanie na tę formę wsparcia, powiat wystąpił z wnioskiem do Wojewody Pomorskiego o utworzenie Powiatowego Środowiskowego Domu Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Istotną rolę w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej na terenie powiatu kwidzińskiego odgrywają Warsztaty Terapii Zajęciowej:

1. Warsztat Terapii Zajęciowej w Kwidzynie w Górkach prowadzony przez Fundację „Misericordia” dla 47 uczestników
2. Warsztat Terapii Zajęciowej prowadzony przez Stowarzyszenie Pomocy Społecznej „Słoneczne Wzgórze” dla 42 uczestników

Warsztaty Terapii Zajęciowej to wyodrębnione organizacyjnie i finansowo placówki stwarzające osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.

BEZPIECZEŃSTWO

Ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego to jedno z najważniejszych zadań państwa. Bezpieczeństwo publiczne, jego poczucie lub brak świadczy o jakości życia oraz o kierunkach i możliwościach rozwoju społeczeństwa. Bezpieczeństwo jednoznacznie kojarzy się z porządkiem, spokojem oraz zdolnością do zorganizowanego i szybkiego reagowania wobec wszelkich zagrożeń w tym również naruszeń prawa. Żądanie od instytucji państwa skutecznej ochrony nie może powodować społecznej bierności, ponieważ nie można doprowadzić do trwałej poprawy bezpieczeństwa poprzez budowę systemu bezpieczeństwa lokalnego, bez szerokiej współpracy instytucji państwowych, jednostek samorządu terytorialnego, kościołów, wspólnot mieszkaniowych, organizacji społecznych, mieszkańców powiatu, a także środowisk gospodarczych i sportowych. Budowa systemu bezpieczeństwa lokalnego ma na celu ukierunkowanie aktywności społecznej na przeciwdziałanie i likwidację wszelkich zagrożeń wpływających na poczucie osobistego bezpieczeństwa mieszkańców powiatu kwidzińskiego, w tym także na ograniczenie przestępczości i innych patologii społecznych.

Cyklicznie przeprowadzane wśród mieszkańców powiatu kwidzińskiego badanie ankietowe, których głównym założeniem jest poznanie poczucia bezpieczeństwa w miastach i wsiach powiatu kwidzińskiego, a także oczekiwań i problemów mieszkańców w zakresie poprawy bezpieczeństwa. Ankiety są przeprowadzane w formie elektronicznej.

Wyciągnięte prawidłowo wnioski z informacji zawartych w ankietach powinny pomóc w zdefiniowaniu zagrożeń i problemów natury bezpieczeństwa publicznego, a tym samym stanowić podstawę do zaplanowania i realizacji konkretnych działań zmierzających do poprawy bezpieczeństwa w poszczególnych rejonach naszego powiatu.

Dla określenia poziomu poczucia bezpieczeństwa obszary badań podzielono na następujące segmenty: zagrożenia występujące w powiecie, których mieszkańcy obawiają się najbardziej; poziom wiktymizacji (możliwości stania się ofiarą) i obawy przed nią; preferowane sposoby walki z nimi; ocenę pracy policji oraz innych podmiotów zajmujących się strefą bezpieczeństwa: propozycje, sugestie respondentów co do przedsięwzięć władz samorządowych, policji oraz innych służb i inspekcji dotyczących przeciwdziałania przestępczości oraz innym patologiom społecznym.

Na pytanie: „Czy w miejscowości, w której Pani/Pan mieszka jest bezpiecznie?” - 59% ankietowanych udzieliło odpowiedzi „raczej tak”, 15% „zdecydowanie tak”, zaś odpowiednio 12% odpowiedziało „raczej nie”, a 7% „zdecydowanie nie”, zaś 7% nie było w stanie

odpowiedzieć na to pytanie. Analizując udzielone odpowiedzi należy stwierdzić, że mieszkańcy naszego powiatu czują się bezpiecznie w miejscu swojego zamieszkania.

Na pytanie: „Czy *Pani/Pana* zdaniem w ciągu ostatnich trzech lat poprawił się poziom bezpieczeństwa na terenie powiatu kwidzyńskiego?” Zdecydowana większość respondentów 57% stwierdziła, że poziom bezpieczeństwa jest taki sam, 17% stwierdziło poprawę w tym względzie, 13% stwierdziło, że jest niebezpieczniej, zaś 13% nie miało zdania. Analizując udzielone odpowiedzi należy stwierdzić, że większość mieszkańców nie odczuwa na przestrzeni ostatnich lat istotnych zmian stanu bezpieczeństwa.

Na pytanie: „*Jakie są przyczyny, źródła zagrożeń i niskiego poziomu bezpieczeństwa?*” Odnosząc się do przyczyn występowania powyższych zagrożeń jako zjawiska najbardziej kryminogenne wśród lokalnej społeczności respondenci wskazali: niewłaściwe wychowanie dzieci (41,3%), mała skuteczność instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo (35%), bezrobocie, możliwość utraty pracy (29,8%), zbyt łagodne prawo-nieadekwatne od rzeczywistości (28,6%), wpływ telewizji i gier komputerowych (23,64%).

Widać tu wyraźnie jakich zachowań obawiają się mieszkańcy powiatu najbardziej, na co należy zwrócić uwagę w działaniach prewencyjnych.

Analiza uzyskanych wypowiedzi w tym obszarze badań niesie wiele konkretnych wyzwań dla władz samorządowych, oświatowych i kulturalnych, dla wielu instytucji, zrzeszeń organizacji i związków wyznaniowych – dla społeczności powiatowej – w zakresie eliminacji przyczyn występowania zagrożeń. Z jednej strony jest to zwrócenie większej uwagi na wychowanie młodzieży, na zdecydowaną poprawę jej zachowań, na piętnowanie negatywnych przykładów, ale także na podjęcie przez samorządy zdecydowanych i skuteczniejszych działań w zakresie organizacji tzw. czasu wolnego młodzieży, na stworzenie możliwości powstawania różnych form i sposobów wykorzystania jej potencjału, energii i zapału, a także inwencji do działania.

Z drugiej strony jest to wyzwanie do skuteczniejszej walki z wykroczeniami i drobną przestępczością, konieczność zdecydowanej reakcji na wszelkie przejawy wandalizmu, niszczenia mienia, wulgarnego zachowania, zaśmiecania miejsc publicznych itp. Nawyk takiej reakcji i piętnowanie negatywnych zachowań należy wyrabiać w całym społeczeństwie i tego domagają się respondenci poprzez swoje odpowiedzi. Jest to zadanie trudne, długoplanowe – ale z dużą szansą powodzenia.

Na pytanie: „*Wskaż, które z miejsc uważasz za najbardziej niebezpieczne*” ankietowani za najbardziej niebezpieczne miejsca uznali osiedla i ulice. Kolejnym miejscem jakie wskazywano były bary, puby, restauracje i dyskoteki, oraz parki, skwery i obiekty sportowe.

Wszystkie wskazane przez respondentów miejsca, w których spotęgowana jest ich obawa przed stanieniem się ofiarą wyraźnie dotyczą przestrzeni publicznej. W związku z tym, konieczne jest podjęcie przez samorządy w porozumieniu z policją działań w celu poprawy bezpieczeństwa w tych miejscach.

Na kolejne pytanie: „*Jakie zjawiska Pani/Pana zdaniem są największym zagrożeniem w miejscu zamieszkania?*” mieszkańcy wśród zjawisk w największym stopniu kreujących bojaźń przed stanieniem się ofiarą, a zarazem stwarzających najwięcej kłopotów mieszkańcom, wskazali: chuligaństwo i wandalizm (65,2%), alkoholizm i narkomania (47,5%), włamania do mieszkań i kradzieże (44,8%), „piraci drogowi” (42%), napady, rozboje i pobicia (39,4%), przemoc wśród nieletnich (36,3%).

Widać tu wyraźnie jakich zachowań obawiają się mieszkańcy powiatu najbardziej, na co należy zwrócić uwagę w działaniach prewencyjnych.

Większość tych zagrożeń odnosi się i dotyczy osób młodych-zatem w celu poprawy tego stanu rzeczy jest konieczność z jednej strony zwrócenia większej uwagi na wychowanie młodzieży, na zdecydowaną poprawę jej zachowań, na piętnowanie negatywnych przykładów, ale także na podjęcie przez samorządy zdecydowanych i skuteczniejszych działań w zakresie organizacji tzw. czasu wolnego młodzieży, na stworzenie możliwości powstawania różnych form i sposobów wykorzystania jej potencjału, energii i zapału, a także inwencji do działania.

Z drugiej strony jest to wyzwanie do skuteczniejszej walki z wykroczeniami i drobną przestępczością, konieczność zdecydowanej reakcji na wszelkie przejawy wandalizmu,

niszczenia mienia, wulgarnego zachowania, zaśmiecania miejsc publicznych itp. Nawyk takiej reakcji i piętnowanie negatywnych zachowań należy wyrabiać w całym społeczeństwie i tego domagają się respondenci poprzez swoje odpowiedzi. Jest to zadanie trudne, drugoplanowe – ale z dużą szansą powodzenia.

Na pytanie: *„O jakiej porze Pani/Pana zdaniem, jest najmniej bezpiecznie w obecnym miejscu zamieszkania?”*, ankietowani jednoznacznie stwierdzili, że najniebezpieczniej jest w porze nocnej i wieczorem, gdzie zmrok stwarza pewną bezkarność sprawcom, co jest normą ogólnokrajową.

Wskazują na to również ich wypowiedzi w pytaniu nr 8 dotyczącym sposobów poprawy bezpieczeństwa w powiecie, wśród których propozycje rozbudowy oświetlenia ulicznego, uporządkowania terenów zieleni (bezpieczna przestrzeń publiczna), skierowanie do służby większej ilości patroli policyjnych, rozbudowa monitoringu.

Na pytanie: *„Jakie według Pani/Pana istnieje prawdopodobieństwo, że w najbliższym czasie w Państwa gospodarstwie domowym stanie się coś złego, niepokojącego?”* zdecydowana większość badanych nie odczuwa zagrożenia wystąpienia w gospodarstwie domowym negatywnych zjawisk czy sytuacji.

Na pytanie: *„Co Pani/Pana zdaniem ma najistotniejszy wpływ na poprawę bezpieczeństwa w miejscu pracy, zamieszkania, nauki?”* ankietowani wskazali, że niezbędna byłaby dalsza poprawa oświetlenia ulicznego, uporządkowanie terenów zieleni (bezpieczna przestrzeń publiczna), skierowanie do służby większej ilości pieszych patroli funkcjonariuszy policji, poszerzony monitoring miast i wsi oraz poprawa jakości dróg lokalnych i ciągów pieszych.

Na pytanie: *„Kto Pani/Pana zdaniem ma największy wpływ na utrzymanie i poprawę bezpieczeństwa w powiecie kwidzyńskim?”* największe oczekiwania i nadzieje pokładane są w funkcjonariuszach Policji (około 86%), działaniach własnych (72%), kolejno w lokalnych władzach (około 67%).

Na pytanie: *„Co Policja mogłaby zrobić w celu poprawy Pani/Pana poczucia bezpieczeństwa?”* większość osób stwierdziła, że oczekuje szybszej reakcji na zgłoszenie (66%), pozyskiwania w większym zakresie informacji o niebezpiecznych zjawiskach od lokalnego społeczeństwa (55%) oraz zwiększenie liczby patroli pieszych na ulicach (50,9%). Dlatego też należy dążyć do tego, by wizerunek policji był jak najbardziej pozytywny, prospołeczny, a jej działania postrzegane jako skuteczne, po to aby wyeliminować sytuacje, w których osoby pokrzywdzone nie zgłaszają tego faktu.

Na pytanie dotyczące *sytuacji uczestniczenia w zdarzeniu mającym znamiona sytuacji niebezpiecznej, zagrażającej życiu, zdrowiu, mieniu* ankietowani najczęściej wybierali odpowiedzi, że nigdy nie byli uczestnikami zdarzenia, a jedynie pozyskali informację o zdarzeniu od innych osób (46%), 35% z badanych było świadkami przemocy, aż 16% badanych była poszkodowana w wyniku takiego zdarzenia.

Na pytanie: *„Czy w ciągu ostatnich dwóch, trzech lat przydarzyła się Pani/Panu któraś z niżej wymienionych sytuacji?”* respondenci najczęściej wybierali odpowiedzi: „skradziono mi coś” – 42%, „zniszczone moje mienie” – 40% oraz „pobito mnie, kogoś z rodziny, najbliższych” – 27%.

Niepokojąca jest wielkość skali zjawisk patologicznych i przestępczych. Stąd też konieczność skierowania maksymalnego wysiłku na zwalczanie wykroczeń, nawet tych najbardziej błahych, drobnych, bezwzględna reakcja na przejawy niewłaściwego zachowania (wandalizm, przekleństwa, zaśmiecanie, zakłócanie ciszy, nieobyczajne wybryki itp.).

Potwierdza się zasada, że kto ograniczy drobną przestępczość i wykroczenia ten poprawi stan bezpieczeństwa w zakresie większych czynów przestępczych.

Na pytanie: *„Czy jeżeli była Pani/Pan biernym lub czynnym uczestnikiem niebezpiecznego zdarzenia, zjawiska to, czy wezwano odpowiednie służby, inspekcje lub strażę celem zapobieżenia zjawisku?”* 70,6 % badanych odpowiedziało, że wzywano służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo w powiecie. Pozostałe 29,4 % respondentów nie powiadomiło organów ścigania. Jest to zjawisko zdecydowanie niekorzystne, a takie postępowanie społeczeństwa w tych przypadkach stanowi o bezsilności policji w powyższych sytuacjach i świadczy o dość dużym zakresie występowania tzw. „ciemnej liczby”.

Na pytanie: „Jeżeli nigdy Pani/Pan nie prosił o pomoc służb mundurowych lub innych jednostek niosących pomoc to dlaczego?” respondenci najczęściej odpowiadali, że: „nie było takiej potrzeby (49%), dotychczasowe interwencje służb były nieskuteczne (18%) oraz „problem był błahy” – 11%.

Znaczna część osób, pomimo tego, iż miały potrzebę zwrócenia się do policji o pomoc w rozwiązaniu problemu tego nie uczyniła. Przyczynami mogą być: jest brak zaufania do organów ścigania, niewiara w skuteczność ich działania, a czasem wręcz obawa, że zgłaszający zostaną wyśmiani, zbagatelizowani lub wręcz zlekceważeni jak również na postrzeganie policji w dalszym ciągu jako organu „władzy państwowej” a nie organu pełniącego funkcję służebną wobec społeczeństwa.

Wnioski z informacji zawartych w ankietach stały się pomocne do zdefiniowania zagrożeń i problemów natury bezpieczeństwa publicznego, a tym samym stanowią podstawę do zaplanowania i realizacji konkretnych działań zmierzających do poprawy bezpieczeństwa w naszym powiecie

OPIEKA ZDROWOTNA

ANALIZA DEMOGRAFICZNA POWIATU KWIDZYŃSKIEGO

W 2016 roku w powiecie kwidzyńskim liczba ludności wynosiła 83 495, w tym 41 439 mężczyzn, co stanowi 49,6% ludności powiatu i 42 056 kobiet, tj. 50,4% ludności powiatu. 63,2% mieszkańców powiatu kwidzyńskiego jest w wieku produkcyjnym, 20,4% w wieku przedprodukcyjnym, a 16,4% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. Ponad połowa mieszkańców powiatu zamieszkuje na obszarach miejskich. W latach 2002-2016 liczba mieszkańców powiatu wzrosła o 4,5%. Średni wiek mieszkańców wynosi 38,8 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa pomorskiego oraz nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski. Przeciętne dalsze trwanie życia w 2016 r. od urodzenia dla populacji podregionu starogardzkiego, w tym dla mieszkańców powiatu kwidzyńskiego, wynosi ogółem dla mężczyzn: 73,1 i dla kobiet: 80,9 (krótsze niż w województwie pomorskim, gdzie wynosi dla mężczyzn 74,5 a dla kobiet 81,7). Prognozowana liczba mieszkańców powiatu kwidzyńskiego w 2050 roku wynosi 76 405, z czego 38 395 to kobiety, a 38 010 mężczyźni.

Na dynamikę zmian stanu ludności wpływa przede wszystkim przyrost naturalny. Powiat kwidzyński ma dodatni przyrost naturalny wynoszący 74, w tym: kobiety 89, mężczyźni -15. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 0,9 na 1000 mieszkańców powiatu. W 2016 roku urodziło się 813 dzieci, w tym 50,4% dziewczynek i 49,6% chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 1,10 i jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

PRZYROST NATURALNY

Tabela nr 36 – Przyrost naturalny

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
urodzenia żywe	965	937	907	821	831	785	813
zgony (zgony niemowląt)	715 (6)	694 (5)	686 (6)	712 (1)	693 (3)	770 (5)	739 (2)
przyrost naturalny	250	243	221	109	138	15	74

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS
Stan na dzień: 31.12 danego roku kalendarzowego

W analizowanym okresie czasu w powiecie kwidzyńskim zanotowano 6 059 urodzeń żywych i 5 009 zgonów, co daje dodatni przyrost wynoszący 1 050. Udział płci w przyroście naturalnym ogółu ludności powiatu jest zróżnicowany – z przewagą dodatniego w populacji kobiet, a ujemnego wśród mężczyzn. Od 2012 roku zgony mężczyzn wykazują delikatną tendencję malejącą, a niższa wcześniej śmiertelność kobiet – tendencję wzrostową.

Przyrost naturalny ludności powiatu kwidzyńskiego na tle województwa i powiatów skupionych w podregionie starogardzkim obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 37 – Przyrost naturalny na 1000 ludności w powiecie kwidzyńskim i powiatach podregionu starogardzkiego

Obszar	Przyrost naturalny na 1000 ludności	
	2016 rok	Prognoza na 2050 r.
Województwo pomorskie	2,0	-2,9
Podregion starogardzki powiaty:		
kwidzyński	0,9	-4,4
malborski	-1	-6,9
starogardzki	2,3	-3,4
sztumski	0,7	-5,3
tczewski	0,7	-4,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2016 roku powiat kwidzyński pod względem przyrostu naturalnego zajmuje 10. miejsce w województwie i wykazuje jeszcze wartości dodatnie (0,9), ale prognozy do 2050 roku wskazują na ujemny przyrost naturalny (-4,4). Wyższy przyrost naturalny w podregionie i w województwie ma powiat starogardzki, niższy przyrost jest w powiecie sztumskim i tczewskim, a najniższy (ujemny) przyrost notuje się w powiecie malborskim.

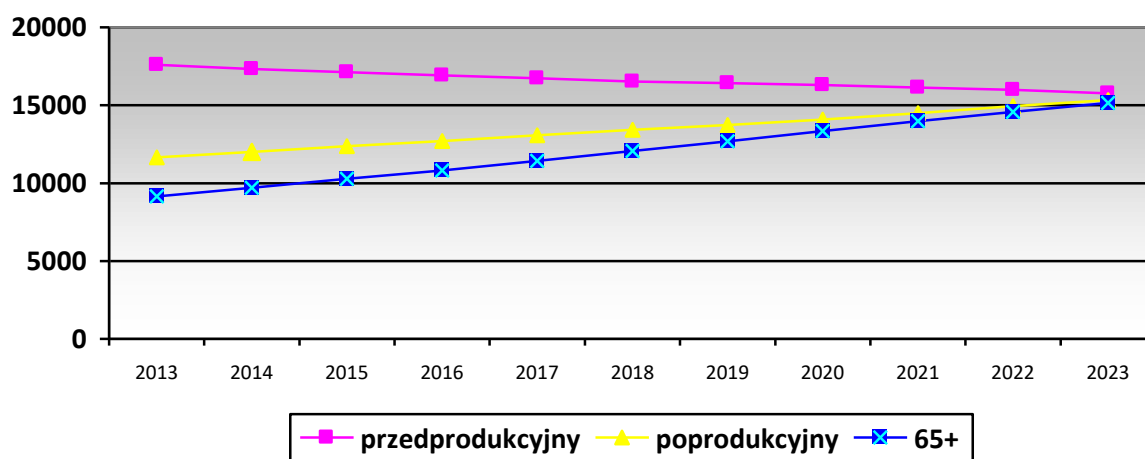
Tabela nr 38 – Prognoza wieku ludności powiatu kwidzyńskiego

Grupa wiekowa	Lata										
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
przedprodukcyjny	17596	17326	17125	16912	16742	16533	16414	16292	16134	15984	15766
poprodukcyjny	11652	12008	12372	12711	13079	13419	13740	14072	14495	14944	15327
65+	9150	9692	10270	10822	11431	12058	12690	13346	13976	14580	15142

Źródło: demografia.stat.gov.pl/baza demografia/prognoza
Stan na dzień: 31.12 danego roku kalendarzowego

W perspektywie czasowej proces starzenia się społeczeństwa będzie się pogłębiał. Jego skutkiem będzie już nie tylko wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym, ale także spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Zmiany te, oprócz konsekwencji ekonomicznych i demograficznych, generują także poważne ryzyko epidemiologiczne. Biorąc pod uwagę silną dodatnią korelację, jaka zachodzi pomiędzy wiekiem, a zachorowalnością, istnieje uzasadniona obawa, że wzrost przypadków chorobowych będzie postępował.

Wykres nr 09 – Prognoza wieku ludności powiatu kwidzyńskiego

Aktualna struktura demograficzna oraz zachodzące w ostatnich latach w tym obszarze zmiany na terenie powiatu kwidzyńskiego, odzwierciedlają trendy ogólnopolskie i wskazują potencjalne ryzyka w kontekście epidemiologicznym. Postępujący proces starzenia się społeczeństwa i wzrost liczby ludności w grupach wiekowych oznacza wyższe ryzyko wystąpienia chorób zagrażających życiu, lub generujących wysokie koszty finansowe leczenia oraz koszty ekonomiczne niezdolności do pracy.

Ze starzeniem się najbardziej związane są choroby układu krążenia, które stanowią ponad połowę wszystkich zgonów osób starszych. Drugą najczęstszą przyczyną zgonów są nowotwory, w tym nowotwory złośliwe. W tym przypadku, na przestrzeni ostatnich lat,

obserwuje się wśród osób starszych wzrost udziału zgonów spowodowanych nowotworami. Wraz z procesem starzenia się ludności będzie rosło zapotrzebowanie na usługi zdrowotne, w tym na usługi dla coraz liczniejszej grupy osób sędziwych.

ZGONY W POWIECIE KWIDZYŃSKIM

Średnia liczba zgonów w latach 2009-2012 w powiecie kwidzyńskim wynosiła 689,5. Według danych GUS w wartościach bezwzględnych najczęstszą przyczyną śmierci były choroby układu krążenia, stanowiące 38,8% wszystkich przyczyn. Trend w tym zakresie zmienia się skokowo, przyjmując co roku rozbieżne wartości. W 2013 roku 44,8% zgonów w powiecie kwidzyńskim spowodowanych było chorobami układu krążenia, w 2016 r. 42,4%.

Drugą kategorią istotnie wpływającą na śmiertelność w powiecie są choroby nowotworowe – w 2013 r. nowotwory były przyczyną 26,7% zgonów w powiecie kwidzyńskim, w 2016 r. stanowiły 27,2% wszystkich zgonów, a w dziesięcioletniej perspektywie czasowej trend ma charakter wzrostowy. W latach 2013-2016 od 6,7% do 10% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Pozostałe kategorie wyodrębnione w statystykach w niewielkim stopniu wpływają na umieralność ludności powiatu. Na 1000 ludności powiatu kwidzyńskiego przypada 8.85 zgonów.

Tabela nr 39 – Zgony według przyczyn w powiecie kwidzyńskim w latach 2012-2016

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Zgony razem	693	715	694	686	712	693	770	739
Choroby układu krążenia ogółem	246	314	268	289	319	292	304	313
Nowotwory ogółem	204	182	199	208	190	217	239	201
Choroby układu oddechowego ogółem	48	57	65	53	48	50	77	63
Choroby układu trawiennego ogółem	35	22	28	20	32	32	34	31
Przyczyny zewnętrzne ogółem	59	55	56	37	52	56	60	60

Źródło: *Zgony wg przyczyn*, Główny Urząd Statystyczny, <http://stat.gov.pl/>
Stan na dzień: 31.12 danego roku kalendarzowego

Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - Państwowy Zakład Higieny opublikował dane dotyczące standaryzowanych wskaźników umieralności (SMR), wg których w latach 2009-2011 ogólny, standaryzowany wskaźnik umieralności w powiecie kwidzyńskim wyniósł 1,089, a główną przyczyną zgonów były nowotwory złośliwe. Mimo, iż w wartościach bezwzględnych dominują choroby układu krążenia (828 zgonów w latach 2009-2011), a nowotwory złośliwe plasują się na drugim miejscu (571 zgonów w analizowanym okresie), to wartość standaryzowanego współczynnika umieralności jest wyższa w odniesieniu do chorób nowotworowych.

Tabela nr 40 – Standaryzowany wskaźnik umieralności(SMR) w latach 2009-2011 dla powiatu kwidzyńskiego

Kategoria	ogółem	nowotwory złośliwe	ChUK	ChUO	ChUT	PZ
Zgony	2102	571	828	170	85	170
SMR	1,089	1,188	0,981	1,730	0,958	1,190

Źródło: Dane dotyczące standaryzowanych wskaźników umieralności (SMR), Ministerstwo Zdrowia za: Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - Państwowy Zakład Higieny, http://www.zdrowie.gov.pl/aktualnosc-35-2143-Dane_dotyczace_standaryzowanych_wskaznikow_umieralnosci_%28SMR%29.html

Najwyższe wskaźniki SMR za lata 2009-2011 zostały określone dla nowotworów złośliwych oraz chorób układu oddechowego i wyniosły odpowiednio dla nowotworów złośliwych 1,188 oraz dla chorób układu oddechowego 1,730. Standaryzowany wskaźnik umieralności dla pozostałych przyczyn wynosi: choroby układu krążenia – 0,981, choroby układu trawiennego – 0,958, przyczyny zewnętrzne – 1,190.

Powiat kwidzyński wymieniany jest w grupie powiatów województwa pomorskiego, w których poziom umieralności z powodu nowotworów jest wyższy od wartości dla całego kraju. Nowotwory złośliwe ogółem najbardziej zagrażają życiu mieszkańców powiatu tczewskiego, w którym poziom umieralności jest o 25% wyższy od wartości dla całej Polski. O ponad 10% wyższy od wartości dla całego kraju jest natomiast poziom umieralności z powodu nowotworów ogółu mieszkańców Słupska oraz powiatów: lęborskiego, nowodworskiego, kwidzyńskiego, słupskiego, puckiego oraz malborskiego.

Sytuacja demograficzna i stan zdrowia ludności to bezpośrednie czynniki mające istotny wpływ na kształt popytu na świadczenia zdrowotne, który realizowany jest w placówkach stacjonarnej (szpitale, zakłady opieki długoterminowej) i ambulatoryjnej opieki zdrowotnej.

OCHRONA ZDROWIA W POWIECIE KWIDZYŃSKIM – DOSTĘP DO ŚWIADCZEŃ OPIEKI ZDROWOTNEJ

Promocja i ochrona zdrowia to jedno z zadań publicznych o charakterze ponadgminnym, do których pełnienia zobligowane są powiaty. Sposób organizacji systemu ochrony zdrowia oraz poziom jego finansowania ustalany jest centralnie, wobec czego wpływ władz powiatu na jego kształt jest raczej znikomy. Do pewnego stopnia na stan zdrowia ludności wpływają jednak takie czynniki jak: rozmieszczenie infrastruktury ochrony zdrowia i fizyczna dostępność do niej oraz rodzaje i liczba zakontraktowanych usług. W powiecie kwidzyńskim przeważająca część zadań związanych z ochroną zdrowia realizowana jest przez placówki medyczne zlokalizowane na terenie miasta Kwidzyna. Placówki medyczne w powiecie działają zarówno w publicznym systemie zdrowia, jak i świadczą usługi odpłatnie. Największe kontrakty z Narodowym Funduszem Zdrowia posiada Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Zdrowie” w Kwidzynie i Szpital Specjalistyczny Sp. z o.o. w Prabutach.

LECZNICTWO STACJONARNE

OPIEKA SZPITALNA

Od 1 października 2017 roku wszedł w życie system podstawowego szpitalnego zabezpieczenia świadczeń opieki zdrowotnej (PSZ), zwany popularnie siecią szpitali. Do PSZ zakwalifikowano dwa szpitale funkcjonujące w powiecie kwidzyńskim:

- EMC Szpitale Szpital ZDROWIE w Kwidzynie – I poziom,
- Szpital Specjalistyczny w Prabutach Sp. z o.o. – V pulmonologiczny.

Szpital ZDROWIE w Kwidzynie funkcjonuje w strukturze niepublicznego zakładu opieki zdrowotnej (NZOZ), założonego przez spółkę „Zdrowie” Sp. z o.o., która od 2016 r. należy do Grupy Kapitałowej EMC Instytut Medyczny SA z siedzibą we Wrocławiu. Udziałowcem Spółki „Zdrowie” jest m.in. Powiat Kwidzyński.

Świadczenia opieki zdrowotnej z zakresu leczenia szpitalnego udzielane są w nowocześnie wyposażonym szpitalu, który dysponuje łącznie 129 łózkami na 9 oddziałach:

- oddział chorób wewnętrznych – 22 łóżka,
 - oddział chirurgii ogólnej – 15 łózek,
 - oddział chirurgii urazowo-ortopedycznej – 17 łózek,
 - oddział urologiczny – 9 łózek,
 - oddział położniczo-ginekologiczny – 22 łóżka,
 - oddział noworodków i wcześniaków – 18 łózek,
 - oddział pediatriczny – 15 łózek,
 - oddział anestezjologii i intensywnej terapii – 3 łóżka,
 - szpitalny oddział ratunkowy – 8 łózek,
- oraz ogólna izba przyjęć i 4 sale operacyjne.

W ostatnim czasie gruntownie został zmodernizowany szpitalny oddział anestezjologii i intensywnej terapii. Oddział wyposażony jest w nowoczesny sprzęt do podtrzymywania funkcji życiowych osób krytycznie chorych, w tym m.in.: monitorowanie kardiologiczne (hemodynamiczne), aparat do ciągłej dializy pacjentów, analizator parametrów krytycznych ze złączem komputerowym pozwalający na monitorowanie pacjentów w stanie wstrząsu septycznego. Zainstalowano nowoczesne respiratory pozwalające dopasować wentylację do bardzo zaawansowanych chorób płuc, na podstawie analizy wykonywanej przez sam respirator. Nowością jest także – spotykany zwykle w szpitalach o wyższym stopniu referencyjności – system chłodzenia pacjentów w stanie hipertermii oraz wymagających ochrony po reanimacji, dzięki któremu w szpitalu możliwe jest prowadzenie hipotermii leczniczej. Na oddziale pracuje 6 lekarzy i 18 pielęgniarek.

Szpitalny Oddział Ratunkowy (SOR), działający w systemie ratownictwa medycznego, służy do udzielania kwalifikowanej pomocy medycznej w stanach zagrożenia życia, a także prowadzenia wstępnej diagnostyki przed przyjęciem chorego do szpitala. Oddział dysponuje stanowiskami reanimacyjno-resuscytacyjnymi i stanowiskami krótkotrwałej intensywnej terapii, posiada salę zabiegową i obserwacyjną oraz pełne zaplecze diagnostyczne. Szpitalny Oddział Ratunkowy – dzięki odpowiedniemu wyposażeniu, wykwalifikowanej kadrze oraz skoordynowanej współpracy z zespołami ratownictwa medycznego – zapewnia mieszkańcom powiatu natychmiastową pomoc w stanach zagrożenia życia. Ważnym elementem systemu ratownictwa medycznego jest funkcjonujące od stycznia 2013 r. lądowisko dla śmigłowców sanitarnych Kwidzyn–Szpital (medyczny transport międzyszpitalny). Lądowisko jest przystosowane do startów i lądowań śmigłowców o dopuszczalnej masie startowej MTOM do 5700 kg, zgodnie z przepisami dla lotów z widocznością VFR w dzień i w nocy.

Szpital Specjalistyczny w Prabutach od września 2012 r. funkcjonuje jako spółka prawa handlowego (wcześniej organem założycielskim był Samorząd Województwa Pomorskiego).

Szpital specjalizuje się w leczeniu chorób płuc, zajmując pozycję lidera w zakresie leczenia tych chorób w województwie pomorskim. Szpital posiada 8 oddziałów, w większości specjalistycznych, odpowiadających profilowi szpitala.

Obydwa szpitale zlokalizowane na terenie powiatu kwidzyńskiego dysponują łącznie liczbą 323 łóżek spośród 9 119 łóżek szpitalnych dostępnych w szpitalach województwa. Liczba ta stanowi ponad 3,5% ogółu dostępnych miejsc jakimi dysponują szpitale w województwie pomorskim.

Tabela nr 41 – Liczba łóżek szpitalnych w powiecie kwidzyńskim i powiatach podregionu starogardzkiego w 2016 r.

Obszar	Liczba łóżek szpitalnych
Województwo pomorskie	9119
Podregion starogardzki, w tym powiaty:	1348
kwidzyński	323
malborski	168
starogardzki	334
sztumski	263
tczewski	260

Źródło: na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Gdańsku
Stan na dzień: 31.12.2016

Liczba dostępnych łóżek, jakimi dysponują szpitale w powiecie kwidzyńskim, plasują powiat kwidzyński na drugim miejscu wśród powiatów podregionu starogardzkiego (więcej łóżek przypada na powiat starogardzki).

Uwzględniając specjalizację oddziałów w szpitalach w powiecie kwidzyńskim, zauważalny jest całkowity brak oddziałów kardiologicznych i oddziałów onkologicznych, podczas gdy wśród najczęstszych przyczyn zachorowań oraz zgonów w powiecie kwidzyńskim znajdują się choroby układu krążenia i nowotwory złośliwe. Nie ma również oddziałów geriatrycznych, mimo rosnącej tendencji zapotrzebowania na ten rodzaj opieki.

Ponadto na terenie powiatu kwidzyńskiego funkcjonuje Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Centrum Psychiatrii” – podmiot leczniczy udzielający świadczeń dla osób z zaburzeniami psychicznymi w oddziałach stacjonarnych: świadczenia psychiatryczne dla dorosłych i leczenie uzależnień.

NOCNA I ŚWIĄTECZNA OPIEKA ZDROWOTNA

Wprowadzenie sieci szpitali poskutkowało zmianami w organizacji nocnej i całodobowej świątecznej opieki zdrowotnej. Opiekę tę mają obowiązek świadczyć zakwalifikowane do sieci szpitale I, II i III stopnia oraz szpitale pediatryczne.

Nocna i świąteczna opieka zdrowotna udzielana jest od godziny 18 po południu do 8 rano w dni powszednie oraz całodobowo w dni wolne od pracy. Z opieki lekarskiej i pielęgniarskiej udzielanej w punktach nocnej i świątecznej pomocy można skorzystać w przypadku nagłego zachorowania lub nagłego pogorszenia stanu zdrowia:

- gdy nie ma objawów sugerujących bezpośrednie zagrożenie życia lub grożących istotnym uszczerbkiem na zdrowiu,
- zastosowane środki domowe lub leki dostępne bez recepty nie przyniosły spodziewanej poprawy,
- zachodzi obawa, że oczekiwanie na otwarcie przychodni może znacząco niekorzystnie wpłynąć na stan zdrowia.

W razie nagłego zachorowania lub nagłego pogorszenia stanu zdrowia pacjent może się udać po pomoc do dowolnego punktu nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej (nie obowiązuje rejonizacja), niezależnie od tego, gdzie mieszka i do którego lekarza lub pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej (POZ) złożył swoją deklarację.

W powiecie kwidzyńskim świadczenia z zakresu nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej realizuje EMC Szpitale Szpital ZDROWIE w Kwidzynie.

OPIEKA DŁUGOTERMINOWA I HOSPICYJNO-PALIATYWNA

Uzupełnieniem opieki szpitalnej jest opieka długoterminowa i hospicyjno-paliatywna skierowana do pacjentów przewlekłe czy nieuleczalnie chorych lub niesamodzielnych, którzy ze względu na stan zdrowia, niesprawność fizyczną lub brak samodzielności w samoopiece i samopielęgnacji, wymagają stałej kontroli lekarskiej, profesjonalnej pielęgnacji i/lub rehabilitacji. Działalność stacjonarną w ramach szeroko rozumianej opieki długoterminowej prowadzą zakłady opiekuńczo-lecznicze oraz pielęgnacyjno-opiekuńcze o profilu ogólnym, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze o profilu psychiatrycznym, hospicja oraz oddziały opieki paliatywnej.

W powiecie kwidzyńskim działalność w zakresie opieki długoterminowej i hospicyjno-paliatywnej prowadzą 2 placówki niepubliczne:

- Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Prabutach (60 łóżek) – ZOL świadczy usługi pielęgnacyjno-opiekuńcze, rehabilitacyjne oraz zapewnia kontynuację leczenia osób nie wymagających hospitalizacji, również w stanach apalicznych, ubezpieczonych w NFZ;
- Hospicjum Kwidzyńskie im. Św. Wojciecha w Kwidzynie – hospicjum stacjonarne (10 łóżek) oraz hospicjum domowe.

LECZNICTWO AMBULATORYJNE

W myśl ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U.2018.160 j.t.) ambulatoryjne świadczenia zdrowotne obejmują świadczenia podstawowej lub specjalistycznej opieki zdrowotnej oraz świadczenia z zakresu rehabilitacji leczniczej, udzielane w warunkach niewymagających ich udzielania w trybie stacjonarnym i całodobowym w odpowiednio urządzonym, stałym pomieszczeniu. Udzielanie tych świadczeń może odbywać się w pomieszczeniach zakładu leczniczego, w tym w pojeździe przeznaczonym do udzielania tych świadczeń, lub w miejscu pobytu pacjenta.

PODSTAWOWA OPIEKA ZDROWOTNA

Dostęp do świadczeń medycznych finansowanych ze środków publicznych w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej zapewniają mieszkańcom powiatu niepubliczne podmioty wykonujące działalność leczniczą, w tym: niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, przychodnie medycyny rodzinnej, indywidualne praktyki lekarskie, indywidualne i grupowe praktyki pielęgniarek i położnych oraz jeden samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej, dla którego organem założycielskim jest Gmina Gardeja. Większość placówek podstawowej

opieki zdrowotnej działa w Kwidzynie (21), a od 1 do 3 gabinetów funkcjonuje w poszczególnych gminach.

Świadczenia z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej realizowane są na podstawie umów z NFZ na świadczenia lekarza POZ, świadczenia pielęgniarki POZ, świadczenia położnej POZ, świadczenia pielęgniarki w środowisku nauczania i wychowania (pielęgniarka szkolna). Zabezpieczają one pełny pakiet świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej. W celu poprawy dostępności i jakości świadczeń, w 2016 roku Narodowy Fundusz Zdrowia wprowadził zmiany w zakresie zalecanej liczby świadczeniobiorców objętych opieką jednego lekarza i jednej pielęgniarki POZ – z 2750 na 2500 osób.

Dostępność mieszkańców powiatu kwidzyńskiego do świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej jest względnie korzystna. Udzielane świadczenia z reguły odpowiadają wysokości zapotrzebowania. W 2016 r. zabezpieczenie świadczeń zdrowotnych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej na terenie powiatu kwidzyńskiego (wg danych POW NFZ) pozostawało na poziomie roku poprzedniego.

Tabela nr 42 – Podstawowa opieka zdrowotna (POZ) w powiecie kwidzyńskim i powiatach podregionu starogardzkiego

Obszar	Przychodnie	Porady POZ udzielone na 1 mieszkańca	Liczba ludności na 1 przychodnię		
			2014	2015	2016
Województwo pomorskie	1002	4,2	-	-	2311
Podregion starogardzki, w tym powiaty:	166				
kwidzyński	34	4,5	2788	2608	2456
malborski	30	4,7	2380	2297	2134
starogardzki	39	3,9	3440	3536	3269
sztumski	20	4,2	2236	2119	2113
tczewski	43	4,7	3054	2964	2694

Źródło: na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Gdańsku
Stan na dzień: 31.12 danego roku kalendarzowego

Według danych GUS w 2016 roku w powiecie kwidzyńskim funkcjonowały łącznie 34 przychodnie, co odpowiada 3,39% wszystkich przychodni w województwie (1002). W tym samym roku na 1 mieszkańca powiatu przypadało 4,5 udzielonych porad z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej (w województwie 4,2). Liczba przychodni nie zmniejszyła się w stosunku do roku 2011, natomiast liczba ludności na jedną placówkę stopniowo maleje – liczba ludności przypadająca na jedną przychodnię w powiecie kwidzyńskim jest wyższa niż średnia wojewódzka. Mieszkańcy powiatu kwidzyńskiego częściej korzystają z porad lekarza podstawowej opieki zdrowotnej niż mieszkańcy województwa, i tylko powiaty malborski i tczewski miały wyższy wskaźnik udzielonych porad.

AMBULATORYJNA OPIEKA SPECJALISTYCZNA I STOMATOLOGIA

Większość gabinetów ambulatoryjnej opieki specjalistycznej działa na terenie miasta Kwidzyna, a tylko nieliczne z nich funkcjonują w drugim mieście powiatu, w Prabutach. Lekarze specjaliści realizują świadczenia zdrowotne na podstawie umów zawartych z NFZ – praktyki lekarskie (indywidualna specjalistyczna praktyka lekarska) lub z przychodniami.

Tabela nr 43 – Ambulatoryjna opieka specjalistyczna w powiecie kwidzyńskim (umowy z NFZ XII 2017)

Lp.	Rodzaj poradni	Liczba gabinetów w powiecie ogółem	Gabinety ze względu na miejsce realizacji świadczeń		Kolejka oczekujących średni czas oczekiwania w dniach (04.2018)
			Kwidzyn	Prabuty/ inne w gminach	
1	Alergologiczna	1	1	-	0
2	Chirurgii ogólnej	3	2	1	5-14
3	Chirurgii urazowo-ortopedycznej	1	1	-	15
4	Chirurgii klatki piersiowej	1	-	1	0
5	Dermatologiczna	2	2	-	8-12
6	Diabetologiczna	1	1	-	0
7	Endokrynologiczna	-	-	-	bd
8	Ginekologiczno-położnicza	5	3	1/1	0-5
9	Gruźlicy i chorób płuc	1	1	-	58
10	Kardiologiczna	1	1	-	192
11	Logopedyczna	1	1	-	9
12	Medycyny sportowej	1	1	-	74
13	Neurologiczna	2	1	1	23-105
14	Okulistyczna	2	2	-	34
15	Onkologiczna	2	1	1	8-9
16	Otolaryngologiczna	3	3	-	8-39
17	Rehabilitacyjna/ Fizjoterapia ambulatoryjna	3 5	3 3	0 2	9-56/ 1-83
18	Reumatologiczna	2	1	1	36
19	Urologiczna	2	2	-	27-101
20	Zdrowia psychicznego i uzależnień	5	3	2	29-37

Źródło: opracowanie własne wg danych Narodowego Funduszu Zdrowia, <https://aplikacje.nfz.gov.pl/umowy/>, <http://kolejki.nfz.gov.pl/Informator>

Dostępność do świadczeń ambulatoryjnej opieki specjalistycznej, mierzona czasem oczekiwania na poradę lekarską jest zróżnicowana – także w zakresie tej samej specjalności, ale w gabinetach różnych świadczeniodawców, występują duże rozbieżności (np. poradnia neurologiczna, urologiczna, rehabilitacja i fizjoterapia). Najdłuższa kolejka oczekujących jest do poradni kardiologicznej (ok. 6 m-cy), neurologicznej i urologicznej (ponad 3 m-ce). Z reguły z końcem roku kolejki wydłużają się, z uwagi na limity NFZ. Od

stycznia 2018 r. przestała funkcjonować poradnia endokrynologiczna z powodu rezygnacji z pracy lekarza specjalisty endokrynologa.

Ponadto, ze względu na nierównomierne rozmieszczenie specjalistycznych świadczeń zdrowotnych w województwie pomorskim (koncentracja w obrębie Trójmiasta), pacjenci z powiatu kwidzyńskiego mają utrudniony dostęp do świadczeń wyspospecjalistycznych.

Tabela nr 44 – Ambulatoryjna opieka zdrowotna w powiecie kwidzyńskim i powiatach podregionu starogardzkiego w 2016 r.

Obszar	Praktyki lekarskie (mające podpisane kontrakty z NFZ lub z przychodniami)	Ludność na 1 podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (przychodnie i praktyki lekarskie)	Porady udzielone w ciągu roku (łącznie z poradami opłacanymi w przychodniach przez pacjentów)			
			w tys.	na 1 mieszkańca	lekarskie (w tys.)	stomatologiczne (w tys.)
Województwo pomorskie	249	1851	18340,5	7,9	16511,0	1829,5
Podregion starogardzki, w tym powiaty:	78	1775	3064,3	7,1	2785,8	278,5
kwidzyński	20	1546	599,9	7,2	560,8	39,1
malborski	25	1164	492,5	7,7	429,3	63,3
starogardzki	9	2656	855,1	6,7	769,1	85,9
sztumski	7	1565	261,8	6,2	239,5	22,3
tczewski	17	1931	855,0	7,4	787,1	67,9

Źródło danych: *Zdrowie i ochrona zdrowia w 2016 r.*; www.stat.gov.pl/obszary-tematyczne/zdrowie

Stan na dzień: 31.12.2016

Na terenie powiatu kwidzyńskiego funkcjonuje 15 indywidualnych praktyk lekarzy dentystów z czego 10 gabinetów stomatologicznych w Kwidzynie a pozostałe 5 na terenie każdej gminy. Wszystkie gabinety świadczą usługi ogólnostomatologiczne, brakuje natomiast gabinetów udzielających świadczeń z zakresu stomatologii dzieci i młodzieży.

Wskaźnik udzielonych porad stomatologicznych w 2016 r. (łącznie z poradami opłacanymi przez pacjentów) należy do najniższych w województwie i w powiatach podregionu starogardzkiego, tylko w powiecie sztumskim liczba udzielonych porad była niższa.

APTEKI

W I kwartale 2017 roku w powiecie kwidzyńskim funkcjonowało 20 aptek ogólnodostępnych, w tym: 12 aptek w Kwidzynie, 3 apteki w Prabutach i 5 aptek zlokalizowanych w pozostałych gminach powiatu. Od 2016 roku na jedną aptekę przypada ponad 4 tys. mieszkańców, co oznacza, że dostępność aptek jest niższa od średniej w województwie i w powiatach podregionu starogardzkiego – tylko powiat sztumski ma niższy wskaźnik dostępności. W celu zapewnienia mieszkańcom dostępu do świadczeń farmaceutycznych, apteki ogólnodostępne

zlokalizowane na terenie miasta Kwidzyn i miasta Prabuty poza zwykłym rozkładem czasu pracy pełnią dyżury, także w porze nocnej, w niedzielę, święta oraz inne dni wolne od pracy.

Tabela nr 45 – Dostępność do aptek i punktów aptecznych w powiecie kwidzyńskim i powiatach podregionu starogardzkiego

Obszar	Ludność na 1 aptekę ogólnodostępną i punkt apteczny			Apteki	Punkty apteczne
	2014 r.	2015 r.	2016 r.		
Województwo pomorskie	3366	3170	3133	739	48
Podregion starogardzki - powiaty:				120	10
kwidzyński	3484	3629	4175	20	0
malborski	3570	3573	3765	17	1
starogardzki	3264	3182	3188	40	3
sztumski	5310	3852	4225	10	2
tczewski	3743	3613	3510	33	4

Źródło: na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Gdańsku
Stan na dzień: 31.12 danego roku kalendarzowego

KADRY MEDYCZNE

Jedną z przyczyn długiego czasu oczekiwania na świadczenia jest niedobór kadry. Deficyty kadrowe głównie dotyczą lekarzy specjalistów w różnych dziedzinach medycyny, pielęgniarek i położnych, opiekunów osób starszych lub niepełnosprawnych, fizjoterapeutów. W powiecie kwidzyńskim w szczególności odczuwalny jest brak specjalistów z zakresu: endokrynologii, geriatrici, neurologii dziecięcej, psychiatrii dzieci i młodzieży oraz dentystów.

LEKARZE I LEKARZE DENTYŚCI

Tabela nr 46 – Lekarze i lekarze dentyści w powiecie kwidzyńskim (personel pracujący *)

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Lekarze	172	421	176	144	131	163	bd	156	200	217	253
Lekarze dentyści	14	15	19	11	12	16	bd	7	9	16	23

Źródło: Bank Danych Lokalnych (GUS) – za rok 2012 dane prezentowane są tylko dla województw
Stan na dzień: 31.12 danego roku kalendarzowego

*Personel pracujący - jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz, w przypadku świadczenia pracy w więcej niż jednym miejscu.

Tabela nr 47 – Lekarze i lekarze dentyści w powiecie kwidzyńskim (personel pracujący według podstawowego miejsca pracy *)

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Lekarze	106	117	113	101	86	107	bd	99	99	109	102
Lekarze dentyści	14	14	19	11	12	16	bd	4	7	9	9

Źródło: Bank Danych Lokalnych (GUS) – za rok 2012 dane prezentowane są tylko dla województw

Stan na dzień: 31.12 danego roku kalendarzowego

*Personel pracujący wg podstawowego miejsca pracy - pracujący, dla których jednostka sprawozdawcza jest głównym miejscem pracy wg oświadczenia pracującego. Osoby te, niezależnie od wymiaru czasu pracy, są liczone raz.

Dane obejmują zakłady opieki zdrowotnej oraz praktyki, które złożyły sprawozdanie MZ-88, i dotyczą osób pracujących w danej placówce bez względu na rodzaj umowy, na podstawie której wykonywana jest praca (np. umowa o pracę, umowa cywilnoprawna, w tym umowa zlecenie) i wymiar czasu pracy.

PIELĘGNIARKI I POŁOŻNE

Tabela nr 48 – Pielęgniarki i położne w powiecie kwidzyńskim (personel pracujący wg podstawowego miejsca pracy *)

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Pielęgniarki (osoby)	356	355	346	346	346	372	bd	344	371	350	365
Położne (osoby)	28	26	25	18	22	23	bd	20	22	21	21
Liczba ¹ (piel+poł)	49	51	48	48	47	52	bd	43	47	45	51

Źródło: Bank Danych Lokalnych (GUS) – za rok 2012 dane prezentowane są tylko dla województw

Stan na dzień: 31.12 danego roku kalendarzowego

*Personel pracujący wg podstawowego miejsca pracy - pracujący, dla których jednostka sprawozdawcza jest głównym miejscem pracy wg oświadczenia pracującego. Osoby te, niezależnie od wymiaru czasu pracy, są liczone raz.

¹Pielęgniarki i położne pracujące na 10 tys. ludności (ogółem we wszystkich placówkach służby zdrowia, stacjonarnych i ambulatoryjnych, na podstawie sprawozdań MZ/ZD/PS)

Tabela nr 49 – Personel medyczny na 10 tys. mieszkańców w powiecie kwidzyńskim i powiatach podregionu starogardzkiego w wybranych latach

Obszar	Liczba lekarzy pracujących (bez względu na formę prawną zatrudnienia) na 10 tys. mieszkańców		Liczba pielęgniarek i położnych pracujących na 10 tys. mieszkańców	
	2013	2016	2013	2016
Województwo pomorskie	47,3	54,3	58	56
Podregion starogardzki – powiaty:				
kwidzyński	18,6	30,30	43	51
malborski	38,1	35,66	45	45
starogardzki	37,0	41,96	58	57
sztumski	27,6	32,66	64	54
tczewski	28,8	40,83	34	40

Źródło: Opracowanie na podstawie danych Banku Danych Lokalnych (GUS) <https://bdl.stat.gov.pl>
Stan na dzień: 31.12 danego roku kalendarzowego

Dostęp do usług wyższego i średniego personelu medycznego w powiecie kwidzyńskim jest niezadowalający. Biorąc pod uwagę liczebność kadry medycznej, powiat kwidzyński plasuje się zdecydowanie poniżej wartości dla województwa i powiatów podregionu starogardzkiego, zajmując miejsca w drugiej dziesiątce. W 2013 roku pod względem liczby lekarzy powiat kwidzyński zajmował 16. miejsce w województwie i ostatnie miejsce w podregionie starogardzkim. Pod względem liczby pielęgniarek i położnych – 11. miejsce w województwie i przedostatnie w podregionie starogardzkim. Wskaźniki z 2016 roku, pomimo wzrostu wartości dla powiatu (lekarze) – nadal są poniżej średniej w województwie i w podregionie. Niepokojące są również prognozy dotyczące kadry pielęgniarek i położnych pracujących, wśród których średnia wieku wykazuje tendencję wzrostową. W województwie pomorskim większość aktywnych zawodowo pielęgniarek to osoby w wieku 51–65 lat, a najliczniejszą grupę stanowią osoby między 46 a 55 rokiem życia. Podobna tendencja jest wśród położnych. Nieznaczny natomiast jest przyływ absolwentów tych zawodów.

POTRZEBY ZDROWOTNE MIESZKAŃCÓW POWIATU KWIDZYŃSKIEGO

Zakres priorytetowych potrzeb zdrowotnych mieszkańców powiatu kwidzyńskiego określono na podstawie analizy dostępnych danych zdrowotnych, w tym danych dotyczących standaryzowanego współczynnika umieralności (SMR) opracowanych przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny. Ponadto w 2012 r. zostało przeprowadzone badanie ankietowe wśród mieszkańców powiatu kwidzyńskiego, którego wyniki posłużyły do zdefiniowania potrzeb zdrowotnych lokalnej społeczności.

Główne wnioski z przeprowadzonej oceny potrzeb zdrowotnych powiatu kwidzyńskiego:

- z perspektywy populacji powiatu kwidzyńskiego szczególne znaczenie mają choroby układu krążenia oraz choroby nowotworowe, które łącznie odpowiadają za blisko 70% zgonów w powiecie;
- dla populacji powiatu kwidzyńskiego szczególnie istotny problem zdrowotny dotyczy chorób nowotworowych, które cechują wysokie wartości bezwzględne zgonów i jednocześnie wysokie wartości wskaźnika SMR;

- populacja powiatu kwidzyńskiego jest dotknięta zjawiskiem demograficznego starzenia się, co będzie miało bezpośrednie przełożenie na wzrost epidemiologicznego znaczenia chorób wieku podeszłego;
- wysoki poziom koncentracji usług medycznych w dwóch ośrodkach miejskich (Kwidzyn i Prabuty), przekłada się na zmniejszenie dostępności do usług medycznych względem mieszkańców obszarów wiejskich;
- z badań ankietowych prowadzonych w powiecie kwidzyńskim wynika, iż populacja powiatu kwidzyńskiego jest zainteresowana regularnymi badaniami profilaktycznymi w celu wczesnego wykrycia chorób, w szczególności w kierunku wykrywania nowotworów;
- zainteresowanie programami profilaktycznymi w powiecie jest wysokie, co potwierdza fakt, iż 56% mieszkańców przynajmniej raz skorzystało z badań profilaktycznych.

PROMOCJA ZDROWIA I PROFILAKTYKA

Promocja zdrowia i profilaktyka, to jedno z zadań władz publicznych w zakresie zapewnienia równego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej, mające na celu tworzenie warunków sprzyjających zdrowiu.

Powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie promocji i ochrony zdrowia, wynikające z art. 4 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. 2017.1868 j.t. z późn. zm.).

Przepisy ustrojowe znajdują rozszerzenie w przepisach prawa materialnego, m. in. w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, w której art. 8 wskazuje, że do zadań własnych w zakresie zapewnienia równego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej realizowanych przez powiat należą w szczególności:

- 1) opracowywanie i realizacja oraz ocena efektów programów polityki zdrowotnej wynikających z rozpoznanych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców powiatu – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami;
- 2) inicjowanie, wspomaganie i monitorowanie działań lokalnej wspólnoty samorządowej w zakresie promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej prowadzonych na terenie powiatu;
- 3) pobudzanie działań na rzecz indywidualnej i zbiorowej odpowiedzialności za zdrowie i na rzecz ochrony zdrowia;
- 4) podejmowanie innych działań wynikających z rozpoznanych potrzeb zdrowotnych.

Zidentyfikowane potrzeby zdrowotne mieszkańców powiatu kwidzyńskiego wskazują na zapotrzebowanie na programy profilaktyczne i działania edukacyjne w obszarze zdrowia, wśród których znajdują się:

- profilaktyka nowotworów (nowotwory złośliwe płuca, szyjki macicy, jelita grubego),
- edukacja mieszkańców w zakresie zachowań zdrowotnych zmniejszających ryzyko zachorowania na nowotwory,
- profilaktyka chorób układu krążenia, cukrzycy, chorób odtytoniowych,
- działania edukacyjno-prewencyjne z zakresu nadwagi i otyłości, dla dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych,
- działania promocyjno-profilaktyczne skierowane do osób starszych, zmierzające do zachowania sprawności fizycznej i psychicznej do późnego wieku,
- wspieranie i promowanie różnorodnych inicjatyw mających na celu upowszechnianie zasad zdrowego stylu życia.

Styl życia jest ważnym czynnikiem kształtującym stan zdrowia. W znacznej mierze jest on przyczyną zapadalności na choroby układu krążenia i do pewnego stopnia na nowotworowe. Pomimo rosnącej świadomości znaczenia profilaktyki dla zdrowia, wciąż jednak w praktyce udział ludności w istniejących programach profilaktycznych jest niezadowalający.

Prowadzenie szeroko zakrojonych działań profilaktycznych przynosi w krótszej lub dłuższej perspektywie czasowej wymierne korzyści dla społeczeństwa w postaci:

- poprawy świadomości zdrowotnej populacji,
- poprawy stanu zdrowia ludności,
- zmniejszenie ilości osób z powikłaniami chorób i trwałym inwalidztwem,
- zmniejszeniem liczby zachorowań i zgonów,
- zwiększenie wykrywalności chorób we wczesnym stadium rozwoju,
- zwiększenia odsetka wyleczeń,
- zmniejszenia absencji chorobowej,
- obniżenia kosztów leczenia,
- mniejszych start finansowych (zasiłki chorobowe, straty produkcyjne).

Na każdym etapie działań profilaktycznych znaczącą rolę odgrywa edukacja zdrowotna – proces, w trakcie którego ludzie uczą się dbać o zdrowie własne i innych osób. Koncentruje się ona na świadomości związków między zdrowiem człowieka a jego stylem życia oraz środowiskiem fizycznym i społecznym, na kształtowaniu przekonań i umiejętności, które powinny prowadzić do zachowań prozdrowotnych.

Główne problemy zdrowotne ludności wyznaczają kierunki działań z zakresu promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej, adresowanych do ogółu lokalnej społeczności. Na terenie powiatu kwidzyńskiego prowadzone są programy profilaktyki chorób cywilizacyjnych, zarówno krajowe jak i samorządowe, w szczególności dotyczące profilaktyki nowotworów, w tym m.in.: profilaktyka chorób płuc – badania w kierunku wczesnego wykrywania gruźlicy i nowotworów układu oddechowego u mieszkańców powiatu kwidzyńskiego (w 2013 roku), program profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) finansowany ze środków budżetu miasta Kwidzyna (2011-2014).

Jednym z kluczowych przedsięwzięć z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki chorób dla mieszkańców powiatu, był realizowany przez Powiat od lutego 2015 r. do lipca 2016 r. projekt pilotażowy, pn. ***Równi w zdrowiu – profilaktyka i wczesne wykrywanie nowotworów oraz promocja zdrowia w powiecie kwidzyńskim***, w ramach Programu PL13 *Ograniczanie społecznych nierówności w zdrowiu*, finansowany ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2009-2014 oraz budżetu państwa. Celem projektu była poprawa zdrowia publicznego i ograniczenie społecznych nierówności w zdrowiu oraz zmniejszenie zachorowalności na choroby związane ze stylem życia na obszarze powiatu kwidzyńskiego. W wyniku realizacji projektu znaczna część populacji powiatu została poddana badaniom przesiewowym i/lub wzięła udział w programach promocji zdrowia. Przeprowadzono badania profilaktyczne w zakresie nowotworów płuc i szyjki macicy u prawie 5 tysięcy mieszkańców. W ramach projektu m.in. zaszczepiono 1500 osób (w tym 1210 dziewczynek urodzonych w latach 2001, 2002, 2003, 2004) szczepionką ochronną przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV). Całkowity koszt projektu wyniósł 3 150 208 PLN.

Kontynuacją projektu jest realizowany program polityki zdrowotnej pn. „Powiatowy program profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) na lata 2017-2019”. Celem programu jest zmniejszenie liczby zachorowań na raka szyjki macicy poprzez przeprowadzenie edukacji zdrowotnej oraz wykonanie szczepień ochronnych szczepionką przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV) w populacji 12-letnich dziewczynek z powiatu kwidzyńskiego, a w perspektywie wieloletniej – zmniejszenie zapadalności i umieralności z powodu raka szyjki macicy kobiet zamieszkałych w powiecie kwidzyńskim.

Podejmowano również działania adresowane do uczniów szkół ponadgimnazjalnych, mające na celu podniesienie poziomu wiedzy na temat udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej. Ponadto w placówkach oświatowych na terenie powiatu kwidzyńskiego prowadzone są ogólnopolskie programy edukacyjno-profilaktyczne w zakresie palenia tytoniu oraz aktywności ruchowej, skierowane głównie do dzieci i młodzieży, przez co w działalność prozdrowotną włączane są także osoby dorosłe (rodzice i nauczyciele).

WYDATKI BUDŻETU POWIATU NA OCHRONĘ ZDROWIA

Wskaźnik nakładów zdrowotnych w latach 2014-2016, plasuje powiat kwidzyński na 2.-3. pozycji wśród powiatów podregionu starogardzkiego. Najniższy wskaźnik nakładów zdrowotnych miał powiat tczewski, a tuż za nim powiat malborski.

Tabela nr 50 – Udział wydatków na ochronę zdrowia w strukturze wydatków budżetu powiatu

Powiat	Wydatki na ochronę zdrowia w budżecie powiatu (%)		
	2014	2015	2016
kwidzyński	4,3	5,6	3,7
malborski	4,0	5,3	2,7
starogardzki	6,4	5,2	5,2
sztumski	7,5	5,9	4,2
tczewski	2,9	4,2	2,2

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS <https://bdl.stat.gov.pl>
Stan na dzień: 31.12 danego roku kalendarzowego

Znaczący wpływ na wysokie miejsca powiatu kwidzyńskiego i powiatu sztumskiego miał zapewne udział środków zewnętrznych (Norweskiego Mechanizmu Finansowego oraz budżetu państwa) pozyskanych na realizowane przez obydwa powiaty w analizowanym okresie programy profilaktyki i promocji zdrowia. Ponadto, Powiat Kwidzyński wydatkuje środki z budżetu powiatu na objęcie udziałów w kapitale zakładowym Spółki „Zdrowie”, z przeznaczeniem na realizację inwestycji mających na celu modernizację szpitala.

PRZESTRZEŃ

Wieloletni dokument strategiczny ma m.in. utrwalić problematykę Przestrzeni w obszarze zainteresowań i troski społeczności powiatu.

Z opracowań strategicznych wyższego rzędu wynika, iż :

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020

We wnioskach z analizy sytuacji społeczno-gospodarczej województwa w punkcie 4 określa się, że pomorskie charakteryzuje się unikatowym środowiskiem i walorami krajobrazowymi oraz różnorodnością kulturową, wynikającą z tożsamości regionalnej i lokalnej czerpiącej z dziedzictwa Kaszub, Kociewia, Powiśla, Żuław i innych części regionu oraz tradycji morskich i historycznych, w tym solidarnościowych. W dokumencie wytyczono 3 cele strategiczne, 10 celów operacyjnych i liczne kierunki działania. W ramach celu strategicznego 1, zawarto cel operacyjny 3 pt. Unikatowa oferta turystyczna i kulturalna. W tym ujęciu dziedzictwo kulturowe coraz częściej traktowane jest jako istotny czynnik rozwoju lokalnego (sposób na aktywizację gospodarczą, tworzenie nowych miejsc pracy oraz kreowanie pozytywnego wizerunku danego obszaru).

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030

W dokumencie tym uznano ogólną zasadę długookresowego równoważenia rozwoju. Jedną z tych zasad jest stosowanie potrójnej integralnej ochrony wartości przyrodniczych, kulturowych i krajobrazu. W rozdziale 12.1.2. poświęconym systemowi ochrony środowiska kulturowego wskazano, że ochrona elementów dziedzictwa kulturowego jest częścią składową procesu kształtowania i ochrony ładu przestrzennego. Sformułowano następujące zasady zagospodarowania przestrzennego:

- 1) Ochrona różnorodności dziedzictwa kulturowego wykształconego w wyniku wielu procesów kulturowych oraz dóbr kultury współczesnej.
- 2) Ochrona zachowanych zespołów obiektów zabytkowych o wyrazistej tożsamości – nawet jeśli poszczególne obiekty nie posiadają wybitnej wartości historycznej lub artystycznej.
- 3) Wprowadzanie funkcji umożliwiających efektywne i racjonalne gospodarowanie obiektem zabytkowym.
- 4) Unikanie przekształceń przestrzennych mogących zagrażać zasobom dziedzictwa kulturowego, np.: dysharmonijne lub szkodliwe sąsiedztwo.
- 5) Stwarzanie przestrzennych warunków dla kontynuacji funkcji tożsamyh dla tradycji miejsca, których podtrzymywanie jest racjonalne, np.: targowe w śródmieściach miast o korzeniu średniowiecznym, rybołówstwo na wybrzeżu i rybactwo na Zalewie Wiślanym.
- 6) Ekspozowanie w strukturze przestrzennej, w panoramach i sylwetach miejscowości elementów najcenniejszych i udostępnianie miejsc o wysokich walorach kulturowych, w szczególności zabytków rangi światowej, europejskiej i krajowej oraz wybitnych dóbr kultury współczesnej.

Wdrażana Strategia, poprzez wykonanie wskazanych zadań, ma pomóc w kształtowaniu procesów przestrzennych oraz osiągnięcia zrównoważonego rozwoju powiatu.

Tabela nr 51 – Katalog zasobów powiatu

MIASTA		GMINY					
REJESTR ZABYTKÓW NIERUCHOMYCH ARCHITEKTURY							
KWIDZYN	PRABUTY	GARDEJA	KWIDZYN	PRABUTY	RYJEWO	SADLINKI	RAZEM
59	14	12	12	14	9	2	122
REJESTR ZABYTKOW NIERUCHOMYCH ARCHEOLOGICZNYCH							
1	1	3	7	1	8	0	21
REJESTR ZABYTKOW RUCHOMYCH (zespoły wyposażenia)							
2	2	0	2	2	2	0	10
EWIDENCJA ZABYTKOW NIERUCHOMYCH							
628	396	460	473	329	189	623	3098
EWIDENCJA ZABYTKÓW ARCHEOLOGICZNYCH							
31	5	114	134	79	65	8	436
EWIDENCJA UKŁADÓW URBANISTYCZNYCH I RURALISTYCZNYCH							
1	1	9	11	7	10	11	50
EWIDENCJA HISTORYCZNYCH CMENTARZY							
10	5	23	16	15	8	12	89

Źródło : Program Opieki nad Zabytkami Powiatu Kwidzyńskiego na lata 2016-2019
Stan na dzień : 31.12.2015 r.

Tabela nr 52 – Zabytki stanowiące własność powiatu

L.P.	OBIEKT	ADRES	FORMA OCHRONY
1.	Gimnazjum Klasyczne ob. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1	Kwidzyn, ul. Słowiańska 17	Rejestr zabytków
2.	Pałac Fermora, siedziba regencji, ob. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2	Kwidzyn, ul. Katedralna 5	Rejestr zabytków
3.	Gimnazjum Polskie, ob. Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 1	Kwidzyn, ul. Konarskiego 12	Rejestr zabytków
4.	Koszary Szkoły Podoficerskiej, ob. Urząd Pracy	Kwidzyn, ul. Grudziądzka 30	Rejestr zabytków
6.	Koszary artyleryjskie, ob. siedziba Starostwa Powiatowego	Kwidzyn, ul. Kościuszki 29 b	Gminna Ewidencja Zabytków
7.	Zespół budynków, ob. Dom Pomocy Społecznej	Ryjewo, ul. Słoneczna 14	Gminna Ewidencja Zabytków

Źródło : Program Opieki nad Zabytkami Powiatu Kwidzyńskiego na lata 2016-2019
Stan na dzień : 31.12.2017 r.

GOSPODARKA

Ministerstwo Finansów publikuje dane dotyczące **wskaźnika dochodów podatkowych w przeliczeniu na jednego mieszkańca**, który ukazuje aktualną kondycję poszczególnych jednostek administracyjnych. Poniżej porównano wskaźnik na lata 2016-2018 dla powiatu kwidzyńskiego na tle kraju, województwa pomorskiego oraz powiatów malborskiego, sztumskiego, starogardzkiego i tczewskiego.

Tabela nr 53 – Dane dotyczące wskaźnika dochodów podatkowych w przeliczeniu na jednego mieszkańca

<i>Jednostka administracyjna</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>
POLSKA (wskaźnik powiatowy dla kraju)	199,59	216,38	232,60
Województwo Pomorskie (wskaźnik dla województwa pomorskiego)	146,46	147,05	154,01
Podregion starogardzki – powiaty :			
Powiat kwidzyński	136,25	149,94	162,50
Powiat malborski	140,24	150,56	163,27
Powiat sztumski	102,20	112,82	118,53
Powiat starogardzki	134,38	145,03	159,77
Powiat tczewski	152,86	163,22	176,77

Źródło danych : Ministerstwo Finansów, www.mf.gov.pl
Stan na dzień : 14.12.2017 r.

Wartość wskaźnika na latach 2016-2018 wzrosła w odniesieniu poszczególnych jednostek administracyjnych, w tym także i dla powiatu kwidzyńskiego. Dla powiatu kwidzyńskiego wskaźnik jest niższy od wskaźnika dla kraju oraz niższy od wskaźnika dla województwa pomorskiego w roku 2016, natomiast wyższy w latach 2017-2018. Wyższą wartość notuje w stosunku do powiatów sztumskiego i starogardzkiego, a niższą od powiatu malborskiego i tczewskiego.

Zasobność jednostki samorządu terytorialnego oraz jej możliwości rozwojowe odzwierciedla **wskaźnik wartości dochodów w przeliczeniu na jednego mieszkańca danej jednostki**. Poniżej porównano wskaźnik w latach 2014-2016 dla powiatu kwidzyńskiego na tle województwa oraz powiatów malborskiego, sztumskiego, starogardzkiego i tczewskiego.

Tabela nr 54 – Dane dotyczące wskaźnika wartości dochodów w przeliczeniu na jednego mieszkańca danej jednostki

Jednostka administracyjna	2014	2015	2016
	PLN	PLN	PLN
Województwo pomorskie	387,27	365,43	315,52
Podregion starogardzki – powiaty :			
Powiat kwidzyński	936,56	971,43	1 049,26
Powiat malborski	1 211,14	1 197,84	1 245,99
Powiat sztumski	1 084,09	1 095,11	1 070,75
Powiat starogardzki	949,26	964,87	979,16
Powiat tczewski	1 264,69	1 147,39	1 137,96

Źródło danych : Bank Danych Lokalnych.
Stan na dzień : 31.12 danego roku kalendarzowego.

Wartość wskaźnika w latach 2014-2016 dla powiatu kwidzyńskiego była wyższa od wskaźnika dla województwa, niższa od wartości wskaźnika dla powiatów malborskiego i sztumskiego, niższa była także w roku 2014 w stosunku do powiatu starogardzkiego, ale wyższa w latach 2015-2016. Zanotowano także niższą wartość w stosunku do powiatu tczewskiego.

Miarą atrakcyjności danego powiatu, jako wspólnego obszaru razem z gminami jest **wskaźnik udziału wydatków inwestycyjnych gmin i powiatu w wydatkach ogółem**. Poniżej porównano wskaźnik w latach 2014-2016 dla powiatu kwidzyńskiego na tle województwa oraz powiatów malborskiego, sztumskiego, starogardzkiego i tczewskiego.

Tabela nr 55 – Dane dotyczące wskaźnika udziału wydatków inwestycyjnych gmin i powiatu w wydatkach ogółem

Jednostka administracyjna	2014	2015	2016
	%	%	%
Województwo pomorskie	19,4	17,6	11,6
Podregion starogardzki – powiaty :			
Powiat kwidzyński	10,6	9,8	8,9
Powiat malborski	16,2	11,0	10,2
Powiat sztumski	16,3	14,0	14,3

Powiat starogardzki	13,8	10,8	8,5
Powiat tczewski	10,3	13,8	11,3

Źródło danych : Bank Danych Lokalnych.
Stan na dzień : 31.12 danego roku kalendarzowego.

Wartość wskaźnika w latach 2014-2016 dla powiatu kwidzyńskiego i gmin była niższa od wartości wskaźnika dla województwa pomorskiego oraz powiatów malborskiego i sztumskiego i ich gmin, niższa była także w latach 2014-2015 w stosunku do powiatu starogardzkiego i jego gmin, a wyższa w roku 2016. Wyższa w roku 2014 w stosunku do powiatu tczewskiego, a niższa w latach 2015-2016.

Na terenie powiatu kwidzyńskiego, zgodnie z danymi statystycznymi opublikowanymi w Banku Danych Lokalnych wg stanu na koniec 2016 roku zarejestrowanych było 7 858 podmiotów gospodarki narodowej. Według klas wielkości – tj. kryterium liczby pracujących - najwięcej podmiotów znajduje się w przedziale 0-9 – tj. 7 504, a najmniej w przedziale 1000 i więcej – 2. W przedziałach 10-49 – 280, 50-249 – 66, 250-999 – 6. Ponadto w przedziale 0-249 znajduje się 7 850 podmiotów, czyli 99,89 % ogółu podmiotów. Zgodnie z danymi opublikowanymi w Biuletynie Statystycznym Województwa Pomorskiego IV kwartał 2017 - na koniec 2016 roku w województwie pomorskim zarejestrowanych było 286 844 podmiotów gospodarki narodowej, czyli w powiecie kwidzyńskim zarejestrowanych było 2,74 % ogółu podmiotów w województwie pomorskim. Główny Urząd Statystyczny informuje, iż na dzień 31.12.2016 r. w Polsce zarejestrowanych w rejestrze REGON było 3 828 687 podmiotów – dotyczy to tych, które deklarują prowadzenie działalności gospodarczej. Ponadto zarówno na terenie województwa pomorskiego, jak i kraju systematycznie rośnie wskaźnik liczby MSP na 10 tysięcy mieszkańców, który wynosił – w 2014 r. w województwie – 1198 (Polska – 1069), w 2015 r. – 1220 (Polska – 1087), w 2016 r, - 1238 (Polska 1101) - (www.strateg.stat.gov.pl).

Poniżej przedstawiono dane dotyczące **podmiotów w powiecie wg sektorów własnościowych** w latach 2014-2016.

Tabela nr 56 – Dane dotyczące podmiotów w powiecie wg sektorów własnościowych w latach 2014-2016

<i>Podmioty wg sektorów własnościowych</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>
Podmioty gospodarki narodowej - ogółem	7 873	7 889	7 858
Sektor publiczny - ogółem	305	303	304
Sektor publiczny – państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	135	131	130
Sektor publiczny – spółki handlowe	9	9	9
Sektor prywatny - ogółem	7 568	7 576	7 526
Sektor prywatny – osoby fizyczne prowadzące	5 672	5 645	5 578

działalność gospodarczą			
Sektor prywatny – spółki handlowe	421	428	435
Sektor prywatny – spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	66	66	65
Sektor prywatny - spółdzielnie	38	38	39
Sektor prywatny – fundacje	21	29	33
Sektor prywatny – stowarzyszenia i organizacje społeczne	226	238	246

Źródło danych : Bank Danych Lokalnych.

Stan na dzień : 31.12 danego roku kalendarzowego.

UWAGA : Nie są prezentowane wszystkie formy prawne podmiotów dlatego dane liczbowe nie sumują się na sektor ogółem.

W analizowanym okresie trzech lat kalendarzowych ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej kształtowała się na zbliżonym poziomie ponad 7850. Najwięcej podmiotów znajduje się w sektorze prywatnym ogółem oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Najmniej w sektorze publicznym – spółki handlowe. Dla powiat kwidzyńskiego istotne dane dotyczą sektora prywatnego – spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego, czyli na koniec 2016 roku – 65 podmiotów.

Dane dotyczące **podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON.**

Tabela nr 57 – Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON

<i>Jednostka administracyjna</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>
Województwo pomorskie	275 990	281 861	286 844
Podregion starogardzki – powiaty :			
Powiat kwidzyński	7 873	7 889	7 858
Powiat malborski	6 484	6 501	6 426
Powiat sztumski	3 278	3 294	3 296
Powiat starogardzki	11 318	11 541	11 595
Powiat tczewski	10 290	10 423	10 530

Źródło danych : Bank Danych Lokalnych.

Stan na dzień : 31.12 danego roku kalendarzowego.

Ogółem podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w analizowanym okresie było więcej w powiecie kwidzyńskim, niż w powiecie malborskim oraz sztumskim. Mniej ich było niż w powiecie starogardzkim oraz tczewskim.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące **wskaźnika podmiotów wpisanych w rejestrze REGON na 10 tys. ludności**

Tabela nr 58 – Dane dotyczące wskaźnika podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności

<i>Jednostka administracyjna</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>
Województwo pomorskie	1 199	1 221	1239
Podregion starogardzki – powiaty :			
Powiat kwidzyński	941	945	941
Powiat malborski	1009	1011	1004
Powiat sztumski	772	777	780
Powiat starogardzki	889	907	909
Powiat tczewski	887	902	909

Źródło danych : Bank Danych Lokalnych.
Stan na dzień : 31.12 danego roku kalendarzowego.

W analizowanym okresie trzech lat kalendarzowych wskaźnik podmiotów wpisanych w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w powiecie kwidzyńskim wzrósł pomiędzy latami 2014-2015, a następnie w latach 2015-2016 zanotowano spadek jego wartości oraz powrót do stanu z końca 2014 roku. Wskaźnik ten był niższy od analogicznego wskaźnika dla województwa oraz powiatu malborskiego, a wyższy od wskaźnika dla powiatu sztumskiego, starogardzkiego oraz tczewskiego.

Dane dotyczące wskaźnika – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1 000 ludności

Tabela nr 59 – Dane dotyczące osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1 000 ludności

Jednostka administracyjna	2014	2015	2016
Województwo pomorskie	86	87	87
Podregion starogardzki – powiaty :			
Powiat kwidzyński	68	68	67
Powiat malborski	72	72	71
Powiat sztumski	54	54	54
Powiat starogardzki	71	72	72
Powiat tczewski	66	67	67

Źródło danych : Bank Danych Lokalnych.
Stan na dzień : 31.12 danego roku kalendarzowego

W analizowanym okresie trzech lat kalendarzowych wskaźnik osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1 000 ludności utrzymywał się na podobnym poziomie w powiecie kwidzyńskim. Był on niższy niż w województwie pomorskim oraz powiecie malborskim i starogardzkim. Był wyższy niż w powiecie sztumskim, gdzie w latach 2014-2016 utrzymywał się na stałym poziomie oraz wyższy w latach 2014-2015 od wskaźnika dla powiatu tczewskiego, a równy w roku 2016.

Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (mln PLN) kształtowały się w latach 2014-2016 w następujący sposób.

Tabela nr 60 – Dane dotyczące nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach

Jednostka administracyjna	2014	2015	2016
Województwo pomorskie	9 715,2	10 357,4	8 560,8
Podregion starogardzki – powiaty :			
Powiat kwidzyński	441,3	276,5	287,3
Powiat malborski	384,2	125,4	98,8
Powiat sztumski	188,7	127,2	96,9

Powiat starogardzki	333,5	501,4	263,7
Powiat tczewski	332,3	422,8	391,9

Źródło danych : Bank Danych Lokalnych.

Stan na dzień : 31.12 danego roku kalendarzowego.

Największe nakłady inwestycyjne w powiecie kwidzińskim dotyczyły przemysłu i budownictwa, tj. w roku 2014 – 68,1 %, w roku 2015 – 66,2 %, a w roku 2016 – 85,9 %. Ogółem nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w powiecie kwidzińskim w latach 2014-2016 wyniosły 1005,1 mln PLN, co jest kwotą wyższą niż dla analogicznego okresu dla nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw w powiecie malborskim – 608,4 mln PLN i powiecie sztumskim – 412,8 mln PLN. Niższą natomiast, niż w powiecie starogardzkim – 1 098,6 mln PLN i powiecie tczewskim – 1 147 mln PLN.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (ceny bieżące, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób) na 1 mieszkańca w wieku produkcyjnym w powiecie w stosunku do danych dla województwa pomorskiego stanowiły : w roku 2008 – 54,4 %, 2009 – 45,2 %, 2010 – 118,4 %, 2011 – 77,8 %, 2012 – 72,9 %, 2013 – 109, 8 %, 2014 – 122,3 %, a w roku 2015 – 72,1 %. W latach 2013-2015 wzrósł wskaźnik nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach w stosunku do PKB (%), który wyniósł – 9,0 w 2013 roku dla województwa pomorskiego (dla Polski – 8,0), w roku 2014 – 9,9 dla województwa (dla Polski – 8,7), w roku 2015 – 10,0 dla województwa (dla Polski – 9,3) - www.strateg.stat.gov.pl.

Podkreślenia wymaga obecności w powiecie koncernów zagranicznych z dużym kapitałem oraz możliwościami przyciągania biznesów powiązanych. Stanowi to dowód zaufania biznesu międzynarodowego, a jednocześnie jest solidnym podłożem kapitału przemysłowego, za którym stoją wykwalifikowani pracownicy. Sytuacja gospodarcza w powiecie determinowana jest w zasadniczym stopniu faktem lokalizacji przedsiębiorstwa przemysłowego o europejskim potencjale oraz towarzyszących mu kilku innych firm. Przedsiębiorstwa te ze względu na swą wielkość stanowią „punkt ciężenia” zarówno dla gospodarki jak i rynku pracy. Kapitał zagraniczny na jednego mieszkańca w wieku produkcyjnym w powiecie kwidzińskim na koniec 2016 roku, zgodnie z danymi ze statystyki publicznej to kwota 3 894,00 PLN i była ona wyższa od analogicznych danych dla powiatu malborskiego, gdzie ta kwota wynosi 728,00 PLN, czyli tylko około 18-19 % kwoty w powiecie kwidzińskim oraz wyższa od danych dla powiatu starogardzkiego – 2 622,00 PLN – czyli około 67 %. Niższa natomiast niż dla powiatu tczewskiego – 8 867,00 PLN. Jak podaje Urząd Statystyczny w Gdańsku najwyższą wartość produkcji sprzedanej (w cenach bieżących) wśród przedsiębiorstw przemysłowych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób osiągnęły podmioty mające siedzibę w Gdańsku – 31916,5 mln PLN (40,5 % wartości dla województwa), w powiecie tczewskim – 8441,5 mln PLN (odpowiednio 10,7 %) oraz w powiecie kwidzińskim – 5917,5 mln PLN (7,5%). Jednocześnie zaznaczono, iż dla powiatu kwidzińskiego nastąpił wzrost w stosunku do roku 2015. To odzwierciedla silną pozycję dużych firm, w szczególności tych z kapitałem zagranicznym i równocześnie determinuje do prowadzenia działań wspierających mniejsze podmioty, których zgodnie z powyższymi danymi jest najwięcej na terenie powiatu i dla których istotne jest tworzenie otoczenia sprzyjającego rozwijaniu ich działalności. O ich sile w przyszłości będzie decydowała nie tylko kondycja wewnętrzna, ale również i czynniki natury infrastrukturalnej, instytucjonalnej, wizerunkowej, jak też i chłonność rynku, dostępność wykwalifikowanych pracowników. Wyzwaniem jest również rosnąca konkurencja nie tylko ze strony innych firm, ale także innych regionów i państw.

Jak wynika z danych opublikowanych w Banku Danych Lokalnych wg stanu na koniec 2016 roku – przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób w powiecie kwidzińskim - to kwota 3 890,63 PLN, co w relacji do średniej krajowej stanowi 90,7 %, a w relacji do średniej wojewódzkiej – 91,0 %. Wynagrodzenia te są wyższe niż w powiecie malborskim – kwota 3 496,46 PLN, tj. 81,5 % średniej krajowej, wyższe niż w powiecie sztumskim – kwota 3 512,00 PLN, tj. 81,9 % średniej krajowej oraz powiecie starogardzkim – kwota 3 643,85 PLN, tj. 84,9 % średniej krajowej. Niższe niż w powiecie tczewskim – kwota 3 960,08 PLN, tj. 92,3 % średniej krajowej. Stosunkowo dobra sytuacja na rynku wysokopłatnej pracy dotyczy firm z kapitałem zagranicznym i jest jedną z przyczyn podejmowania dalszych działań na rzecz rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Relatywnie wysoki poziom wynagrodzeń w dużych firmach stanowi również barierę rozwoju dla MSP, które nie są w stanie płacić pracownikom tyle ile duże korporacje. Sytuacja taka stwarza w długiej perspektywie czasowej duże ryzyko w przypadku negatywnego scenariusza dla powiatu, jakim było by wycofanie się dużych firm z tego terenu. Podkreślić należy, iż liczba przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym na terenie województwa pomorskiego w ostatnich latach uległa zmniejszeniu, z 1430 w roku 2014, 1373 w roku 2015 do 1350 w roku 2016. Nieco inaczej dane te wyglądają dla Polski – w roku 2014 – 26 464, w 2015 – 25 961, a w roku 2016 – 26 051. Zmniejszyła się także wartość wskaźnika podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. mieszkańców w województwie pomorskim – z 6,2 – w 2014 r., 5,9 – w 2015 r., do 5,8 – w 2016 r. W Polsce wskaźnik wynosił – 6,9 w roku 2014, 6,8 w roku 2015 i 2016 (www.strateg.stat.gov.pl).

Jak podaje Główny Urząd Statystyczny wg stanu na koniec 2015 roku – 22 150 mieszkańców powiatu było w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) – w tym 10 767 kobiet oraz 11 383 mężczyzn. Według danych z ostatniego Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 12,2 % ludności posiada wykształcenie wyższe, 2,5 % wykształcenie policealne, 11,2 % średnie ogólnokształcące, a 18,9 % średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 24,6 % mieszkańców powiatu, gimnazjalnym 6,4 %, natomiast 22,4 % podstawowym ukończonym, a 1,7 % mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej. W porównaniu do średniej krajowej mieszkańcy powiatu mają niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w powiecie największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone – 24,9 % oraz średnie zawodowe – 17,8 %. Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe – 32,2 % oraz średnie zawodowe – 20,1 %. Na terenie powiatu siedzibę ma tylko jedna uczelnia wyższa. Dane powyższe wskazują na istotne bariery w uczestniczeniu w działalności innowacyjnej. Rozwój gospodarczy w powiecie oparty jest raczej na czynnikach zewnętrznych w postaci firm z udziałem kapitału zagranicznego, niż na będących w posiadaniu mieszkańców powiatu małych i średnich przedsiębiorstwach. W dobie rozwoju społeczeństwa i gospodarki opartej na wiedzy działalność badawcza i rozwojowa (B+R) traktowana jest jako jeden z trzech najważniejszych (obok kapitału i pracy), czynników determinujących wzrost i rozwój gospodarczy. Wyniki badania statystycznego opublikowane przez Urząd Statystyczny w Gdańsku, dotyczące działalności innowacyjnej przedsiębiorstw w 2016 r., wskazują, iż :

- w porównaniu z rokiem 2015 zmniejszyły się nakłady na działalność innowacyjną, natomiast zwiększył się udział przedsiębiorstw aktywnych innowacyjnie,
- największy udział przedsiębiorstw aktywnych innowacyjnie odnotowano w grupie jednostek dużych, tj. liczących 250 i więcej pracujących,
- w strukturze nakładów na działalność innowacyjną dominowały nakłady inwestycyjne na środki trwałe służące wdrażaniu innowacji produktowych i procesowych,
- główne źródła finansowania nakładów na działalność innowacyjną stanowiły środki własne.

Firmy w coraz większym stopniu są zainteresowane innowacjami, przy czym dotyczy to głównie większych przedsiębiorstw, które skupiają się przede wszystkim na innowacjach produktowych i procesowych. Odsetek MSP wprowadzających innowacje produktowe, lub procesowe w Polsce spadł z 22,2 % w roku 2004 do 14,7 % w roku 2016 (www.strateg.stat.gov.pl). Działalność ta prowadzona jest głównie w oparciu o środki własne. Małe firmy, których jak wykazano w powiecie jest najwięcej napotykać na bariery w tym zakresie. Z praktyki wynika, że nie są one w stanie samodzielnie nadążyć za tempem zmian w gospodarce, jak również często nie mają wystarczających zasobów (materiałnych, finansowych, ludzkich) by samodzielnie konkurować na globalnym rynku, w którym coraz istotniejszą rolę odgrywa innowacja. Ponadto innowacje rzadko występują w izolacji – to wysoce interaktywny proces we współpracy w rosnącej i zróżnicowanej sieci interesariuszy. Firmy czerpią wiedzę z wielu źródeł, poprzez partnerstwo, alianse, joint-ventures z podmiotami zewnętrznymi, lub poprzez nabycie wiedzy, jak umowy na prowadzenie prac B+R czy zakup licencji. To współpraca staje się środkiem do rozszerzenia zakresu projektów rozwojowych, sposobem na uzupełnienie kompetencji firm. Należy zwrócić uwagę na rozwój instytucji wspierających innowacyjność oraz transfer technologii, które przyspieszyłyby dyfuzję rozwiązań innowacyjnych. Mechanizmy informacji i współpracy w tym zakresie należy dostosować do aktualnych potrzeb rynku. Niezbędne w tym procesie jest zapewnienie odpowiednich standardów oraz wykwalifikowanej kadry specjalistów, zdolnych wesprzeć przedsiębiorstwa i jednostki naukowo-badawcze w efektywnej realizacji procesów komercjalizacji wypracowanych rozwiązań oraz nawiązywaniu i utrzymywaniu kontaktów między sektorami nauki i biznesu. Wśród jednostek, które wykazują działalność innowacyjną zdecydowanie dominują duże przedsiębiorstwa przemysłowe. Udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw przemysłowych od 2011 roku systematycznie wzrasta i wynosił : w 2011 roku – 16,1 %, 2012 – 16,5 %, 2013 – 17,1 %, 2014 – 17,5 %, 2015 – 17,6 %, 2016 – 18,7 % („Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w latach 2014-2016 – Główny Urząd Statystyczny, 2017). Tak więc innowacje są wdrażane z roku na rok w coraz większej liczbie przedsiębiorstw przemysłowych, tym samym należy zwracać uwagę na firmy mniejsze, nie tylko na te które działają w przemyśle. Tym bardziej, iż nakłady na działalność badawczo – rozwojową na jednego mieszkańca w województwie pomorskim (dane Urzędu Statystycznego w Gdańsku oraz www.strateg.stat.gov.pl) w latach 2014-2016 systematycznie się zwiększały i wynosiły : w roku 2014 – 448,8 PLN (Polska – 420,00 PLN), w roku 2015 – 501,6 PLN (Polska – 470,00 PLN), a w roku 2016 – 535,5 PLN (Polska – 467,00 PLN). Wprowadzanie innowacji jest fundamentalnym czynnikiem wpływającym na pozycję firmy na rynku. Jak określono w „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)” wysoka innowacyjność spowoduje, że podmioty gospodarcze będą uzyskiwać więcej ze sprzedaży produktów (udział przychodów netto ze sprzedaży produktów innowacyjnych przedsiębiorstw przemysłowych/usługowych wzrośnie odpowiednio z 8,8%/3,3% w 2014 r. do 10%/4% w 2020 r. i 14%/6% w 2030 r.). To przełoży się na wyższe wydatki na B+R oraz wyższe wynagrodzenia. Zwiększenie innowacyjności jest niezbędne dla stworzenia nowych przewag konkurencyjnych.

W obliczu przedstawionej sytuacji istotnym jest kontynuowanie działań mających na celu podnoszenie konkurencyjności i innowacyjności MSP w powiecie oraz ukierunkowywanie ich aktywności na nowe, innowacyjne dziedziny, w tym także w ramach działalności klastrowej, czyli wzajemnie powiązanych firm na danym obszarze geograficznym, wyspecjalizowanych dostawców, jednostek świadczących usługi, firm działających w pokrewnych sektorach i związanych z nimi instytucji (np. uczelni, stowarzyszeń handlowych oraz instytucji finansowych). Klastry powstają głównie jako inicjatywy oddolne w wyniku zapotrzebowania ich członków na realizację wspólnych przedsięwzięć rozwojowych. Przyczyniają się do podniesienia pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstw oraz stanowią pole wymiany wiedzy i doświadczeń w obszarach transferu technologii oraz rozwoju procesów uczenia się pozwalających na tworzenie własnego know-how i wprowadzania na rynek nowych

pomysłów. Pobudzanie kreatywności, przedsiębiorczości i postaw innowacyjnych ma przyczynić się do stopniowego eliminowania jednej z głównych barier w zakresie współpracy między nauką, a biznesem, jaką jest brak przekonania, że taka współpraca przynosi obopólne korzyści. Kreatywność, przedsiębiorczość, otwartość na zmiany oraz chęć tworzenia i wdrażania nowych pomysłów i technologii w przedsiębiorstwach to cechy, które przekładają się na rozwój innowacyjności na danym terenie. Bez otwartości na nowe pomysły i wyzwania, działania innowacyjne będą zawsze odbierane jako ryzykowne i nie do zaakceptowania. Z tego względu również szczególnie istotna jest budowa klimatu zaufania, zarówno pomiędzy przedsiębiorstwami, jak i w innych relacjach – pracownik-pracodawca, przedsiębiorstwo – instytucja finansowa oraz przedsiębiorstwo – urząd, które pozwalają na uruchomienie procesów dzielenia się wiedzą. Służyć temu mogą różnego rodzaju inicjatywy promujące postawy otwarte, innowacyjne i kreatywne.

Ważną sprawą pozostaje tworzenie warunków do lokowania w powiecie inwestycji gospodarczych, w tym udostępnianie przygotowanych terenów – jak tych, które pozostają obecnie w dyspozycji Kwidzyńskiego Parku Przemysłowo – Technologicznego Sp. z o.o., w której to Spółce powiat jest jednym z udziałowców, czy też ewentualnie innych w przyszłości. Działalność Spółki zarządzającej Kwidzyńskim Parkiem Przemysłowo – Technologicznym dotyczy szeroko ujętego obszaru wspierania rozwoju przedsiębiorczości poprzez tworzenie korzystnych warunków do podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej, w szczególności wspierania mikro przedsiębiorców oraz małych i średnich firm, a także wspieranie podejmowania i prowadzenia działalności o charakterze innowacyjnym, której celem jest opracowanie i wdrażanie nowych, lub istotnie ulepszonych produktów i procesów oraz współpraca z lokalnymi podmiotami działającymi na rzecz wszechstronnego rozwoju powiatu. Wobec powyższego to Spółka jest tym podmiotem w powiecie wokół którego prowadzone są aktualnie i będą w przyszłości inicjatywy dotyczące rozwoju przedsiębiorczości. Oczywiście w tym temacie także rozwój różnego rodzaju partnerstw klastrowych i innych jest jak najbardziej wskazany i pożądaný. Wzmocnienia wymaga jakość i skuteczność oferty kierowanej do inwestorów, przy czym należy także wskazać tu na brak konkretnych rozwiązań systemowych. Kontynuacji wymaga również rozpoczęty w powiecie proces kształcenia adekwatnego do potrzeb gospodarki powiatu w oparciu o systemową współpracę z pracodawcami. Należy również pracować nad taką ofertą szkół, która będzie odpowiadała na potrzeby rynku pracy i uwzględniała lokalną specyfikę gospodarczą.

Dalszej kontynuacji wymaga wspieranie przedsięwzięć z zakresu wykorzystania odnawialnych źródeł energii, efektywności energetycznej oraz edukacji ekologicznej mieszkańców powiatu w obszarze ochrony środowiska. Powiat posiada środki pochodzące z opłat i kar za korzystanie ze środowiska, które może przeznaczać na cele ochrony środowiska wskazane ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz.U.2017.519 j.t. z późn. zm.). Dotychczas środki te w większości przekazywane były na cele związane z OZE, termomodernizacją własnych obiektów, utrzymaniem terenów zieleni, udrażnianiem przepustów funkcjonujących w ciągach melioracji i odwodnieni związanych z utrzymaniem dróg powiatowych oraz opracowywanie wynikających z przepisów prawa dokumentów (UPUL) i dokumentacji dotyczących osuwisk. Dotowane były także inwestycje prowadzone przez gminy.

Siłą powiatu kwidzyńskiego są mieszkańcy oraz ich aktywność m.in. na terenach wiejskich, którzy wiedzą jak najlepiej wykorzystywać i promować walory swojego otoczenia, miejscową kulturę i tradycję oraz również potencjał społeczno-gospodarczy. Jak wynika z danych statystycznych opublikowanych w Banku Danych Lokalnych wg stanu na koniec 2016 roku około 44 % ludności powiatu zamieszkuje tereny wiejskie, dlatego również ten znaczący obszar uwzględniono przy planowaniu rozwoju powiatu kwidzyńskiego. Szansy rozwojowej należy upatrywać we współpracy na rzecz rozwoju tych obszarów poprzez wspieranie

lokalnych partnerstw działających w sposób oddolny. Istotną sprawą jest budowanie kapitału społecznego poprzez aktywizację mieszkańców oraz przyczynianie się do powstawania nowych miejsc pracy na obszarach wiejskich, a także polepszenie zarządzania lokalnymi zasobami i ich waloryzacja, w skutek pośredniego włączenia lokalnych grup działania w system zarządzania danym obszarem. Jak wskazują dane statystyczne wskaźnik osób fizycznych prowadzących działalność na terenach wiejskich na 100 tys. osób w wieku produkcyjnym w latach 2014-2016 w województwie pomorskim utrzymywał się na stałym poziomie -14, w Polsce również na stałym poziomie - 12, natomiast w latach 2012-2013 wskaźnik osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym na wsi w województwie zwiększył się z 9,98 w roku 2012 do 10,28 w roku 2013, w Polsce wzrósł z 8,77 w roku 2012 do 9,06 w roku 2013 - www.strateg.stat.gov.pl.

INFRASTRUKTURA

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Na aktualny układ drogowy powiatu kwidzyńskiego składa się sieć dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych. Teren powiatu przecina ponad 960 km dróg publicznych (w tym ok. 40,4 km dróg krajowych, ok. 185 km dróg wojewódzkich, 235 km dróg powiatowych oraz ok. 500 km dróg gminnych) i 62,3 km linii kolejowych, z odcinkiem linii 207 Toruń Wschodni – Malbork o długości 31,65 km.

Szczegółowe dane dotyczące przebiegu dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych przez teren powiatu kwidzyńskiego zostały przedstawione w poniższych tabelach.

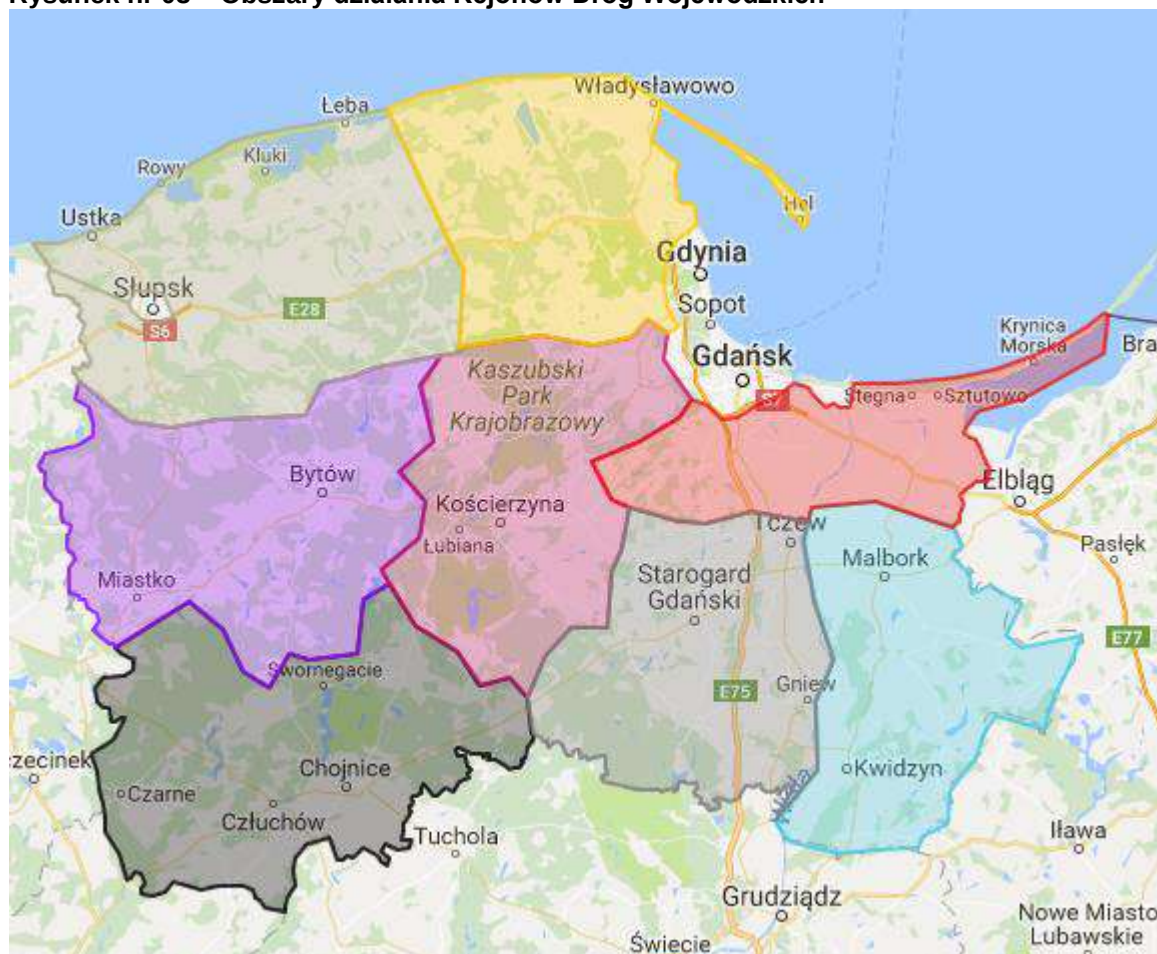
Tabela nr 61 - Drogi krajowe przebiegające przez teren powiatu kwidzyńskiego

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi	Kilometraż		Długość odcinka
			od	do	
1.	55	Nowy Dwór Gdański - Malbork - Kwidzyn - Grudziądz - Stolno na odc. gr. powiatu - Kwidzyn - gr. województwa	46,331	80,362	34,031
2.	90	Jeleń - Kwidzyn odc. Rz. Wisła - Kwidzyn	5,576	11,928	6,352
					40,383

Źródło: Opracowanie własne
Stan na dzień : 08.05.2018

W skład Zarządu Dróg Wojewódzkich Gdańsk wchodzi 8 jednostek terenowych, tzw. Rejonów Dróg Wojewódzkich, które zlokalizowane są w: Gdańsku, Pucku, Kartuzach, Starogardzie Gdańskim, Sztumie, Chojnicach, Lęborku oraz Bytowie. Długość dróg wojewódzkich na terenie województwa pomorskiego wynosi 1729 km.

Rysunek nr 03 – Obszary działania Rejonów Dróg Wojewódzkich

Źródło: ZDW Gdańsk
Stan na dzień : 27.03.2017 r

Należy zwrócić uwagę, iż najdłuższą siecią dróg wojewódzkich o długości 288 km administruje RDW Sztum obejmujący swoim działaniem powiaty malborski, sztumski i kwidziński.

Tabela nr 62 – Długość dróg wojewódzkich administrowanych przez Rejony

<i>Lp.</i>	<i>Siedziba Rejonu</i>	<i>Długość administrowanych dróg</i>
1.	RDW Lębork	191 km
2.	RDW Bytów	177 km
3.	RDW Chojnice	178 km
4.	RDW Puck	210 km
5.	RDW Kartuzy	260 km
6.	RDW Gdańsk	189 km
7.	RDW Starogard Gd.	236 km
8.	RDW Sztum	288 km

Źródło: ZDW Gdańsk
Stan na dzień : 27.03.2017 r

Jednakże na terenie powiatu kwidzyńskiego RDW Sztum zarządza siecią aż 64% ich długości, czyli 185 km.

Tabela nr 63 - Drogi wojewódzkie przebiegające przez teren powiatu kwidzyńskiego

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi	Kilometraż		Długość odcinka
			od	do	
1.	518	Gniew-rz.Wisła*-Janowo-Gurcz-Kwidzyn	1,337	14,080	12,743
2.	520	Prabuty-Kamieniec	0,000	7,625	7,625
3.	521	Kwidzn-Prabuty-Susz-Ilawa	0,000	25,448	25,448
4.	522	Górki-Prabuty-Trumieje-Sobiewola	11,240	38,033	26,793
5.	523	Gardeja-Trumieje	0,000	16,336	16,336
6.	524	Brachlewo-Licze	0,000	12,461	12,461
7.	525	Stacja kolejowa Ryjowo-Szkaradowo-Droga 518	0,000	9,447	9,447
8.	529	Droga 518-Stacja kolejowa Brachlewo	0,000	3,016	3,016
9.	532	Stacja kolejowa Kwidzyn-Rozpędziny-Sadlinki-Okrągła Łąka-Gardeja	0,000	20,761	20,761
10.	588	Droga 90 /Opalenie/-rz. Wisła*-Grabówko-Kwidzyn	2,030	8,377	6,347
11.	602	Mątownie Pastwiska-Droga 603	2,440	8,912	6,472
12.	603	Biała Góra-Sztum	0,000	0,340	0,340
13.	605	rz. Wisła-Piekło-Biała Góra-Szkaradowo/droga 525/	2,512	10,012	7,500
14.	606	Tralewo-Benowo	0,000	2,280	2,280
15.	607	Gurcz-Jałowiec-Ryjowo-Sztumska Wieś	0,000	11,080	11,080
16.	608	Ryjowo-Klecewko	0,000	4,062	4,062
17.	611	Sadlinki-Bronisławowo	0,000	6,323	6,323
18.	612	Bronisławowo-Okrągła Łąka-Droga 532	0,000	6,073	6,073
					185,107

Źródło: Opracowanie własne
Stan na dzień : 08.05.2018

Tabela nr 64 - Drogi powiatowe z podziałem na gminy

Lp	Nr drogi	Nazwa drogi	Kilometraż		Suma długości	Gmina
			od	do		
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1	3140G	Kwidzyn - Trzciano	0,000	9,339	9,339	Kwidzyn
2	3201G	Tychnowy – Rakowiec	0,000	8,855	8,855	
3	3202G	Szkaradowo – Gurcz (od granicy gminy do skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 607 w miejscowości Gurcz)	1,504	4,309	2,805	
4	3204G	Janowo – Gniewskie Pole – Lipianki – Korzeniewo	0,000	9,287	9,287	
5	3205G	Gurcz – Pastwa – Lipianki	0,000	5,949	5,949	
6	3208G	Kwidzyn - DW 521	1,189	2,880	1,691	
7	3209G	Grabowo – Rusinowo	0,000	2,575	2,575	
8	3210G	Tychnowy – Dubiel – Straszewo	0,000	5,675	5,675	
9	3217G	Rakowiec – Otoczyn – Morawy - Kołodzieje	0,000	2,705	2,705	
10	3232G	Rakowiec – Rakowice – Krzykosy (ul. Jeziorna)	0,000	3,841	3,841	

11	3237G	Rakowiec (ul. Pawlicka) – Pawlice – DP nr 3232G	0,000	4,785	4,785	
12	3240G	Grabówko – Białki	0,000	1,120	1,120	
		Razem			58,627	
1	3140G	Kwidzyn - Trzciano	9,339	12,124	2,785	
2	3141G	(Sztum) granica powiatu – Watkowice	7,685	8,875	1,190	
3	3142G	Klecewko – (Pierzchowice – Mikołajki Pomorskie)	0,000	4,990	4,990	
4	3144G	(Postolin) granica powiatu – Pułkowice - Klecewko	0,625	4,348	3,723	
5	3203G	Straszewo – Trzciano	0,000	4,295	4,295	
6	3206G	Trzciano – Orkusz – Sypanica – Prabuty	0,000	2,635	2,635	
7	3212G	Wisząry – Straszewo	0,000	3,288	3,288	
		Razem			22,906	
1	3207G	Sadlinki – Otłowiec	0,000	3,580	3,580	
2	3209G	Grabowo – Rusinowo	2,575	14,975	12,400	
3	3226G	DP 3240G – Olszanica	0,000	4,075	4,075	
		Olszanica - DW611	0,000	0,520	0,520	
4	3227G	Nebrowo Małe – Rusinowo	0,000	5,245	5,245	
5	3236G	Bronisławowo – Nebrowo	0,000	4,481	4,481	
6	3238G	DW nr 612 – Rusinowo	0,000	2,534	2,534	
7	3240G	Grabówko – Białki	1,120	4,535	3,415	
		Razem			36,250	
1	3143G	(Wilczewo) granica powiatu – Gdakowo - Kamienna	1,847	5,200	3,353	
2	3145G	(DW 515 – Monasterzysko Wielkie) granica powiatu – Jakubowo - Obrzynowo	8,800	15,139	6,339	
3	3146G	(Stążki) granica powiatu – Jakubowo	6,300	8,005	1,705	
4	3147G	Antonin – granica powiatu (Stążki)	0,000	3,930	3,930	
5	3206G	Trzciano – Orkusz – Sypanica – Prabuty	2,635	11,529	8,894	
6	3211G	Obrzynowo – granica powiatu (Bronowo)	0,000	3,440	3,440	
7	3214G	Trumiejki – Grodziec – granica powiatu (Pławty)	0,000	4,450	4,450	
8	3215G	Rodowo – Rodowo Małe - Popówko	0,000	8,052	8,052	
9	3217G	Rakowiec – Otoczyn – Morawy - Kołodzieje	9,186	12,535	3,349	
10	3218G	Raniewo – Stary Kamień	0,000	3,967	3,967	
11	3221G	Grodziec – granica powiatu (Jawty)	0,000	1,546	1,546	
12	3223G	Kołodzieje – granica powiatu (Babięty)	0,000	2,737	2,737	
		Razem			51,762	
1	3207G	Sadlinki – Otłowiec	3,580	6,870	3,290	
2	3213G	Nowa Wioska – Klasztor	0,000	2,242	2,242	
3	3217G	Rakowiec – Otoczyn – Morawy - Kołodzieje	2,705	9,186	6,481	
4	3219G	Trumieje – granica powiatu (Butowo)	0,000	1,400	1,400	
5	3220G	Czarne Górne – Klecewo – Trumieje	0,000	5,992	5,992	
6	3222G	Wandowo – Rozajny Małe – Czarne Dolne	0,000	6,307	6,307	
7	3224G	Wandowo – Cygany	0,000	4,449	4,449	
8	3225G	Rozajny – Rozajny Małe	0,000	1,717	1,717	

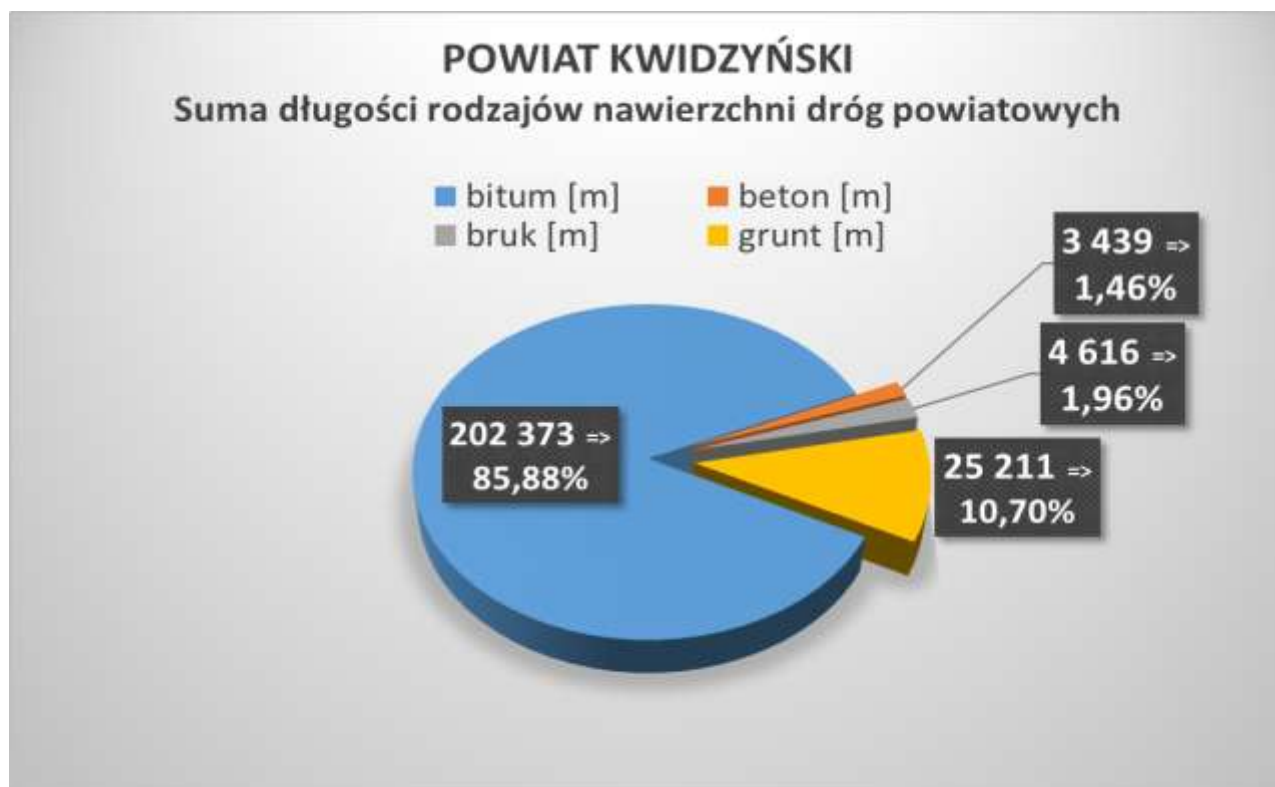
9	3228G	Wandowo – Morawy	0,000	4,295	4,295
10	3229G	(Bronno) Otoczyn - Otoczyn DP 3217G	3,000	3,906	0,906
11	3230G	Krzykosy – Otoczyn	0,000	3,830	3,830
12	3231G	Bądky – Krzykosy – Wandowo – Jaromierz	0,000	12,732	12,732
13	3232G	Rakowiec – Rakowice – Krzykosy (ul. Jeziorna)	3,841	5,080	1,239
14	3233G	Krzykosy – Cygany – Zebrdowo	0,000	7,568	7,568
15	3234G	Gardeja – granica powiatu (Łasin)	0,000	0,660	0,660
16	3235G	DW 523 – Czarne Małe	0,000	2,986	2,986
		Razem			66,094
				Łącznie:	235,639

Źródło: Opracowanie własne
Stan na dzień : 08.05.2018

Zarząd Powiatu Kwidzyńskiego administruje siecią dróg powiatowych publicznych długości 235,639 km, w tym:

- twarde ulepszone - 202,373 km
- twarde nie ulepszone - 8,055 km
- gruntowe - 25,211 km

Wykres nr 10 – Suma długości rodzajów nawierzchni dróg powiatowych

Źródło: Opracowanie własne
Stan na dzień : 08.05.2018

Z danych statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż powiat kwidzyński posiada średnią gęstość dróg publicznych (gminnych i powiatowych) o nawierzchni twardej na 100 km² co przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 65 - Długości dróg publicznych gminnych i powiatowych o nawierzchni twardej w powiatach ziemskich woj. pomorskiego na 100 km²

Nazwa	drogi gminne i powiatowe o twardej nawierzchni na 100 km ²						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
POMORSKIE	51,9	52,8	53,9	55,4	56,2	58,3	58,5
Powiat bytowski	34,7	36,9	38,3	39,2	40,1	38,7	38,9
Powiat chojnicki	38,3	38,9	38,7	40,1	41,5	42,3	44,6
Powiat człuchowski	34,0	35,7	35,7	35,8	35,7	35,2	35,0
Powiat gdański	75,2	75,5	75,8	75,9	76,3	87,0	87,2
Powiat kartuski	59,4	60,7	62,7	69,2	71,7	80,3	82,3
Powiat kościerski	39,4	47,6	47,5	47,7	48,7	48,9	49,5
Powiat kwidzyński	53,3	53,3	52,4	52,4	53,3	53,6	54,8
Powiat lęborski	47,3	48,1	48,3	48,8	49,7	49,7	48,5
Powiat malborski	74,0	73,4	74,1	78,1	78,6	78,5	79,0
Powiat nowodworski	71,8	70,5	70,6	70,0	66,2	66,3	66,4
Powiat pucki	60,5	61,0	68,3	68,5	69,3	78,0	80,2
Powiat słupski	43,9	44,1	43,3	45,5	46,9	47,4	48,3
Powiat starogardzki	43,9	43,3	45,3	49,0	45,6	47,6	48,6
Powiat tczewski	58,7	60,9	61,3	62,4	66,9	67,5	68,3
Powiat wejherowski	51,8	53,9	57,2	58,6	60,4	59,6	61,8
Powiat sztumski	41,6	42,4	42,3	42,5	42,5	42,6	44,5

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/tablica>
Stan na dzień : 31.12 danego roku kalendarzowego

Zdecydowana większość sieci dróg powiatowych wymaga podjęcia rozbudowy bądź generalnego remontu. Stan nawierzchni 20% dróg powiatowych jest dobry, około 50% długości dróg jest zadowalający lecz wymagający jednak stałej konserwacji i modernizacji (remonty częściowe nawierzchni, wzmocnienie nawierzchni nakładkami bitumicznymi, ściecie poboczy, utrzymanie drożności przepustów i rowów odwadniających). Ogólną sytuację dróg należy określić jako nie satysfakcjonującą (spękana nawierzchnia, deformacje profili poprzecznych i podłużnych). Poważnym problemem na drogach jest brak odpowiedniego odwodnienia nawierzchni: 75% rowów wymaga renowacji lub odtworzenia w całości (zawyżone pobocza utrudniają odprowadzenie opadów atmosferycznych szczególnie w okresie zimowym). Jednocześnie należy zwrócić uwagę, iż zabiegi odtworzeniowe i utrzymaniowe polegające na konserwacji urządzeń odwadniających oraz ściecia poboczy powinny odbywać się cyklicznie w interwale 5 letnim w celu poprawnego funkcjonowania tych urządzeń. Nawierzchnia 20% dróg powiatowych wymaga odbudowy lub wykonania nowej konstrukcji nawierzchni utwardzonej w tym dla dróg gruntowych stanowiących 10% udziału sieci drogowej.

Tabela nr 66 - Ocena stanu technicznego dróg po przeglądzie 5 letnim w 2016 roku

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi	Średnia ocena stanu technicznego elementów drogi*
1	3140G	Kwidzyn - Trzciano	4,70
2	3141G	(Sztum) granica powiatu – Watkowice	4,14
3	3142G	Klecewko – (Pierzchowice – Mikołajki Pomorskie)	3,83
4	3143G	(Wilczewo) granica powiatu – Gdakowo - Kamienna	3,56
5	3144G	(Postolin) granica powiatu – Pułkowice - Klecewko	3,75
6	3145G	(DW 515 – Monasterzysko Wielkie) granica powiatu – Jakubowo - Obrzynowo	3,44
7	3146G	(Stążki) granica powiatu – Jakubowo	3,50
8	3147G	Antonin – granica powiatu (Stążki)	3,88
9	3201G	Tychnowy – Rakowiec	3,43
10	3202G	Szkaradowo – Gurcz (od granicy gminy do skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 607 w miejscowości Gurcz)	3,50
11	3203G	Straszewo – Trzciano	4,60
12	3204G	Janowo – Gniewskie Pole – Lipianki – Korzeniewo	3,88
13	3205G	Gurcz – Pastwa – Lipianki	3,67
14	3206G	Trzciano – Orkusz – Sypanica – Prabuty	3,57
15	3207G	Sadlinki – Ołowiec	3,00
16	3208G	Kwidzyn - DW 521	4,60
17	3209G	Grabowo – Rusinowo	3,80
18	3210G	Tychnowy – Dubiel – Straszewo	3,00
19	3211G	Obrzynowo – granica powiatu (Bronowo)	3,75
20	3212G	Wisząry – Straszewo	4,00
21	3213G	Nowa Wioska – Klasztor	3,79
22	3214G	Trumiejki – Grodziec – granica powiatu (Pławty)	3,33
23	3215G	Rodowo – Rodowo Małe - Popówko	3,45
24	3217G	Rakowiec – Otoczyn – Morawy - Kołodzieje	3,41
25	3218G	Raniewo – Stary Kamień	2,75
26	3219G	Trumieje – granica powiatu (Butowo)	3,71
27	3220G	Czarne Górne – Klecewo – Trumieje	3,67
28	3221G	Grodziec – granica powiatu (Jawty)	2,36
29	3222G	Wandowo – Rozajny Małe – Czarne Dolne	3,67
30	3223G	Kołodzieje – granica powiatu (Babięty)	3,71
31	3224G	Wandowo – Cygany	3,43
32	3225G	Rozajny – Rozajny Małe	3,17
33	3226G	DP 3240G – Olszanica - DW 611	3,29
34	3227G	Nebrowo Małe – Rusinowo	3,50
35	3228G	Wandowo – Morawy	3,57
36	3229G	(Bronno) Otoczyn - Otoczyn DP 3217G	2,60
37	3230G	Krzykosy – Otoczyn	3,00
38	3231G	Bądko – Krzykosy – Wandowo – Jaromierz	4,56

39	3232G	Rakowiec – Rakowice – Krzykosy (ul. Jeziorna)	3,50
40	3233G	Krzykosy – Cygany – Zebrdowo	4,31
41	3234G	Gardeja – granica powiatu (Łasin)	3,67
42	3235G	DW 523 – Czarne Małe	3,50
43	3236G	Bronisławowo – Nebrowo	3,89
44	3237G	Rakowiec (ul. Pawlicka) – Pawlice – DP nr 3232G	3,42
45	3238G	DW nr 612 – Rusinowo	4,17
46	3240G	Grabówko – Białki	4,13
Średnia ocen :			3,63

* Skala ocen 1-5

Źródło: Opracowanie własne
Stan na dzień : 30.06.2016

W sieci dróg znajduje się:
- 10 obiektów mostowych
- 241 przepustów drogowych

Tabela nr 67 - Obiekty mostowe w ciągu dróg powiatowych.

Lp.	Nr drogi	Nr ewidencyjny (JNI)	Kilometraż	Materiał konstrukcyjny dźwigarów	Rodzaj i nazwa przeszkody	Długość obiektu [m]	Ocena średnia obiektu*	Uwagi
1.	3236G	01018978	0+425	Żelbet	kanal Palemona	4,10	3,29	przebudowa obiektu 2018r.
2.	3205G	010118969	0+200	Żelbet	rz. Liwa	13,80	3,36	
3.	3201G	01018970	4+300	Żelbet	rz. Liwa	9,35	3,00	
4.	3202G	010118971	9+637	Żelbet	rz. Liwa	5,00	3,64	
5.	3220G	010118972	5+799	Żelbet	rz. Gardęga	8,00	3,25	
6.	3233G	010118973	0+300	Stalowe	ścieżka rowerowa	10,40	3,60	
7.	3224G	010118974	2+319	Żelbet	ścieżka rowerowa	17,50	3,40	
8.	3240G	010118975	1+120	Żelbet	kanal Palemona	11,75	3,00	
9.	3240G	010118976	4+451	Stalowe	linia kolejowa nr 207	9,50	3,15	
10.	3226G	01018977	2+566	Żelbet	rów melioracyjny	3,70	3,40	

* Skala ocen 0-5

Źródło: Opracowanie własne
Stan na dzień : 30.06.2017

Tabela nr 68 - Skala i kryteria ocen elementów.

Ocena	Stan	Opis stanu elementu
5	odpowiedni	bez uszkodzeń i zanieczyszczeń możliwych do stwierdzenia podczas przeglądu
4	zadowalający	wykazuje zanieczyszczenia lub pierwsze objawy uszkodzeń pogarszających wygląd estetyczny
3	niepokojący	wykazuje uszkodzenia, których nienaprawienie spowoduje skrócenie okresu bezpiecznej eksploatacji
2	niedostateczny	wykazuje uszkodzenia obniżające przydatność użytkową, ale możliwe do naprawy
1	przedawaryjny	wykazuje nieodwracalne uszkodzenia dyskwalifikujące przydatność użytkową
0	awaryjny	uległ zniszczeniu lub przestał istnieć

Źródło: *Instrukcjami przeprowadzania przeglądów drogowych obiektów inżynierskich* stanowiącymi załączniki do Zarządzenia nr 14 Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z dnia 7 lipca 2005 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji przeprowadzania przeglądów drogowych obiektów inżynierskich (wraz ze zmianami – Zarządzenie nr 5 Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z dnia 4 lutego 2011r. oraz Zarządzenie nr 27 Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z dnia 13 kwietnia 2011r.)

Na stan techniczny mostów ma wpływ szereg uwarunkowań, które można podzielić na trzy podstawowe grupy :

1. Przejazdy pojazdów ciężarowych i pojazdów z nadmiernym obciążeniem (przeciążanych) oraz z nadmierną prędkością zwiększają efekt dynamiczny oddziaływania na konstrukcję obiektu mostowego powodując wzrost naprężeń w elementach konstrukcyjnych. Widoczne w transporcie drogowym tendencje wzrostu dopuszczalnych nacisków na osie wskazuje, że wyjątkowy charakter takich przejazdów zatracą się, stając się powoli czymś normalnym w ruchu drogowym. Przejazdy takich pojazdów w konsekwencji przyspieszają proces niszczenia konstrukcji mostowych i skracają ich przydatność użytkową.

2. Naturalne warunki eksploatacji obiektów mostowych w naszym klimacie należy uznać za niekorzystne. Wpływają na to zmienne warunki atmosferyczne, a przede wszystkim około 100-krotne w ciągu roku przejścia temperatury przez 0°C, powodujące destrukcyjne oddziaływanie na konstrukcję z powodu zamarzania i rozmarzania wody znajdującej się w szczelinach. Konstrukcje mostowe szczególnie szybko ulegają korozji pod wpływem środków chemicznych (w tym chlorku sodu) stosowanych do zwalczania śliskości zimowej na drogach. Bardzo niekorzystne są również zanieczyszczenia atmosfery, szczególnie w postaci dwutlenku węgla i związków siarki, których zawartość wzrasta wraz z rozwojem przemysłu i motoryzacji. Podpory mostów narażone są na szkodliwe oddziaływanie związków amonu występującego w nawozach sztucznych oraz ściekach przemysłowych spuszcanych do cieków wodnych, zawierających substancje powodujące korozję betonu i stali zbrojeniowej. Duże straty powodują podtopienia i erozja dna, występujące zwłaszcza na nieuregulowanych rzekach, spływy lodów.

3. Na sieci dróg powiatowych funkcjonują jeszcze obiekty wybudowane w latach z przed 1945r. W okresie powojennym stosowano rozwiązania konstrukcyjne, które nie wytrzymują współczesnego znacznie cięższego ruchu o dużym oddziaływaniu dynamicznym. Szybka

realizacja obiektów w systemie pełnej prefabrykacji spowodowała wybudowanie wielu konstrukcji, których rozwiązania nie sprawdziły się w późniejszej eksploatacji. Na niewystarczającą trwałość obiektów znaczący wpływ ma również niewłaściwa jakość stosowanych materiałów, tj. stali konstrukcyjnej i zbrojeniowej oraz betonu, a także elementów wyposażenia, jak urządzenia dylatacyjne, hydroizolacja i urządzenia odwodniające.

Obiekty te w najbliższym czasie powinny być gruntownie wyremontowane, przebudowane lub wymienione na nowe w ramach posiadanych środków finansowych.

Wiele z istniejących na powiatowej sieci drogowej przepustów zostało wybudowanych kilkadziesiąt lat temu. Z tego względu dają one przegląd praktycznie dostępnych na przestrzeni lat materiałów w budownictwie. Przeważnie są to przepusty o konstrukcji żelbetowej o przekroju kołowym oraz ramowym, występują również kamienne sklepienie lub ceglano-betonowe. Wiele przepustów z racji wieku jest w złym stanie technicznym lub ich średnice nie spełniają minimalnych wymogów technicznych w tym również: długości oraz spadku podłużnego. Jednocześnie niewielkie nakłady na bieżące utrzymanie rowów melioracyjnych, drogowych spowodowało częściowe bądź całkowite zamulenie światła przepustów przez co przestały one spełniać swoją rolę.

W latach 1999 – 2018 na terenie powiatu dokonano przebudowy 38 przepustów w szczególności na terenach o wysokim zwierciadle wody gruntowej, a mianowicie na obszarze Doliny Dolnej Wisły oraz interwencyjne przebudowy spowodowane awaryjnym stanem technicznym przepustów na pozostałej części obszaru powiatu. Najczęściej stosowane są konstrukcje z tworzyw sztucznych (GRP, PEHD, PP) – z uwagi na ich mniejszy ciężar w porównaniu do konstrukcji betonowych oraz mniejszą wrażliwość na substancje powodujące korozję betonu i stali zbrojeniowej.

INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA I SZKOLENIOWA

Szczegółowe dane znajdują się w części EDUKACJA – Baza oświatowa – Tabela nr 01 – Stan techniczny obiektów do działalności oświatowej.

INFRASTRUKTURA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ I POMOCY SPOŁECZNEJ

Tabela nr 69 – Infrastruktura administracji publicznej i pomocy społecznej

Lp.	Nazwa jednostki	Ilość obiektów	Rok budowy	Stan techniczny
1	Starostwo Powiatowe w Kwidzynie ul. Kościuszki 29 b	1	1920	Budynek w bardzo dobrym stanie technicznym (po adaptacji w 2009r.)
2	Powiatowy Urząd Pracy w Kwidzynie ul. Grudziądzka 30	1	1880 zabytek	Stan techniczny po remoncie i adaptacji dobry. Wykonano remont dachu i wymianę pokrycia.
3	Szpitalny Oddział Opieki Paliatywnej w Kwidzynie ul. Malborska 18 a	1	2006	Obiekt nowy, stan techniczny bardzo dobry. Rozbudowa obiektu o dodatkowy budynek. Zakładany termin zakończenia realizacji do 30.04.2018r.
4	Dom Pomocy Społecznej w Kwidzynie ul. Malborska 18	3	1910	Obiekty w stanie dobrym. Wykonano rozbudowę i termomodernizację.

5	Dom Pomocy Społecznej w Ryjewie ul. Słoneczna 14	14	1910	Obiekty utrzymane w stanie dobrym. Obiekty mieszkalne wymagają kompleksowej termomodernizacji.
6	Rodzinny Dom Dziecka w Dankowie 13	1	nn	Obiekt nabyty i wyremontowany w 2006r.
7	Dom dla Dzieci w Kwidzynie ul. Malborska 18 b	1	2006	Stan techniczny bardzo dobry.
8	Dom dla Dzieci w Kwidzynie Ul. Staszica 27 a	1	2008	Stan techniczny bardzo dobry.
9	Dom dla Dzieci w Ryjewie Ul. Donimirskich 4	1	2008	Stan techniczny bardzo dobry.

Źródło: informacje własne
Stan na dzień : 08.05.2017

INFRASTRUKTURA INFORMACJI PRZESTRZENNEJ

Rola geoinformacji w zarządzaniu terenem jest bezdyskusyjna, gdyż wzbogacenie procesów decyzyjnych o lokalizację przestrzenną tych terenów jest niezwykle pomocne w procesie podejmowania decyzji. Sprzyjają temu nowe technologie i aplikacje wdrażane w jednostkach samorządowej administracji terenowej szczebla powiatowego.

Efektywnemu wykorzystywaniu danych przestrzennych, które opisują obiekty świata rzeczywistego, sprzyja znajomość ich charakterystyk i sposobów reprezentacji geometrycznej, wykorzystywanych w informacji przestrzennej tworzonej na potrzeby powiatowych zasobów geodezyjnych i kartograficznych. Tworzone obecnie komputerowe bazy danych, które oprócz prezentacji danych w postaci tradycyjnych map, dają również możliwości wykonywania zaawansowanych analiz przestrzennych z uwagi na ich charakter obiektowy zawierający dane o położeniu i opis istotnych cech obiektu tworzonej odrębnie dla każdego obiektu.

Powiązanie wszystkich czynników związanych z aktualnym stanem technologicznym i wzrostem dostępności zasobów danych przestrzennych, do których zaliczane są również opisane powyżej dane powiatowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, oraz związanych z nimi e-usługi powoduje, że dzisiaj nie mówi się już o pojedynczych systemach informacji przestrzennej, ale o czymś więcej, a mianowicie o infrastrukturze informacji przestrzennej.

Powyższe zostało prawnie usankcjonowane ustawą z dnia 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej (Dz.U.2017.1382 j.t. z póź.zm.) oraz zostało potwierdzone w zapisach znowelizowanego Prawa geodezyjnego i kartograficznego (Dz.U.2017.2101 j.t. z póź.zm.), które zobowiązują miejscowych starostów prowadzących powierzone zdania rządowe z zakresu geodezji i kartografii do utworzenia i prowadzenia w systemie teleinformatycznym bazy danych, obejmującej zbiory danych przestrzennych infrastruktury informacji przestrzennej, dotyczącej między innymi; ewidencji gruntów i budynków - (EGiB), geodezyjnej ewidencji sieci uzbrojenia terenu - (GESUT), obiektów topograficznych o szczególności zapewniającej tworzenie standardowych opracowań kartograficznych w skalach 1:500-1:5000 – (BDOT 500),

Wykonanie pełnej cyfryzacji powiatowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego wykonanej zgodnie ze standardami przyjętymi w stosownych przepisach oraz uruchomienie niezbędnych e-usług związanych z udostępnianiem tych danych dla zainteresowanych podmiotów leży u podstaw zrealizowania zadania.

Zakres działań, których podjęcie jest niezbędne w celu pełnego zrealizowania zadania j.w. ;

- a) Wykonanie w 2018 roku cyfryzacji geodezyjnych operatów technicznych wchodzących w skład powiatowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego w ilości ca. 11 720 sztuk,
- b) Dokończenie wykonania cyfryzacji geodezyjnych operatów technicznych wchodzących w skład powiatowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego w ilości ca. 25 000 sztuk,
- c) Utworzenie bazy GESUT dla całego powiatu kwidzyńskiego,
- d) Przetworzenie i uzupełnienie bazy danych BDOT dla miasta Kwidzyna do standardów obowiązujących na dzień dzisiejszy,
- e) Uzupełnienie pozostałych bazy danych Ewidencji Gruntów i Budynków oraz Bazy Danych Obiektów Topograficznych o obligatoryjne informacje zgodnie z wymaganymi standardami,
- f) Wdrożenie nowych programów współpracujących z systemem EWID2007 służącym obecnie do prowadzenia baz danych powiatowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego,
- g) Wdrożenie nowych usług sieciowych; WMS, WFS w celu przeglądania lub udostępniania danych przestrzennych wszelkim podmiotom,
- h) Przeliczenie osnowy oraz rzędnych szczegółów do układu wysokościowego PL-EVRF2007-NH.

TRANSPORT PUBLICZNY

Podstawową ideą rozwoju zintegrowanego transportu w powiecie kwidzyńskim jest pełne wykorzystanie obecnej sieci transportowej oraz jej ukierunkowana rozbudowa. Transport publiczny winien docierać do wszystkich gmin/miejscowości powiatu, tym samym zapewniając ich mieszkańcom możliwość komunikacji z Kwidzynem. Zadanie to jest niezbędne dla uniknięcia wykluczeń społecznych oraz zapewnienia podstawowej potrzeby swobodnego przemieszczania się ludności.

Podstawą integracji transportu na terenie powiatu będzie stworzenie możliwości dojazdu do węzłów komunikacyjnych oraz zapewnienie odpowiednich czasów skomunikowań pojazdów, umożliwiającym swobodne przesiadanie się. Zaproponowane rozwiązania stworzą podróżnym możliwość łatwego przemieszczania się w wielu kierunkach. Bardzo ważnym aspektem jest utworzenie węzłów komunikacyjnych łączących różne gałęzie transportu na styku transportu wojewódzkiego i komunikacji powiatowej/miejskiej/gminnej. Węzły te winny być wyposażone w odpowiednią infrastrukturę towarzyszącą oraz umożliwić przesiadkę ze środków transportu indywidualnego. Możliwość wyboru środka transportu pomiędzy autobusem, pociągiem znacząco zachęci do korzystania z komunikacji zbiorowej.

Utworzenie w powiecie efektywnego zintegrowanego transportu publicznego będzie wymagać współpracy Powiatu Kwidzyńskiego z zainteresowanymi samorządami. Przełoży się to na konieczność modyfikacji prawa lokalnego, dotyczącej przede wszystkim aspektów tworzenia tego Systemu oraz uregulowania zasad współpracy pomiędzy samorządami.

Ramy zmian prawa wyznaczają Plany zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego (plany transportowe) – krajowy, wojewódzki oraz powiatowe i gminne są sporządzane w oparciu o ustawę o publicznym transporcie zbiorowym i regulują organizację

przewozów pasażerskich wykonywanych jako przewozy o charakterze użyteczności publicznej.

Podstawową ideą rozwoju zintegrowanego transportu na obszarze powiatu jest pełne wykorzystanie obecnej sieci transportowej oraz jej ukierunkowana rozbudowa. Transport publiczny winien docierać do wszystkich gmin powiatu, tym samym zapewniając ich mieszkańcom możliwość komunikacji z - miastem rdzeniowym jakim jest Kwidzyn. Zadanie to jest niezbędne dla uniknięcia wykluczeń społecznych oraz zapewnienia podstawowej potrzeby swobodnego przemieszczania się ludności.

ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
✓ wysoka zdawalność egzaminów zewnętrznych ✓ dobry program motywowania uczniów do nauki za pośrednictwem stypendium ✓ dobrze zorganizowany system wsparcia uczniów uzdolnionych ✓ realizowanie wielu programów z udziałem środków europejskich poszerzających kompetencję uczniów ✓ efektywna współpraca szkół z pracodawcami, dostosowanie oferty kształcenia do potrzeb rynku pracy ✓ różnorodna oferta kształcenia, w tym dla dzieci i uczniów niepełnosprawnych ✓ niepowtarzające się kierunki kształcenia w poszczególnych szkołach ✓ różnorodna oferta zajęć pozalekcyjnych ✓ dobrze wykształcona i doświadczona kadra pedagogiczna ✓ stała poprawa bazy oświatowej ✓ dobra współpraca dyrektorów z organem prowadzącym ✓ właściwa współpraca szkół z rodzicami ✓ wysoki stopień bezpieczeństwa w szkołach w opinii uczniów i rodziców ✓ optymalna sieć szkół ponadgimnazjalnych/ ponadpodstawowych i szkół specjalnych ✓ obecność Powiślańskiej Szkoły Wyższej w Kwidzynie ✓ ✓ bogata i prężnie rozwijająca się stolica powiatu (skupia się tutaj zarówno życie gospodarcze, jak i życie kulturalne regionu) ✓ unikalny na skalę europejską zespół zamkowo-katedralny, który został wpisany na listę pomników historii w Kwidzynie wraz z Muzeum Zamkowym ✓ ciekawe zabytki ✓ bogata historia regionu związana z napływem na przestrzeni wieków ludności różnej narodowości i wyznania religijnego ✓ duża liczba imprez o charakterze kulturalnym ✓ duży potencjał w dziedzinie sportu ✓ znane i cenione stadniny koni w Miłosnej i Nowej	✓ niezadawalające efekty kształcenia w zakresie niektórych kwalifikacji zawodowych ✓ niewystarczająca współpraca ze szkołami wyższymi ✓ brak jednolitego systemu i zasad finansowania poszczególnych typów szkół i placówek w ścisłym powiązaniu z liczbą uczniów i licznymi zmianami prawa w zakresie finansowania oświaty ✓ zmęczenie dużej grupy uczniów z powodu liczby zajęć w szkole jednego dnia ✓ baza oświatowa wymagająca dużych nakładów finansowych ✓ duży odsetek uczniów korzystających z korepetycji (20%) ✓ zbyt mały odsetek uczniów biorących udział w zajęciach pozalekcyjnych w stosunku do przekazanych nakładów finansowych (20%) ✓ spadek wskaźnika frekwencji w niektórych szkołach ✓ niewystarczające doradztwo zawodowe dla uczniów, w tym dla uczniów niepełnosprawnych ✓ zbyt duża liczba uczniów przedwcześnie porzucających naukę ✓ niska świadomość gimnazjalistów odnośnie kierunków kształcenia zapewniających powodzenie na rynku pracy ✓ niewystarczające wyposażenie w pomoce dydaktyczne do kształcenia zawodowego ✓ niedostateczna liczba praktyk i staży w rzeczywistym środowisku pracy ✓ słaba oferta i promocja kwalifikacyjnych kursów zawodowych dla dorosłych ✓ niewystarczająca oferta doradztwa metodycznego nauczycieli ✓ niewystarczający warsztat metodyczny nauczycieli zawodu w zakresie niektórych kwalifikacji ✓ niska frekwencja nauczycieli w oferowanych formach doskonalenia ✓ mała liczba uczniów niepełnosprawnych podejmujących zatrudnienie ✓ występowanie nielicznych sytuacji związanych z dowozami dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, organizowanymi przez gminy ograniczającymi

Wiosce ✓ duża liczba funkcjonujących organizacji o charakterze kulturalnym i sportowym ✓ zaangażowanie społeczeństwa w sprawy wielopłaszczyznowego rozwoju powiatu ✓ bogata sieć hydrograficzna (rzeka Liwa i jeziora) ✓ niski stopień zanieczyszczenia wód ✓ położenie w pobliżu trasy przebiegu autostrady A1 ✓ duża ilość szlaków turystycznych ✓ prężne samorządy wchodzące w skład powiatu ✓ potencjał do rozwoju agroturystyki ✓ doskonałe warunki do uprawiania turystyki kulturowej ✓ bardzo dobra kadra szkoleniowo-trenerska ✓ sukcesywnie unowocześniana szkolna infrastruktura sportowa ✓ zaangażowanie mieszkańców powiatu w sport powszechny: bieganie, jazda na rowerze, pływanie ✓ imprezy sportowe dostosowane do wieku ✓ upowszechnienie i popularyzacja sportu ✓ baza sportowa i dostępność do urządzeń i obiektów sportowych ✓ promowanie sukcesów sportowych i sportowców za pośrednictwem dorocznych Nagród Starosty Kwidzyńskiego ✓ obowiązkowe zajęcia wychowania fizycznego w szkołach ✓ wysokie zainteresowanie społeczne wydarzeniami sportowymi ✓ dogodna lokalizacja obiektów sportowych i dostępność komunikacyjna, ułatwiająca organizację dużych imprez sportowych ✓ różnorodność i atrakcyjność działań proponowanych przez organizacje sportowe na rzecz aktywnego spędzania wolnego czasu oraz promowania zdrowego stylu życia ✓ ✓ wsparcie osób o niedostosowanych do rynku pracy kwalifikacjach poprzez udział w stażach i szkoleniach ✓ wsparcie tworzenia nowych przedsiębiorstw poprzez dofinansowanie do rozpoczęcia działalności gospodarczej ✓ wsparcie tworzenia nowych miejsc pracy poprzez refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy ✓ koncentracja środków finansowych na formach wsparcia generujących nowe miejsca pracy	niektórym uczniom udział w pełnej ofercie zajęć rewalidacyjnych organizowanych przez szkołę ✓ mały udział organizacji pozarządowych w realizacji działań na rzecz edukacji, w tym dla uczniów niepełnosprawnych ✓ wydatki oświatowe przekraczające dochody powiatu z tytułu subwencji oświatowej ✓ ✓ mało rozbudowana baza noclegowa (brak systemu kategoryzacji, mała ilość gospodarstw agroturystycznych) ✓ niewystarczająca baza gastronomiczna (na terenie powiatu) ✓ uboga oferta turystyczna w regionie ✓ niewystarczająca ilość połączeń kolejowych ✓ brak skomunikowania transportu kolejowego z autobusowym ✓ duże obciążenie środowiska naturalnego z uwagi na wysoki stopień rozwoju przemysłu ✓ brak współpracy wewnątrzregionalnej w dziedzinie turystyki ✓ niewystarczające działania promocyjne ✓ brak kompleksowości oferty usługowej związanej np. z głównymi atrakcjami ✓ stosunkowo małe natężenie ruchu turystycznego ✓ ubogi rynek sponsorski/ brak stabilizacji finansowej klubów sportowych ✓ ✓ mała liczba nowych miejsc pracy ✓ brak możliwości kontynuowania aktywności zawodowej osób starszych ✓ mała atrakcyjność ofert pracy (sezonowość, niskie płace oferowane przez pracodawców, nieprzestrzeganie czasu pracy) ✓ bezrobocie rejestrowane i ukryte ✓ mała mobilność bezrobotnych związana z niskim wykształceniem i doświadczeniem zawodowym ✓ wysoki poziom bezrobocia długotrwałego, negatywnie wpływającego na kwalifikacje i aktywność zawodową ✓ duży odsetek osób bezrobotnych z niskimi kwalifikacjami i wykształceniem ✓ brak motywacji osób bezrobotnych do podjęcia pracy ✓ ✓ brak mieszkań chronionych dla usamodzielnianych wychowanków
--	---

✓ duża różnorodność branżowa i wielkościowa przedsiębiorstw ✓ przygotowanie mieszkańców do wielozmianowego i elastycznego trybu zatrudnienia (m.in. system pracy zmianowej) ✓ przynależność do Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej ✓ ✓ dobrze rozwinięta współpraca PCPR z gminnymi jednostkami pomocy społecznej i innymi podmiotami ✓ wykwalifikowana kadra pomocy społecznej ✓ zwiększenie zakresu usług realizowanych przez pomoc społeczną ✓ systematyczne pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zadań pomocy społecznej ✓ różnorodne formy rodzicielstwa zastępczego ✓ skoordynowanie systemu pomocy dziecku i rodzinie w powiecie i gminach ✓ wzrastająca aktywność społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych ✓ ✓ duża liczba organizacji pozarządowych ✓ otwarcie mieszkańców na współpracę międzynarodową ✓ ✓ budowa i modernizacje strażnic Jednostek Ratownictwa Gaśniczego ✓ Państwowa Straż Pożarna i Jednostki Ratownictwa Gaśniczego wyposażone w nowoczesny sprzęt ratowniczo-gaśniczy ✓ sprawdzone procedury działania służb i straży ✓ rozbudowany system monitoringu wizyjnego ✓ sprawnie funkcjonujące Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego ✓ ✓ walory krajobrazowo-przyrodnicze powiatu (Wisła i Dolina Wisły, lasy, jeziora i wyżyny), połączone z dogodną komunikacją (bliskość autostrady A-1, nowy most na Wiśle) ✓ bogate zasoby dziedzictwa kulturowego z wysoką jakością artystyczną i rangą architektury historycznej ✓ atrakcyjne tereny rekreacyjno-turystyczne, duży wybór szlaków turystycznych (pieszych, wodnych, rowerowych, samochodowych) ✓ renowacja historycznej struktury budowlanej ✓ estetyzacja przestrzeni zespołów osiedleńczych	✓ duża liczba rodzin dysfunkcyjnych ✓ słabo rozwinięta sieć poradnictwa specjalistycznego ✓ niski poziom umiejętności wychowawczych rodziców ✓ niewystarczająca oferta programowa dla osób niepełnosprawnych w tym z zaburzeniami psychicznymi ✓ brak miejsc czasowego pobytu dla osób niesamodzielnych tzw. opieka wytchnieniowa ✓ ✓ mała aktywność znacznej części organizacji pozarządowych ✓ słaba kondycja finansowa większości organizacji pozarządowych ✓ niewystarczające zaangażowanie społeczności lokalnych w proces kształtowania przestrzeni publicznych ✓ ✓ brak zintegrowanej łączności służb i straży ✓ brak zintegrowanego systemu ratowniczego ✓ utrzymujący się poziom zagrożenia przestępczością, wykroczeniami oraz zachowaniami nieakceptowanymi społecznie ✓ „starzenie się” sprzętu i wyposażenia ratowniczo-gaśniczego ✓ niezadowalająca jakość monitoringu wizyjnego ✓ wciąż zbyt niski poziom zaufania społeczeństwa do formacji ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, zbyt mała gotowość do uczestniczenia w przedsięwzięciach partnerskich ✓ ✓ niewykorzystany potencjał tkwiący w dziedzictwie kulturowym i historycznym ✓ niska świadomość społeczna o prawnych zobowiązaniach właścicieli do należytego utrzymania obiektów zabytkowych ✓ rozdzźwięk pomiędzy deklarowaną tożsamością regionalną, a poszanowaniem historycznej architektury i przestrzeni ✓ brak spójności ochrony zabytków z ochroną przyrody oraz budownictwem – degradacja krajobrazu ✓ brak kontynuacji historycznych rozwiązań architektoniczno-przestrzennych ✓ niski poziom rozwiązań projektowych urbanistyczno-architektonicznych oraz wykonawstwa budowlanego – dążenie do tzw. „nowoczesności” ✓ niski poziom ładu przestrzennego i estetyki wielu elementów środowiska miejskiego i wiejskiego – brak współczesnej spójnej wizji zagospodarowania
--	---

✓ rozwój budownictwa wielo -i jednorodzinnego ✓ rozwój centów handlowych przyciągających klientów z zewnątrz powiatu ✓ ✓ wysoki w porównaniu z innymi powiatami „zielony budżet” ✓ dobry stan jakości środowiska ✓ możliwość skierowania środków na działania własne ✓ koncentracja przemysłu w Kwidzynie ✓ zróżnicowanie krajobrazowe z wieloma walorami widokowymi ✓ ✓ obecność znacznego kapitału zagranicznego ✓ lokalizacja przedsiębiorstwa przemysłowego o europejskim potencjale ✓ wysoko rozwinięta i nowoczesna produkcja przemysłowa ✓ wysoka pozycja przedsiębiorstw przemysłowych w województwie w wartości produkcji sprzedanej ✓ procent liczby małych firm w ogóle firm ✓ istniejąca infrastruktura parku przemysłowo – technologicznego ✓ zawiązanie inicjatywy klastrowej ✓ podejmowanie inicjatywy dotyczących dostosowywania kształcenia adekwatnego dla potrzeb rynku pracy w porozumieniu z pracodawcami ✓ lokalne inicjatywy na rzecz rozwoju obszarów wiejskich ✓ ✓ relatywnie gęsta sieć dróg, dobrze skomunikowana wewnętrznie i zewnętrznie z drogami wyższej kategorii ✓ dobra sieć drogowych połączeń komunikacyjnych z Gdańskiem, Olsztynem, Toruniem ✓ dobrze rozwinięta sieć energetyczna, telefoniczna i gazowa ✓ dobrze rozwinięty system melioracji terenów rolniczych ✓ jednoznaczna, zdeterminowana wola w przedmiocie wykonania pełnej cyfryzacji zasobu geodezyjnego i kartograficznego na potrzeby realizacji przyszłych zadań ✓ zrealizowana już w 30 % częściowa cyfryzacja danych powiatowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego ✓ odpowiednio merytorycznie przygotowana kadra	powiatu ✓ doraźność planowania przestrzennego na poziomie gmin – plany tworzone dla wybranych terenów (zwłaszcza inwestycyjnych), ✓ niewystarczająco wykorzystane walory Wisły ✓ słaba infrastruktura turystyczna – niewykorzystanie obiektów historycznych do obsługi turystyki ✓ ✓ ograniczenia ustawowe w wydawaniu środków z „zielonego budżetu” ✓ ograniczona rola powiatu w kreowaniu polityki środowiskowej, a tym samym możliwości sięgania po środki zewnętrzne ✓ nadal niewystarczający poziom świadomości społecznej w zakresie ochrony środowiska ✓ zagrożenie niedotrzymaniem norm jakości powietrza w zakresie pyłów powodowanych niską emisją ✓ brak ładu przestrzennego, słabe pokrycie gmin miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego ✓ przemysł o znacznej uciążliwości ✓ ✓ słabo rozwinięta sfera innowacji ✓ niski poziom współpracy nauki i biznesu ✓ nierównomiernie rozłożony potencjał gospodarczy na terenie powiatu ✓ niska aktywność i zachowawczość MSP w zakresie wdrażania innowacji ✓ niezadowalający poziom kooperacji między firmami ✓ brak spójnego systemu wspierania przedsiębiorczości na terenie powiatu ✓ niskie wykształcenie osób na terenach wiejskich ✓ wysokie koszty najmu lokali pod działalność gospodarczą ✓ słabo rozwinięta promocja terenów dla inwestorów ✓ niewystarczające dostosowanie kształcenia do potrzeb gospodarki oraz niski wpływ przedsiębiorców na kształt oferty edukacyjnej ✓ ✓ niezadawalający stan dróg publicznych (powiatowych i wojewódzkich) ✓ niepokojący stan techniczny obiektów mostowych oraz przepustów drogowych w ciągach dróg powiatowych ✓ niskie nakłady finansowe na modernizacje i bieżące remonty dróg powiatowych, a także obiekty mostowe i przepusty
---	---

pracownicza do realizacji powyższego zadania ✓ ✓ lokalizacje dworców kolejowych ✓ dobre skomunikowanie drogowe wewnętrzne i zewnętrzne powiatu oraz bliskie położenie w stosunku do lotnisk w Gdańsku i Bydgoszczy ✓ centralna lokalizacja miasta Kwidzyn w powiecie ✓ ✓ rozwinięta sieć placówek ochrony zdrowia ✓ nowoczesne wyposażenie i podnoszenie standardu placówek ochrony zdrowia ✓ poprawa jakości świadczonych usług medycznych ✓ funkcjonalny szpital w Kwidzynie i Prabutach ✓ funkcjonowanie szpitalnego oddziału ratunkowego i zabezpieczenie pełnego transportu sanitarnego z lądowiskiem dla śmigłowców sanitarnych, w ramach Państwowego Ratownictwa Medycznego ✓ wysoki standard wyposażenia oddziału anestezjologii i intensywnej terapii w szpitalu w Kwidzynie ✓ współdziałanie samorządów lokalnych w realizacji zadań z zakresu promocji zdrowia	✓ niezadowalająca ilość połączeń kolejowych z większymi ośrodkami aglomeracji miejskich ✓ wysokie potrzeby w zakresie melioracji oraz kompleksowego uporządkowania systemów przeciwpowodziowych ✓ bariery architektoniczne w placówkach oświaty ✓ zmiana priorytetów w zakresie kolejności realizacji zadań na rzecz innych zadań niż pełna cyfryzacja powiatowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego ✓ ✓ „starzenie się” taboru komunikacji zbiorowej ✓ słabo zintegrowany transport publiczny oraz system Park&Ride ✓ brak obwodnicy miasta Kwidzyna ✓ zły stan techniczny części dróg publicznych ✓ niezadowalający, pod względem jakościowym, rozwój infrastruktury drogowej (drogi, mosty i inne obiekty inżynierii drogowej) ✓ ✓ niższe od przeciętnych dla województwa i powiatów ościennych wskaźniki dostępności do usług i podmiotów medycznych ✓ niesatysfakcjonujący dostęp do ambulatoryjnej opieki zdrowotnej i specjalistycznych usług medycznych ✓ migracja pacjentów do placówek zdrowotnych położonych poza powiatem ✓ brak dostępu do opieki geriatrycznej oraz psychiatrycznej (dla dzieci i środowiskowej) ✓ brak aktywności organizacji pozarządowych w zakresie promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej ✓ ograniczenia dochodów powiatu wykluczające możliwości ciągłego wzrostu nakładów na promocję i ochronę zdrowia
---	---

SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
✓ większy dostęp do europejskiego systemu edukacji ✓ możliwość pozyskania środków pozabudżetowych na oświatę, w tym również przez szkoły i organizacje pozarządowe ✓ rosnąca świadomość potrzeb edukacyjnych mieszkańców ✓ otwartość pracodawców na współpracę z sektorem edukacji ✓ zapotrzebowanie rynku pracy na pracowników z wykształceniem technicznym ✓ zwiększające się zainteresowanie kształceniem osób dorosłych ✓ zmiany prawa w zakresie doskonalenia nauczycieli ✓ przy większej promocji i atrakcyjności działalności dydaktycznej przez lokalną uczelnię wyższą możliwe zwiększenie liczby absolwentów powiatowych szkół podejmujących w niej naukę (ponad średnio aktualnie – 1,3 % ogólnej liczby absolwentów w latach 2011-2017) ✓ ✓ turystyka jednym z najszybciej rozwijających się sektorów ✓ tendencje w turystyce – rosnąca aktywność turystyczna, wzrost zainteresowania podróżami, wzrost zainteresowania aktywnym wypoczynkiem i agroturystyką, wzmożony popyt na wyjazdy weekendowe, rozwój turystyki rodzinnej, wyjazdy indywidualne ✓ Polska – ciekawym krajem, coraz chętniej odwiedzanym przez obcokrajowców ✓ swobodny przepływ osób w przekraczaniu granic wewnątrzrajnych ✓ rosnący popyt na turystykę zorganizowaną – kompleksowe pakiety usług ✓ rosnący popyt na zdrową żywność ✓ wzrost znaczenia regionalizmu, odrębności kulturowych, twórczości ludowej (swoistego rodzaju powrót do korzeni) ✓ konieczność przestrzegania przez przedsiębiorstwa unijnych norm ochrony środowiska – poprawa stanu środowiska naturalnego ✓ potencjał gmin powiatu do odgrywania roli zaplecza rekreacyjnego dla miasta ✓ polepszenie sytuacji materialnej przeciętnej polskiej rodziny	✓ wypalenie zawodowe kadry spowodowanej ciągłymi zmianami w oświacie ✓ niewystarczające środki z budżetu państwa na organizację edukacji (w tym sfinansowanie „podwójnego rocznika”), niekorzystne dla powiatu zmiany algorytmu podziału subwencji oświatowej ✓ zbyt szybkie tempo wprowadzanych zmian oświatowych i konieczność jednoczesnego stosowania starych i nowych przepisów przez nauczycieli i organ prowadzący ✓ niż demograficzny ✓ obawa przed zmianami, które niesie za sobą reforma oświaty ✓ brak motywacji dla pracodawców w zakresie zatrudniania niepełnosprawnych absolwentów ✓ mało efektywne rozwiązania prawne związane z organizacją staży i praktyk zawodowych ✓ brak stabilizacji programowej i organizacyjnej szkół ✓ niepewność wobec decyzji podejmowanych na szczeblu centralnym dotyczących reorganizacji całego systemu edukacji w kraju ✓ bardzo duża zmienność przepisów prawa oświatowego oraz ustaw regulujących prace innych instytucji edukacyjnych ✓ upolitycznienie oświaty ✓ ✓ konkurencja ze strony pobliskich regionów: Malborka, Borów Tucholskich i Mazur ✓ degradacja bazy sportowej ✓ rosnąca ilość schorzeń medycznych (m.in. otyłość, wady postawy) ✓ rozwój technologii sprzyjających upowszechnianiu się siedzącego trybu życia ✓ ✓ zniechęcenie społeczeństwa ✓ zmniejszanie się liczby nowych miejsc pracy ✓ zjawisko nielegalnego zatrudnienia ✓ mała mobilność osób poszukujących pracy ✓ możliwość przeniesienia produkcji przez firmy z branży elektronicznej do krajów o niższych kosztach zatrudnienia ✓ duże wahania poziomu zatrudnienia w przemyśle elektronicznym

✓ wzrost świadomości odnośnie zdrowego stylu życia (sport, turystyka, różne aktywności) ✓ uznanie sportu powszechnego jako narzędzia edukacji, wychowania, profilaktyki zdrowotnej ✓ możliwość udziału w programach sportowych ✓ możliwość wykorzystania środków zewnętrznych, w tym UE na rzecz aktywności fizycznej i rozbudowy, modernizacji obiektów sportowych ✓ ✓ pomoc firmom zwiększającym zatrudnienie ✓ bezzwrotne środki na podjęcie własnej działalności gospodarczej ✓ kształcenie ustawiczne, aktywizacja zawodowa ✓ dostosowywanie ofert edukacyjnych do potrzeb rynku pracy ✓ wzrost świadomości w zakresie podnoszenia kwalifikacji ✓ aktywność gospodarcza i rozwój sektora MSP ✓ wzrost samozatrudnienia ✓ otwarcie komunikacyjne (np. most) ✓ wzrost wynagrodzeń oraz pewność ich wypłaty ✓ napływ obcokrajowców ✓ ✓ zwiększenie dostępności wsparcia specjalistycznego ✓ wykorzystanie środków UE na rozwój usług społecznych ✓ działania na rzecz rodzin wielodzietnych zapobiegające wykluczeniu ✓ wzrastająca akceptacja społeczeństwa dla osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym ✓ ✓ rozwiązania prawne ułatwiające powierzenie zadań publicznych organizacjom pozarządowym ✓ wzrost znaczenia społeczeństwa obywatelskiego i działalności prospołecznej ✓ wzrost znaczenia organizacji pozarządowych ✓ ✓ finansowanie zadań z zakresu bezpieczeństwa zewnętrznymi środkami pomocowymi ✓ transfer nowych systemów bezpieczeństwa ✓ promocja i edukacja społeczeństwa w zakresie poczucia bezpieczeństwa ✓ świadomość społeczna zagrożeń powodziowych ✓ ✓ inwestycje w strukturze historycznej, mające na celu	✓ niekorzystana struktura wykształcenia osób bezrobotnych ✓ migracja młodzieży kończącej szkoły wyższe ✓ wynagrodzenia nie spełniające wymagań pracobiorców ✓ brak tanich mieszkań ✓ ✓ deficyt lokali socjalnych i komunalnych w gminach ✓ utrwalenie bierności zawodowych w rodzinach oraz u osób długotrwale bezrobotnych ✓ rosnąca liczba osób z zaburzeniami psychicznymi wymagająca pomocy w ramach ośrodków wsparcia, ✓ bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu problemów społecznych ✓ występowanie zaburzeń w funkcjonowaniu rodzin (uzależnienie, bezrobocie ,przemoc w rodzinie) ✓ rosnąca liczba osób wymagających całodobowej opieki ✓ ✓ wzrost częstotliwości i intensywności ekstremalnych zagrożeń pogodowych i cywilizacyjnych ✓ możliwość wystąpienia masowych awarii instalacji elektro-energetycznych ✓ brak jednoznacznych uregulowań prawnych dotyczących współpracy służb i inspekcji ✓ niekontrolowany wzrost zagrożeń i sytuacji kryzysowych ✓ nieuregulowany stan prawny niektórych urządzeń wodnych ✓ ✓ brak spójności zarządzania przestrzenią oraz procesów decyzyjnych w administracji dotyczących ochrony zabytków, urbanistyki, architektury i budownictwa oraz nadzoru budowlanego ✓ niewłaściwe analizy zasobów dziedzictwa kulturowego w opracowaniach wojewódzkich, krajowych, marginalne uwzględnianie potrzeb powiatu w planach wojewódzkich ✓ niewykorzystanie gospodarczych i turystycznych walorów Wisły ✓ stosowanie niewłaściwych technologii oraz materiałów w budownictwie, tj. duża skala przeprowadzonych termoizolacji budynków stanowiących zagrożenie dla historycznej kompozycji elewacji i wystroju architektonicznego, stosowanie nieodpowiednich materiałów (ahistorycznych) przy remontach i konserwacji obiektów zabytkowych (blachodachówka, stolarka PCV)
--	--

również integrację tej przestrzeni, w tym rozwój turystyki w oparciu o obszary i obiekty historyczne ✓ potencjał dziedzictwa kulturowego jako czynnik stymulujący rozwój turystyki ✓ otwarcie społeczności na różnokulturową tradycję powiatu, przejawiające się dbałością o materialne relikty przeszłości ✓ traktowanie zabytków jako produktu gospodarczego, stanowiącego część programów turystyczno-kulturowych ✓ rozwój turystyki regionalnej i tematycznej, włączającej do oferty obiekty zabytkowe (szlaki historyczne: menonicki, kolejowy, wiślany, zamków gotyckich), poprzedzonej popularyzacją najciekawszych zjawisk ✓ wzrost roli inicjatyw lokalnych i organizacji pozarządowych w ochronie zabytków ✓ ✓ zmodernizowane oczyszczalnie ścieków ✓ dostępność środków na działania podejmowane przez gminy będące w ich kompetencjach ✓ duża ciepłownia IP Kwidzyn z rezerwami do zasilania nowych budynków ✓ zlokalizowanie „nowych” stref przemysłowo-gospodarczych poza centrami miast w ich wschodnich rejonach ✓ zorganizowana gospodarka odpadami z funkcjonującym ZUO ✓ mocny potencjał edukacyjny w zakresie ochrony środowiska (PRAZE, Eko-Inicjatywa, KPPT Sp. z o.o.) ✓ duże obszary dogodnie zlokalizowanych i w części uzbrojonych terenów inwestycyjnych ✓ wspieranie podejścia dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem ✓ wykorzystanie nowoczesnych technologii do możliwości oszczędzania energii i surowców ✓ ✓ rozwój tendencji do budowania gospodarki opartej na wiedzy i społeczeństwa informacyjnego ✓ nowa polityka innowacyjna państwa ✓ realizacja proinnowacyjnych programów rozwoju ✓ rozwój efektywnych narzędzi wspierania przedsiębiorczości i innowacji ✓ wejście świata w etap tzw. czwartej rewolucji przemysłowej opartej na rozwiązaniach cyfrowych (w tym automatyzacja, robotyzacja, informatyzacja procesów gospodarczych) ✓ wzrost atrakcyjności inwestycyjnej Polski,	✓ presja inwestycyjna na tereny o walorach kulturowych i przyrodniczo-kulturowych – plany inwestorów nieuwzględniające charakteru obiektów zabytkowych przy zmianie funkcji zespołów i obiektów zabytkowych ✓ brak powszechnego zrozumienia potencjału społeczno-ekonomicznego dziedzictwa kulturowego ✓ ✓ rozwinięta sieć melioracyjna przy braku odpowiednich środków na jej utrzymanie ✓ brak obwodnicy miasta Kwidzyna, wpływ na klimat akustyczny oraz wysokie dobowe poziomy tlenku azotu ✓ zdominowanie bilansu energetycznego przez IP Kwidzyn w zakresie OZE ✓ wzrost obciążeń środowiska związany z rozwojem gospodarczym i mobilnością ✓ niedostatecznie rozwinięta sieć gazowa na terenie większości gmin wiejskich ✓ wysoka ilość wykorzystywanych w gospodarstwach domowych starych kotłów na węgiel ✓ brak ładu przestrzennego, słabe pokrycie gmin miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego ✓ chaotyczna antropopresja grożąca degradacją zasobów przyrodniczych ✓ ✓ niestabilność gospodarki światowej ✓ pojawienie się kolejnej fali kryzysu gospodarczego ✓ większa zachowawczość i ostrożność inwestorów krajowych i zagranicznych ✓ peryferyzacja Polski północnej ✓ brak silnego zjednoczenia sfery badawczo-rozwojowej ✓ oparcie wzrostu i konkurencyjności firm głównie na czynnikach kosztowych (w tym niskich kosztach pracy) ✓ niska innowacyjność gospodarki wynikająca przede wszystkim z : niewystarczających bodźców do podejmowania działań innowacyjnych, niewielkiego popytu na nowe technologie, niskiej efektywności współpracy pomiędzy sektorem naukowo – badawczym, administracją i biznesem ✓ kumulowanie środków unijnych w Obszarze Metropolitalnym kosztem pozostałej części województwa ✓ kryzys procesu integracji europejskiej ✓ niepewność perspektyw instytucjonalnych UE ✓ potencjalny spadek znaczenia w polityce unijnej
--	--

zmniejszenie ryzyka inwestycyjnego ✓ napływ inwestycji zagranicznych ✓ wykorzystanie atutów wspólnego rynku ✓ nowe podejście do biznesu młodego pokolenia związane z większą akceptacją ryzyka działalności i szybszą reakcją na zmiany ✓ nowe wzorce postępowania w sferze gospodarowania – rozwój finansowania społecznościowego (crowdfunding), zmiana sposobu działania funduszy podwyższonego ryzyka (venture capital) – stanowiące alternatywę dla tradycyjnych modeli biznesowych ✓ budowa systemu wspierającego przedsiębiorczość ✓ rozwój partnerstwa w realizacji przedsięwzięć prorozwojowych, m.in. w ramach inicjatyw klastrowych ✓ rozwój potencjału naukowego jako kluczowego elementu innowacyjnej gospodarki ✓ wzrost znaczenia szkolnictwa zawodowego ✓ wzrost współuczestnictwa przedsiębiorców w kształtowaniu przestrzeni edukacyjnej w powiązaniu z rynkiem pracy ✓ wzrastająca liczba przedsięwzięć rozwojowych na rzecz rozwoju obszarów wiejskich ✓ kontynuowanie polityki regionalnej w UE ✓ zwiększenie możliwości lokalnego oddziaływania na proces wydatkowania unijnych środków pomocowych ✓ ✓ uzyskanie pomocy z funduszy krajowych oraz UE na rozbudowę infrastruktury technicznej ✓ bliskość aglomeracji Trójmiasta z rozwiniętą gospodarką i usługami wyższego rzędu ✓ dynamiczny wzrost gospodarczy w kraju ✓ polepszający się poziom infrastruktury drogowej w kraju ✓ partnerskie współdziałanie samorządów przy realizacji wspólnych projektów zwiększające szanse na skorzystanie z funduszy krajowych oraz funduszy pomocowych UE ✓ wzrastający poziom świadomości społeczeństwa w zakresie praktycznej możliwości załatwienia spraw urzędowych za pomocą e-usług ✓ wspieranie przez Państwo wszelkich inicjatyw realizowanych przez samorządy lokalne dotyczących informatyzacji prac urzędów w ramach obsługi interesantów ✓ zmiana ustawodawstwa obowiązującego w Polsce w kierunkach wspierających informatyzację pracy	wspierania rozwoju regionów powodujący niepewność i niestabilność gospodarki ✓ wysokie koszty pracy i podatki ✓ niewystarczająca atrakcyjność w dostępie do źródeł finansowania dla przedsiębiorców ✓ rosnąca konkurencja gospodarcza regionów krajowych i europejskich ✓ duża presja konkurencyjna ze strony państw rozwiniętych gospodarczo ✓ presja rynku globalnego ✓ restrykcyjne przepisy i rozbudowane procedury utrudniające zakładanie i prowadzenie działalności gospodarczej ✓ skłonność do tworzenia skomplikowanego prawa ✓ zbyt mało dobrze wynagradzanych i stabilnych kreatywnych miejsc pracy, szczególnie na obszarach wiejskich, gwarantujących równocześnie samorealizację zawodową oraz generujących wysoką wartość dodaną dla gospodarki ✓ niska skuteczność państwa i instytucji gospodarczych w kreowaniu warunków dla rozwoju opartego na wiedzy i poszukiwaniu nowych nisz rynkowych ✓ migracje wykwalifikowanej kadry do innych powiatów, regionów oraz poza granice Polski ✓ ✓ ograniczona ilość środków na współfinansowanie inwestycji uzyskujących wsparcie z innych źródeł ✓ wzrastające koszty realizacji inwestycji infrastrukturalnych ✓ wysokie koszty utrzymania nowo powstałej infrastruktury ✓ niesprzyjająca koniunktura w gospodarce światowej i krajowej (zbyt wolny rozwój gospodarczy w kraju) ✓ brak jednolitego regionalnego programu rozwoju sieci wszystkich kategorii dróg ✓ brak upowszechnienia wśród społeczeństwa formuły podpisu elektronicznego, co może w części uniemożliwić pozyskiwanie niektórych danych z powiatowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, dla których wymagane jest złożenie wniosku z podpisem elektronicznym ✓ brak zapewnienia przez Skarb Państwa odpowiedniego poziomu finansowania zadań realizowanych przez starostów w ramach prac rządowych zleconych do realizacji w zakresie geodezji i kartografii ✓ ✓ ograniczanie przez przewoźników nierentownych linii
--	---

urzędów ✓ ✓ modernizacje infrastruktury kolejowej i drogowej ✓ przebudowa dworców, jako węzłów komunikacyjnych, zintegrowanych z pozostałymi formami transportu ✓ budowa obwodnicy Kwidzyna ✓ finansowanie zadań z zakresu komunikacji środkami pomocowymi ✓ wspólnie z gminami określenie powiązań komunikacyjnych komunikacją zbiorową w ramach rozwiązywania problemów komunikacyjnych, który pozwoli na racjonalizację publicznego transportu zbiorowego ✓ ✓ doświadczenie w pozyskiwaniu środków zewnętrznych ✓ poprawa zaopatrzenia w sprzęt i aparaturę medyczną oraz remonty i modernizacje infrastruktury szpitalnej, z wykorzystaniem m.in. środków unijnych ✓ wzrost znaczenia profilaktyki i promocji zdrowia – <i>moda</i> na promowanie zdrowego stylu życia ✓ wzrost nakładów na profilaktykę zdrowotną, szersza oferta lokalnych programów polityki zdrowotnej ✓ większe zainteresowanie podejmowaniem nauki na kierunkach medycznych w lokalnej szkole wyższej – oferta kształcenia średnich kadr medycznych (pielęgniarki, ratownicy)	autobusowych i kolejowych ✓ rozbieżność systemów komunikacji zbiorowej ✓ brak jednoznacznych uregulowań prawnych dotyczących organizacji publicznego transportu zbiorowego ✓ tworzenie gminnych systemów komunikacji zbiorowej bez uwzględnienia globalnych potrzeb całego obszaru powiatu/regionu ✓ ✓ niewystarczające nakłady finansowe na ochronę zdrowia, w tym na profilaktykę zdrowotną z budżetu państwa ✓ niski poziom finansowania ochrony zdrowia – zbyt niskie kontrakty z NFZ w odniesieniu do zapotrzebowania (zarówno pod względem liczby świadczeń, jak i wyceny punktowej) ✓ niekorzystne trendy demograficzne (starzenie się społeczeństwa, wzrost zachorowalności na choroby typowe dla wieku podeszłego) ✓ niewystarczające dostosowanie infrastruktury i organizacji systemu zdrowia do procesów demograficznych związanych ze starzeniem się społeczeństwa ✓ wzrost liczby zachorowań na choroby cywilizacyjne (w tym problemy dzieci i młodzieży m.in. nadwaga i otyłość, zaburzenia psychiczne) ✓ brak zainteresowania mieszkańców profilaktyką i promocją zdrowia ✓ pogarszająca się sytuacja kadrowa w sferze ochrony zdrowia – niedobór kadr medycznych (odchodzenie od zawodu, wzrost średniej wieku personelu medycznego, migracja zarobkowa)
---	--

MISJA

***Spółeczność kreatywnie
współpracująca na rzecz poprawy
życia w powiecie, budująca
zdolność do trwałej konkurencji
zewnętrznej, zachowująca
równowagę rozwoju***

PLAN STRATEGICZNY

SPOŁECZNOŚĆ

Priorytet 01

Wysoka jakość edukacji dostosowanej do potrzeb rynku pracy

CELE STRATEGICZNE EDUKACJA	KIERUNKI DZIAŁAŃ
1.1 Utrzymanie wysokiej jakości kształcenia	1.1.1-Wspieranie uczniów w indywidualnym rozwoju. 1.1.2-Aktywny udział w realizacji programów Unii Europejskiej oraz programów różnych instytucji/fundacji/stowarzyszeń na rzecz edukacji. 1.1.3-Wzmacnianie efektów kształcenia zawodowego. Rozwijanie partnerstwa placówek oświatowych z pracodawcami. 1.1.4-Doskonalenie zawodowe nauczycieli w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych uczniów.
1.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży niepełnosprawnej	1.2.1-Doskonalenie pracy dydaktyczno-wychowawczej i organizacyjnej w zakresie efektywności kształcenia uczniów niepełnosprawnych. 1.2.2-Zwiększenie zakresu poradnictwa edukacyjno-zawodowego dla uczniów niepełnosprawnych. 1.2.3-Rozwijanie partnerstwa szkół i placówek kształcenia specjalnego z pracodawcami w celu zwiększenia zatrudnialności absolwentów tych szkół.
1.3 Dalsze modernizowanie szkół i placówek oświatowych oraz stała	1.3.1-Modernizacja i remonty szkół i placówek, w tym ich dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych.

poprawa wyposażenia	1.3.2-Systematyczne doposażenie szkół i placówek w sprzęt i pomoce dydaktyczne, ze szczególnym uwzględnieniem pracowni kształcenia zawodowego.
1.4 Dostosowanie organizacji i finansowania szkół i placówek oświatowych do zmian prawnych w tym zakresie	1.4.1-Dostosowanie organizacji szkół i placówek do zmian prawa oświatowego. 1.4.2-Finansowanie szkół i placówek powiatu z uwzględnieniem zmian w finansowaniu działalności oświatowej przez Państwo.

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW STRATEGICZNYCH

CELE STRATEGICZNE EDUKACJA	WSKAŹNIKI	WARTOŚĆ BAZOWA	ŹRÓDŁO DANYCH
1.1 Utrzymanie wysokiej jakości kształcenia	1. Uzyskiwanie wyższych niż w kraju efektów kształcenia w zakresie egzaminów zewnętrznych przyjmując rok 2017 za rok bazowy	Matura 2017 szkoły prowadzone przez powiat – 88,33 %, kraj – 84,5 % zdawalności Egzaminy zawodowe szkoły prowadzone przez powiat 2017 – 77,11% zdawalności, kraj – 75,69%	Dane OKE, raporty szkół
	2. Objęcie wsparciem 64 uczniów szczególnie uzdolnionych w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w projekcie <i>Zdolni z Pomorza</i>	62 osoby	Dane projektu
	3. Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy : ogółem – 360 osób w ramach realizacji projektu zawodowego	95 osób	Dane projektu
	4. Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje, lub nabyli kompetencje po zakończeniu projektu zawodowego, ogółem – 22 osoby	9 osób	Dane projektu
	5. Liczba projektów/programów Unii Europejskiej realizowanych przez szkoły	Rok szkolny 2016/2017 – 8,00 szt.	Raporty szkół

1.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży niepełnosprawnej	1. Liczba absolwentów szkół specjalnych podejmujących zatrudnienie 2. Liczba dzieci objętych wczesnym wspomaganie rozwoju	Rok szkolny 2016/2017 – 6 osób SIO 30.09.2017 – 103 osoby	Raport Szkoły Specjalnej Przysposabiającej do Pracy, Raport Specjalnej Branżowej Szkoły I Stopnia nr 7 SIO
1.3 Dalsze modernizowanie szkół i placówek oświatowych oraz stała poprawa wyposażenia	1. Liczba i koszt zmodernizowanych obiektów oświatowych 2. Wartość wykonanych remontów w placówkach oświatowych 3. Wartość zakupionego/pozyskanego wyposażenia i pomocy dydaktycznych	Rok szkolny 2016/2017 – 3,00 szt. (1 006 180,00 PLN) Rok szkolny 2016/2017 – 54 211,00 PLN Rok szkolny 2016/2017 – 155 283,00 PLN	Raporty szkół, dane własne Raporty szkół Raporty szkół
1.4 Dostosowanie organizacji i finansowania szkół i placówek oświatowych do zmian prawnych w tym zakresie	1. Liczba szkoleń kadry kierowniczej 2. Liczba podjętych uchwał w zakresie przekształcenia/dostosowania szkół i placówek do nowego ustroju szkolnego 3. Równoważenie się subwencji oświatowej i innych dochodów oświatowych z bieżącymi wydatkami oświatowymi	Rok szkolny 2016/2017 – 5,00 szt. Rok 2017 – 15,00 szt. Rok 2018 Wydatki (plan) – 31 210 095,00 PLN Subwencja – 30 613 255,00	Dane własne Dane własne Budżet powiatu

		PLN Pozostałe dochody wypracowane przez placówki oświatowe (plan) – 37 702,00 PLN	
--	--	---	--

SPOŁECZNOŚĆ

Priorytet 02 **Aktywni i dynamiczni mieszkańcy**

CELE STRATEGICZNE SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE	KIERUNKI DZIAŁAŃ
2.1 Nowoczesny i dynamiczny kapitał społeczny	2.1.1-Wspieranie organizacji pozarządowych w realizacji zadań publicznych. 2.1.2-Rozwój przestrzeni dla aktywności społecznej oraz włączanie przedstawicieli organizacji pozarządowych i innych oraz instytucji w prace na rzecz realizacji zadań publicznych. 2.1.3-Tworzenie warunków do rozwijania kontaktów i współpracy zagranicznej sprzyjających rozwojowi społeczno-gospodarczemu.
CELE STRATEGICZNE TURYSTYKA I SPORT	KIERUNKI DZIAŁAŃ
2.2 Propagowanie walorów turystycznych, przyrodniczych i krajobrazowych powiatu	2.2.1-Wspieranie inicjatyw proturystycznych o charakterze lokalnym, aktualizacja strony WWW powiatu w części dotyczącej turystyki.
2.3 Promowanie działań dotyczących przedsięwzięć turystycznych i agroturystycznych na terenie powiatu	2.3.1-Współpraca ze stowarzyszeniami – wspieranie i promocja przedsięwzięć turystycznych – otwarty konkurs ofert. 2.3.2-Zapoznavanie dzieci i młodzieży z walorami turystycznymi powiatu.
2.4 Propagowanie aktywności fizycznej	2.4.1-Współpraca ze stowarzyszeniami – wspieranie i promocja przedsięwzięć sportowych – otwarte konkursy ofert.

wśród dorosłych, dzieci i młodzieży	2.4.2-Promowanie sukcesów sportowych i sportowców za pośrednictwem dorocznych Nagród Starosty Kwidzyńskiego. 2.4.3-Wspomaganie aktywności i inicjatyw sportowych dla osób niepełnosprawnych.
---	--

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW STRATEGICZNYCH

CELE STRATEGICZNE SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE	WSKAŹNIKI	WARTOŚĆ BAZOWA	ŹRÓDŁO DANYCH
2.1 Nowoczesny i dynamiczny kapitał społeczny	1. Liczba ogłoszonych otwartych konkursów ofert	4,00 szt.	Dane własne
	2. Liczba zawartych umów na realizację zadania publicznego	20,00 szt.	Dane własne
	3. Liczba inicjatyw powiatu, w których włączono przedstawicieli organizacji pozarządowych i innych w zakresie realizacji zadań publicznych	4,00 szt.	Dane własne
	4. Liczba przedsięwzięć o charakterze międzynarodowym w ramach współpracy zagranicznej	4,00 szt.	Dane własne
CELE STRATEGICZNE TURYSTYKA I SPORT	WSKAŹNIKI	WARTOŚĆ BAZOWA	ŹRÓDŁO DANYCH
2.2 Propagowanie walorów turystycznych, przyrodniczych i krajobrazowych powiatu	1. Liczba udzielonych miejsc noclegowych	35 320,00 szt.	GUS
	2. Frekwencja w oddziale Muzeum Zamkowego w Malborku – w Zamku w Kwidzynie	22 527,00 osób	Departament Turystyki Referat Rozwoju Turystyki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego
2.3 Promowanie działań dotyczących przedsięwzięć turystycznych i agroturystycznych na terenie powiatu	1. Liczba dotacji udzielona stowarzyszeniom w zakresie turystyki w ramach konkursów ofert	0,00 szt.	Dane powiatu
	2. Liczba jednostek oświatowych organizujących przedsięwzięcia turystyczne dla dzieci i młodzieży	5,00 szt.	Sprawozdania jednostek oświatowych z realizacji strategii rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu kwidzyńskiego

2.4 Propagowanie aktywności fizycznej wśród dorosłych, dzieci i młodzieży	1. Liczba stowarzyszeń i klubów sportowych otrzymujących dotację w otwartych konkursach ofert	11,00 szt.	Dane powiatu
	2. Liczba sportowców uzyskujących nagrodę Starosty za osiągnięcia w dziedzinie sportu	13,00 osób	Dane powiatu
	3. Liczba inicjatyw sportowych z udziałem osób niepełnosprawnych	32,00 szt.	Dane ze szkół/ placówek prowadzonych przez powiat

SPOŁECZNOŚĆ

Priorytet 03 **Zapobieganie zagrożeniom społecznym**

CELE STRATEGICZNE RYNEK PRACY	KIERUNKI DZIAŁAŃ
3.1 Zwiększenie poziomu wsparcia generującego nowe miejsca pracy	3.1.1-Koncentracja środków finansowych Funduszu Pracy, będących w dyspozycji urzędu pracy, na przyznawanie jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej oraz refundację kosztów wyposażenia, lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego.
3.2 Promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia wśród osób zamierzających uruchomić działalność gospodarczą oraz wspieranie rozwoju jednoosobowych firm	3.2.1-Promocja samozatrudnienia. 3.2.2-Organizacja na terenie powiatu kwidzyńskiego cyklicznej konferencji pn. Pomorski Dzień Przedsiębiorczości. 3.2.3-Informowanie o możliwościach pozyskania środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej z różnych źródeł.
3.3 Dostosowywanie kwalifikacji i umiejętności zawodowych do potrzeb rynku pracy	3.3.1-Organizacja szkoleń grupowych i indywidualnych dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy. 3.3.2-Finansowanie kosztów kształcenia ustawicznego. 3.3.3-Organizacja staży umożliwiających zdobycie umiejętności zawodowych. 3.3.4-Motywowanie bezrobotnych do przekwalifikowania, udziału w szkoleniach i kursach.
3.4 Podejmowanie działań	3.4.1-Szkolenie kadr publicznych służb zatrudnienia mające na celu wzrost umiejętności, kwalifikacji i kompetencji.

zmierzających do poprawy zakresu i jakości usług rynku pracy w powiecie	
3.5 Dalszy rozwój istniejących przedsiębiorstw i powstawanie nowych podmiotów gospodarczych, jako warunek zmniejszenia bezrobocia i wzrostu zamożności mieszkańców	3.5.1-Działania wspomagające rozwój przedsiębiorstw poprzez finansowanie kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawców. 3.5.2-Wsparcie dla podmiotów gospodarczych tworzących nowe miejsca pracy. 3.5.3-Działania wspomagające powstawanie nowych podmiotów gospodarczych.
3.6 Promocja zatrudnienia i przeciwdziałanie bezrobociu	3.6.1-Aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych. 3.6.2-Wzrost efektywności działań na rzecz aktywizacji zawodowej bezrobotnych. 3.6.3-Stały monitoring rynku pracy i dostosowywanie form pomocy do zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych 3.6.4-Wspieranie zatrudnienia osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy – realizacja programów specjalnych.
CELE STRATEGICZNE <i>POMOC SPOŁECZNA</i>	KIERUNKI DZIAŁAŃ
3.7 Aktywizacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	3.7.1-Podejmowanie działań zmierzających do znoszenia barier społecznych i zawodowych. 3.7.2-Wspieranie organizacji pozarządowych w zakresie aktywizowania osób niepełnosprawnych. 3.7.3-Wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży o szczególnych potrzebach. 3.7.4-Rozwój usług wspierających i rehabilitacyjnych.
3.8 Tworzenie kompleksowego systemu	3.8.1-Tworzenie warunków do życia i rozwoju dzieciom pozbawionym opieki rodziców. 3.8.2-Wspieranie rodzin zastępczych w

pomocy oraz opieki nad dzieckiem i rodziną	sprawowaniu opieki nad dziećmi. 3.8.3-Zwiększenie dostępności do specjalistycznych usług (psychologicznych, pedagogicznych, logopedycznych itp.). 3.8.4-Pomoc usamodzielnionym wychowankom poprzez tworzenie m.in. mieszkań chronionych. 3.8.5-Wspieranie działań na rzecz rodzin i osób znajdujących się w sytuacjach kryzysowych.
CELE STRATEGICZNE BEZPIECZEŃSTWO	KIERUNKI DZIAŁAŃ
3.9 Zapewnienie bezpieczeństwa w powiecie	3.9.1-Wspieranie inicjatyw mających na celu poprawę bezpieczeństwa na terenie powiatu. 3.9.2-Wspieranie działań mających na celu poprawę bezpieczeństwa mieszkańców powiatu. 3.9.3-Doposażanie powiatowej bazy materiałów i sprzętu przeciwpowodziowego. 3.9.4-Wspieranie działań mających na celu poprawę stanu bezpieczeństwa przeciwpowodziowego i przeciwpożarowego w powiecie. 3.9.5-Wspieranie Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Kwidzynie w zakupie niezbędnego sprzętu i w zakresie remontów strażnic na terenie powiatu kwidzyńskiego. 3.9.6-Współpraca z Zarządem Powiatowym Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej. 3.9.7-Zakup, lub dofinansowanie zakupu sprzętu dla Ochotniczych Straży Pożarnych w ramach posiadanych możliwości finansowych. 3.9.8-Wspieranie Komendy Powiatowej Policji w Kwidzynie w zakupie niezbędnego sprzętu i wyposażenia. 3.9.9-Współpraca z jednostkami samorządowymi, organizacjami pozarządowymi z terenu powiatu na rzecz szeroko rozumianego bezpieczeństwa

	mieszkańców.
--	--------------

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW STRATEGICZNYCH

CELE STRATEGICZNE RYNEK PRACY	WSKAŹNIKI	WARTOŚĆ BAZOWA	ŹRÓDŁO DANYCH
3.1 Zwiększenie poziomu wsparcia generującego nowe miejsca pracy	1. Odsetek środków finansowych przeznaczonych na tworzenie nowych miejsc pracy (refundacja kosztów wyposażenia, lub doposażenia stanowiska pracy, jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej) w stosunku do ogólnego limitu środków na aktywizację	42,80 %	Dane PUP Kwidzyn
3.2 Promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia wśród osób zamierzających uruchomić działalność gospodarczą oraz wspieranie rozwoju jednoosobowych firm	1. Organizacja, lub udział w targach, konferencjach i innych przedsięwzięciach (np. Pomorski Dzień Przedsiębiorczości) związanych z promocją przedsiębiorczości	1,00 szt.	Dane PUP Kwidzyn
3.3 Dostosowywanie kwalifikacji i umiejętności zawodowych do potrzeb rynku pracy	1. Liczba osób uczestniczących w szkoleniach w ramach szkoleń grupowych i indywidualnych oraz bonów szkoleniowych	37 osób	Dane PUP Kwidzyn
	2. Liczba osób przeszkolonych w ramach kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawców w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego	345 osób	Dane PUP Kwidzyn
	3. Liczba osób skierowanych do odbycia stażu u pracodawcy	317 osób	Dane PUP Kwidzyn

3.4 Podejmowanie działań zmierzających do poprawy zakresu i jakości usług rynku pracy w powiecie	1. Liczba szkoleń, w których uczestniczyli pracownicy publicznych służb zatrudnienia	55,00 szt.	Dane PUP Kwidzyn
3.5 Dalszy rozwój istniejących przedsiębiorstw i powstawanie nowych podmiotów gospodarczych, jako warunek zmniejszenia bezrobocia i wzrostu zamożności mieszkańców	1. Liczba osób objętych kształceniem ustawicznym dla pracodawców i pracowników w ramach środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego 2. Liczba stanowisk utworzonych w ramach refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy 3. Liczba osób bezrobotnych skierowanych na ww. formę aktywizacji zawodowej 4. Liczba przyznanych dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej	345 osób 80,00 szt. 124 osoby 94,00 szt.	Dane PUP Kwidzyn Dane PUP Kwidzyn Dane PUP Kwidzyn
3.6 Promocja zatrudnienia i przeciwdziałanie bezrobociu	1. Liczba osób biorących udział w aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu 2. Liczba osób podejmujących zatrudnienie w wyniku skierowania przez urząd 3. Liczba osób podejmujących działalność gospodarczą w wyniku aktywizacji zawodowej 4. Liczba przeprowadzonych badań rynku pracy	800 osób 500 osób 80 osób 3,00 szt.	Dane PUP Kwidzyn Dane PUP Kwidzyn Dane PUP Kwidzyn

CELE STRATEGICZNE POMOC SPOŁECZNA	WSKAŹNIKI	WARTOŚĆ BAZOWA	ŹRÓDŁO DANYCH
3.7 Aktywizacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	1. Liczba osób niepełnosprawnych objęta wsparciem i rodzajem wsparcia (<i>turnusy rehabilitacyjne, likwidacja barier funkcjonalnych, zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze</i>)	589 osób	Dane własne
	2. Wysokość środków (ze wszystkich źródeł) przyznanych na zadania publiczne dla organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych	1 874 160,00 PLN	Dane własne
	3. Liczba osób uczęszczających do Warsztatów Terapii Zajęciowych/ ośrodków wsparcia	89 uczestników WTZ/ 18 uczestników ośrodka wsparcia	Dane własne
	4. Liczba współpracujących organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych	17,00 szt.	Dane własne
	5. Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem, tzw. opieką wychowawczą	0 osób	Dane własne
3.8 Tworzenie kompleksowego systemu pomocy oraz opieki nad dzieckiem i rodziną	1. Ilość dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	267 osób	Dane własne
	2. Ilość i rozwój form pieczy zastępczej	98 rodzin zastępczych spokrewnionych/ 33 rodziny niezawodowe/ 7 rodzin zawodowych/13 rodzinnych domów dziecka	Dane własne
	3. Liczba spotkań, szkoleń, warsztatów, grup wsparcia, diagnoz	6 szkoleń/ 13 spotkań tematycznych/ 198 diagnoz dzieci	Dane własne

	4. Liczba przeprowadzonych konsultacji specjalistyczno - psychologicznych 5. Ilość wychowanków objętych procesem usamodzielnienia 6. Liczba osób objętych wsparciem OIK	344 konsultacje specjalistyczno-psychologiczne 87 osób 242 osoby	Dane własne Dane własne Dane własne
CELE STRATEGICZNE BEZPIECZEŃSTWO	WSKAŹNIKI	WARTOŚĆ BAZOWA	ŹRÓDŁO DANYCH
3.9 Zapewnienie bezpieczeństwa w powiecie	1. Wielkość wydatków przeznaczonych na pomoc w wyposażeniu policji, straży pożarnej 2. Liczba osób śmiertelnych i rannych w pożarach oraz szacowane straty w mieniu 3. Liczba wypadków drogowych i ich ofiar 4. Liczba przestępstw wszczętych z 7 kategorii (<i>kradzież mienia, kradzież z włamaniem, kradzież samochodu, uszkodzenie mienia, bójka i pobicie, rozbój, uszczerbek na zdrowiu</i>) 5. Poziom poczucia bezpieczeństwa	292 960,05 PLN Pożary : - ofiary – 3 osoby - ranni – 11 osób - straty – 2 401 400,00 PLN Wypadki drogowe : - liczba wypadków drogowych – 105 - ofiary – 7 osób - ranni – 133 osoby Przestępstwa wszczęte : - kradzież mienia – 179 - kradzież z włamaniem – 106 - kradzież samochodu – 22 - uszkodzenie mienia – 70 - bójka i pobicie – 9 - rozbój – 17 - uszczerbek na zdrowiu - 79 Poczucie poziomu bezpieczeństwa przez mieszkańców powiatu (wyniki	Dane własne, KP Państwowej Straży Pożarnej w Kwidzynie, KP Policji w Kwidzynie KP Państwowej Straży Pożarnej w Kwidzynie KP Policji w Kwidzynie KP Policji w Kwidzynie Dane własne, mieszkańcy powiatu

		ankiety): <i>Czy jest bezpiecznie w miejscu zamieszkania ?</i> -raczej tak – 59% -zdecydowanie tak–15 % -raczej nie-12% -zdecydowanie nie-7% -brak zdania-7% <i>Czy wzrósł poziom bezpieczeństwa w ciągu ostatnich trzech lat ?</i> -poziom bezpieczeństwa jest taki sam-57% -poprawa bezpieczeństwa-17% -jest bardziej niebezpiecznie-13% -brak zdania-13%	kwidzyńskiego (ankieta)
--	--	---	-------------------------

SPOŁECZNOŚĆ

Priorytet 04

Podniesienie świadomości zdrowotnej mieszkańców powiatu

CELE STRATEGICZNE OPIEKA ZDROWOTNA	KIERUNKI DZIAŁAŃ
4.1 Edukacja zdrowotna i kształtowanie prozdrowotnych postaw mieszkańców powiatu	4.1.1-Edukacja zdrowotna różnych grup społeczności lokalnej, w szczególności dzieci i młodzieży szkolnej, w zakresie zachowań sprzyjających zdrowiu (<i>jednostki powiatu, sektor NGO</i>). 4.1.2-Inicjowanie i wspieranie akcji prozdrowotnych z udziałem i na rzecz mieszkańców powiatu (<i>kampanie i akcje krajowe, sektor NGO</i>).
4.2 Profilaktyka i promocja zdrowia w odniesieniu do zidentyfikowanych problemów zdrowotnych mieszkańców	4.2.1-Propagowanie działań w obszarze profilaktyki i promocji zdrowia, w szczególności mających na celu obniżenie zachorowalności i umieralności z powodu nowotworów złośliwych. 4.2.2-Wdrażanie programów polityki zdrowotnej, dostosowanych do potrzeb zdrowotnych mieszkańców powiatu kwidzyńskiego. 4.2.3-Propagowanie wczesnej diagnostyki chorób cywilizacyjnych (m.in. choroby nowotworowe, choroby układu krążenia, choroby układu oddechowego)
4.3 Wyrównany dostęp do usług zdrowotnych w powiecie	4.3.1-Monitorowanie dostępności do świadczeń opieki zdrowotnej, w tym efektywność wykorzystania zasobów ochrony zdrowia (organizacyjnych, kadrowych).

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW STRATEGICZNYCH

CELE STRATEGICZNE OPIEKA ZDROWOTNA	WSKAŹNIKI	WARTOŚĆ BAZOWA	ŹRÓDŁO DANYCH
4.1 Edukacja zdrowotna i kształtowanie prozdrowotnych postaw mieszkańców powiatu	1. Liczba podmiotów realizujących zadania z zakresu edukacji zdrowotnej : - placówki oświatowe - organizacje pozarządowe 2. Liczba przedsięwzięć/ akcji prozdrowotnych	9,00 szt. 0,00 szt. 1,00 szt.	Starostwo Starostwo NFZ
4.2 Profilaktyka i promocja zdrowia w odniesieniu do zidentyfikowanych problemów zdrowotnych mieszkańców	1. Liczba programów profilaktycznych dostępnych w powiecie 2. Liczba programów polityki zdrowotnej (samorządowe) 3. Odsetek mieszkańców objętych programami polityki zdrowotnej i działaniami profilaktycznymi realizowanymi i finansowanymi przez jst (powiaty/gminy) 4. Zgony spowodowane nowotworami 5. Zgony spowodowane chorobami układu krążenia 6. Przeciętne dalsze trwanie życia : - mężczyźni - kobiety	3,00 szt. 1,00 szt. 56,00 % 27,20 % 42,40 % 73,10 lat 80,9 lat	NFZ Starostwo Starostwo GUS GUS GUS

4.3 Wyrównany dostęp do usług zdrowotnych w powiecie	1. Średni czas oczekiwania na świadczenia zdrowotne AOS ogółem	51,7 dni	NFZ
	2. Kadra medyczna (liczba pracujących na 10 tys. mieszkańców) : - lekarze - pielęgniarki i położne	30,48 osób 51,00 osób	GUS

PRZESTRZEŃ

Priorytet 05

Spójna polityka przestrzenna obejmująca ochronę krajobrazu kulturowego oraz kształtowanie współczesnej przestrzeni powiatu

CELE STRATEGICZNE

KIERUNKI DZIAŁAŃ

5.1 Poprawa jakości życia poprzez kształtowanie procesów przestrzennych

5.1.1-Współpraca z gminami w zakresie opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i projektów rewaloryzacji przestrzeni publicznej w celu zachowania tradycyjnego krajobrazu kulturowego.

5.1.2-Modernizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich, cennych kulturowo i przyrodniczo.

5.2 Rozwój zrównoważony przestrzeni, w tym kulturowej – umacnianiem tożsamości lokalnej

5.2.1-Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego w obszarach o istotnym znaczeniu dla tożsamości powiatu.

5.2.2-Integracja społeczności lokalnej w oparciu o zachowaną wielokulturowość regionu popularyzacja wartości kulturowych powiatu.

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW STRATEGICZNYCH

CELE STRATEGICZNE PRZESTRZEŃ	WSKAŹNIKI	WARTOŚĆ BAZOWA	ŹRÓDŁO DANYCH
5.1 Poprawa jakości życia poprzez kształtowanie procesów przestrzennych	1. Liczba udzielonych konsultacji do projektów inwestycji oraz lustracji obiektów	413,00 szt.	Dane własne
	2. Liczba uzgodnień inwestycji w odniesieniu do obszarów i obiektów z gminnych ewidencji zabytków	230,00 szt.	Dane własne
5.2 Rozwój zrównoważony przestrzeni, w tym kulturowej – umacnianiem tożsamości lokalnej	1. Liczba wydanych decyzji na prowadzenie prac w obszarach zabytkowych (rejestrówy)	23,00 szt.	Dane własne
	2. Liczba udzielonych informacji z zasobów archiwalnych Konserwatora Zabytków Powiatu Kwidzyńskiego	22,00 szt.	Dane własne

GOSPODARKA

Priorytet 06

Konkurencyjna gospodarka dźwignią kreatywności i rozwoju

CELE STRATEGICZNE

KIERUNKI DZIAŁAŃ

6.1 Upowszechnienie innowacji i transferu wiedzy do gospodarki oraz tworzenie warunków do lokowania inwestycji gospodarczych

6.1.1-Współpraca w kreowaniu warunków do rozwoju przedsiębiorczości i innowacji jako element procesu wzrostu konkurencyjności.

6.1.2-Stymulowanie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki poprzez intensyfikację współpracy oraz interakcji i przepływów wiedzy w ramach istniejących i nowych powiązań kooperacyjnych, w szczególności w ramach inicjatyw klastrowych.

6.1.3-Tworzenie warunków dla potencjalnych inwestorów do lokowania inwestycji gospodarczych.

6.1.4-Wspieranie przedsięwzięć z zakresu wykorzystania odnawialnych źródeł energii, efektywności energetycznej oraz edukacji ekologicznej mieszkańców powiatu w obszarze ochrony środowiska.

6.2 Atrakcyjne obszary wiejskie przewagą konkurencyjną powiatu

6.2.1-Współpraca na rzecz rozwoju obszarów wiejskich jako element procesu wzrostu konkurencyjności.

6.2.2-Wspieranie lokalnego partnerstwa na rzecz kreatywnego i oddolnego rozwoju obszarów wiejskich.

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW STRATEGICZNYCH

CELE STRATEGICZNE GOSPODARKA	WSKAŹNIKI	WARTOŚĆ BAZOWA	ŹRÓDŁO DANYCH
6.1 Upowszechnienie innowacji i transferu wiedzy do gospodarki oraz tworzenie warunków do lokowania inwestycji gospodarczych	1. Powierzchnia pomieszczeń udostępnionych firmom (w tym innowacyjnym) na prowadzenie działalności gospodarczej	800,00 m ²	Dane własne
	2. Liczba wspartych inicjatyw klastrowych	1,00 szt.	Dane własne
	3. Powierzchnia udostępnionych terenów inwestycyjnych	19 000,00 m ²	Dane własne
6.2 Atrakcyjne obszary wiejskie przewagą konkurencyjną powiatu	1. Liczba wspartych lokalnych partnerstw na rzecz rozwoju obszarów wiejskich	1,00 szt.	Dane własne

INFRASTRUKTURA

Priorytet 07 **Nowoczesne rozwiązania infrastrukturalne**

CELE STRATEGICZNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ
7.1 Rozwój infrastruktury technicznej wzmacniającej dostępność i spójność powiatu	7.1.1-Poprawa stanu technicznego dróg. 7.1.2-Poprawa stanu technicznego obiektów inżynierskich zlokalizowanych w ciągach dróg powiatowych. 7.1.3-Odtwarzanie urządzeń odwadniających pas drogowy. 7.1.4-Wspieranie budowy chodników i ścieżek rowerowych. 7.1.5-Budowa koalicji samorządowej na rzecz poprawy stanu technicznego dróg wyższego rzędu (tj. krajowych i wojewódzkich).
7.2 Wysoka jakość i dostępność usług publicznych	7.2.1-Rozwój infrastruktury edukacyjnej, szkoleniowej, pomocy społecznej, ochrony zdrowia i administracji publicznej. 7.2.2-Podejmowanie i prowadzenie działań na rzecz wykonania pełnej cyfryzacji powiatowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego. 7.2.3-Propagowanie wśród lokalnego społeczeństwa praktycznych korzyści z cyfryzacji powiatowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego mających bezpośredni, korzystny wpływ na usprawnienie sposobu załatwiania spraw indywidualnych w urzędzie.

7.3 Efektywny zintegrowany transport publiczny	7.3.1-Współpraca powiatu z gminami w rozwiązywaniu problemów komunikacji publicznej. 7.3.2-Współpraca regionalna na rzecz dostępności komunikacji kolejowej pasażerskiej. 7.3.3-Promocja transportu zbiorowego. 7.3.4-Współpraca regionalna na rzecz dostępności komunikacji kolejowej pasażerskiej. 7.3.5-Poprawa wewnętrznej i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej powiatu.
--	---

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW STRATEGICZNYCH

CELE STRATEGICZNE INFRASTRUKTURA	WSKAŹNIKI	WARTOŚĆ BAZOWA	ŹRÓDŁO DANYCH
7.1 Rozwój infrastruktury technicznej wzmacniającej dostępność i spójność powiatu	1. Średnia ocena stanu technicznego obiektu budowlanego- drogowego (dotyczy przeglądu 5 letniego)	3,63	Opracowanie własne
	2. Średnia ocena stanu technicznego obiektu mostowego	3,31	Opracowanie własne
	3. Ilość przebudowanych przepustów drogowych	38,00 szt.	Opracowanie własne
	4. Ilość metrów odtworzonych rowów w okresie 5 letnim	12 000,00 m	Opracowanie własne
	5. Ilość wydanych uzgodnień dokumentacji umożliwiających budowę ścieżek rowerowych i chodników w ciągach dróg powiatowych	6,00 szt.	Opracowanie własne
7.2 Wysoka jakość i dostępność usług publicznych	1. Powierzchnia wyremontowana budynku/ powierzchnia całkowita budynku	0,7	Szacunek własny
	2. Procentowy wskaźnik realizacji zadania dotyczącego pełnej cyfryzacji powiatowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego	52,00 %	Dane własne

CELE STRATEGICZNE TRANSPORT PUBLICZNY	WSKAŹNIKI	WARTOŚĆ BAZOWA	ŹRÓDŁO DANYCH
7.3 Efektywny zintegrowany transport publiczny w powiecie	* Wskaźniki zostaną ustalone po nowelizacji i wdrożeniu ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz.U.2017.2136 j.t. z póź.zm.)	-	-

WDRAŻANIE I MONITOROWANIE STRATEGII

WDRAŻANIE STRATEGII

L.p.	Zadania	Odpowiedzialni	Termin Realizacji	Źródła Środków
1	Realizacja zadań określonych poszczególnymi przedsięwzięciami i projektami	Zarząd Powiatu	2018-2026	Środki pomocowe, Budżet Powiatu, Budżet Państwa, inne

MONITOROWANIE STRATEGII

L.p.	Zadania	Odpowiedzialni	Termin Realizacji
1	Ocena realizacji Strategii	Rada Powiatu	Sesja absolutoryjna każdego roku
2	Organizowanie debat strategicznych w przypadku zmiany istotnych uwarunkowań zewnętrznych lub wewnętrznych mających znaczenie dla oceny aktualności Strategii	Starosta Kwidzyński	w zależności od potrzeb
3	Organizowanie debat strategicznych z udziałem osób tworzących wcześniej Strategię dla oceny jej aktualności (m.in. za pomocą dostępnych narzędzi teleinformatycznych)	Starosta Kwidzyński	w zależności od potrzeb

**ZAPRASZAMY NA STRONĘ
INTERNETOWĄ**

www.powiatkwidzynski.pl